

Нури Китоби Муқаддас

Китоби таълимӣ

Нури Китоби Муқаддас

Китоби таълимӣ

Originally published in English as
Abundant Light, Study Book.
© 1994 S.E.A.N. International.

© 1997 for the Tajik edition.
Translated by permission. All rights reserved.

Программаи ТEE CEAN (тахсили теологии дохили калисо барои тамоми халқҳо) барои соҳиби маълумоти асосии илоҳиётшиносӣ шудан ба масеҳиён кӯмак мерасонад. Ҳамаи дарсҳо дар дохили калисоҳои маҳаллӣ, бо роҳбарии роҳбарони махсус, ки Дастуруламал барои роҳбаронро истифода мебаранд, мегузаранд.

Курси „Ҳаёти пурфайз“ барои одамонест, ки нав пайрави Исо шудаанд ва масъалаҳои асосии таълимоти масеҳиро меомӯзад. Тарҷумаи синодалии Китоби Муқаддас истифода шудааст.

Суроғи CEAN дар Русия:

Русия

Санкт-Петербург

E-mail: sean@spb.cityline.ru

Ҳама ҳуқуқҳо сабт шудаанд.

Бе рухсати CEAN фурӯш ва
ислоҳ кардан манъ аст.

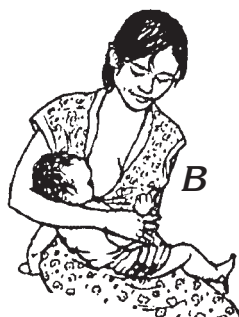
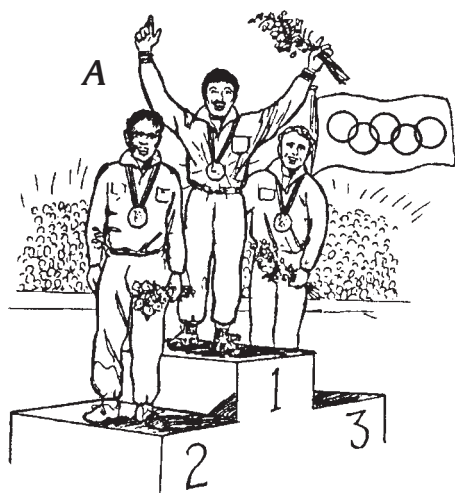
Ҷоида аз фурӯши китоб барои омӯзиши теологӣ истифода бурда мешавад.

Китоби дарсиро чӣ тавр истифода бурдан лозим аст:

1. Мавзӯҳои китобро хонда, аз рӯи дастурҳо амал кунед.
2. Ба саволҳо ҷавоб навишта, ҷойҳои холиро пур кунед.
3. Ҷавобҳои худро бо ҷавобҳои, ки дар охири китоб навишта шудааст, муқоиса кунед.
4. Агар шуморо саволе пайдо шавад, аз роҳбарони худ бипурсед.

Дарси 1А

Китоби Муқаддас чӣ гуна аст?

Ҳозир дида мебароем, ки Китоби Муқаддас дар бораи ҳадаш чӣ мегӯяд? Барои он ки Каломи Худоро нишон диҳем, мо аввал се мисолро дида мебароем. Мисолҳо дар расм тасвир шудаанд.

1. **Якумаш** — Каломи Худо **бо тилло** муқоиса карда мешавад. Ба ғолибони олимпӣ нигоҳ кунед (дар расм). Кадом медал аз ҳама қиматтар аст? (ҷавоби дурустро қайд кунед)

- ☐ а. биринҷӣ
- ☐ б. нуқра
- ☐ в. тилло

2. Ҳар як варзишгар орзу дорад дар бозиҳои олимпӣ сазовори тилло гардад. Барои ҳамин ибораи „барои тилло рафтан“ маънии орзу намулдани як чизи баланд ва қиматбаҳо аст. Каломи Худо

ё Китоби Муқаддас дар Забур 18:11 мегӯяд: „Аз тилло ва аз зари холиси бисёр марғубтар аст...”

Дар ин оят Каломи Худо бо чӣ баробар карда мешавад?

.....

3. Аз давраҳои қадим тилло чизи қиматбаҳо буд. Ва ҳақиқатан, вақте ки ба ҳаввори Юҳанно аз осмон рӯё шуд, вай шахреро дид, ки он ҳамааш аз тилло буд (Ваҳй 21:21). Калимаҳои партофташударо ба ҷояш монед (Забур 18:11).

„Аз ва аз зари холиси марғубтар аст“.

4. Бисёр хуб шуд, ки Китоби Муқаддас бо забони модарии мо chop шудааст! Дар давоми солҳои ҳокимияти шӯравӣ Китоби Муқаддас манъ карда шуда буд ва шумораи китоби шахсон ин китобро доштанд, китоб қариб ноёфт буд ва ниғаҳдории он хатарнок буд. Ҳол он ки ҳанӯз Кирилл ва Мефодий Китоби Муқаддасро ба забони славянӣ тарҷума карда буданд. Садсолаҳо ин китоб дастраси ҳама буд. Қадом китобро дар давраи ҳокимияти шӯравӣ дарёфт намудан душвор буд?

5. Акнун Китоби Муқаддасро на танҳо дастрас кардан мумкин аст, ҳоло шумо метавонед нашри ба шумо маъқулро интихоб кунед. Дар собиқ Ҳокимияти Шӯравӣ ва то ихтироъ шудани мошинаи chop имондорон Китоби Муқаддасро дастнавис мекарданд. Ин чӣ қадар вақти шуморо мегирифт? Ин гуна китоб чанд пул меистод? Ҳисоб кунед, ки қай шумо метавонистед Китоби Муқаддасро бо маоши худ бихаред? Шумо ин китобро бо ҳамин нархи гарон мехаридед?

6. Дар ҳақиқат Каломи Худо аз тилло қиматтар аст. Барои ҳамин ҳам ҷавобҳои дурустро қайд кунед

☐ а. баъзан вайро хондан лозим аст.

☐ б. оятҳои аз Китоби Муқаддас аз ёд кардан лозим аст.

☐ в. аз кӯдакон пинҳон кардан ва ҳеҷ вақт барои кӯдакон нахондан лозим аст.

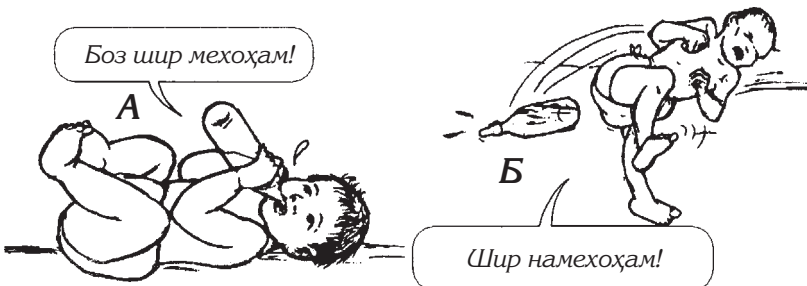
☐ г. вайро бисёр хондан лозим аст.

☐ д. он чиро, ки вай ба мо меомӯзад, дар ҳаёт истифода бурдан лозим аст.

☐ е. аввал газетаро хондан, баъд агар вақт монад, Китоби Муқаддасро хондан лозим аст.

7. а) Китоби Муқаддасро бо чӣ муқоиса кардан мумкин аст?
.....
б) Дар байни онҳо чӣ умумият аст? Ин ва он бисёр
.....
8. Мо фаҳмидем, ки Китоби Муқаддас бо тилло муқоиса карда мешавад.
Дуввумаш, Китоби Муқаддас **бо асал** муқоиса карда мешавад.
Дар ояти Забур гуфта шудааст, ки суҳанҳои Худо дар Китоби Муқаддас „Аз асал ва қатраҳои шираи ороҳона ширинтар аст“.
Мо фаҳмидем, ки:
а) Суҳанони Худо қиматтар аз ва
б) Ширинтар аз
9. Дар замонҳои қадим одамҳо шакар надоштанд. Аз ҳама ширин асал буд. Лекин дар Забур мо меҳонем, ки чизе ширинтар аз асал ҳаст. Ин чист? К
10. Дар Шарқи Наздик аз рӯи урфу одат тифли навзодро асал меҳӯронанд. Мегӯянд ки ин ду сабаб дорад:
1. Вай ҳуштам аст.
2. Вақте ки тифл калон мешавад, асал ўро ширинсуҳан мекунад.
Китоби Муқаддас мисли асали рӯхист.
Вайро барои он меҳонанд, ки... (Ҷавобро интиҳоб кунед)
☐ а. суҳанони вай гувороанд.
☐ б. шунидани суҳанони вай ба гӯш форамаст.
☐ в. бо ҳар ду ин сабаб.
☐ г. бе ягон аз ин сабабҳо.
11. Ҳамон тавре ки асал таъми хуш дорад, Китоби Муқаддас барои рӯҳи мо форамаст. Ваъдаҳои Худо ба мо хурсандии рӯҳӣ мебахшанд.
а) Ба хотир оред, ки шумо шириниро чӣ хел меҳӯред,...
☐ а. як бор мечашед ва мекартоед?
☐ б. дар даҳон мемонед ва лаззат мебаред?
12. б) Агар хоҳем ки аз „чашидани“ Китоби Муқаддас шодком шавем, бояд чӣ кор кунем
☐ а. оҳиста хонда, дар бораи чизҳои хондамон фикр кунем?
☐ б. бошитоб хонда, дар ҷевони китоб монем?
13. Ин курс ба шумо барои аз хондани Китоби Муқаддас „лаззат бурдан“ кӯмак мерасонад.

- а) Бо асал муқоиса кардани Китоби Муқаддас чиро меомӯзонад?
- б) Кадоме аз се сурати дар саҳифаи 3 кашидашуда инро тасвир мекунад?
14. Мо фаҳмидем, ки Китоби Муқаддас:
- а) қиматтар аз.....
- б) аз
15. Ҳозир мебинем, ки боз Китоби Муқаддас бо чӣ муқоиса мешавад: „Чун кӯдакони навзод муштоқи шири поки калом бошед, то ки аз он барои наҷот нашоънамо ёбед“ (1 Петрус 2:2). Ин оятро хонда, мо мебинем, ки Каломи Худоро баробар кардан мумкин аст:
- ☐ а. бо тилло
- ☐ б. бо асал
- ☐ в. бо шир
16. 1 Петрус 2:2-ро боз як бор хонед ва ҷойҳои холиро пур кунед. „Чун шири поки калом бошед, то ки аз он барои наҷот ёбед“.
17. Шумо ҳозир якчанд калимаҳои муҳимро навиштед, ки онҳо барои чӣ бо шир муқоиса намудани Китоби Муқаддасро мефаҳмонанд. Ҳозир се калимаро дида мебароем. Мисол, мо бояд **мисли тифл** шавем. Исо гуфтааст: „Шумо бояд аз боло таваллуд шавед“. Мо бояд ба Исо бовар кунем, ки **У** ба мо ҳаёти нави рӯҳонӣ медиҳад. Шумо бовар мекунад, ки „аз боло таваллуд шудаед?“
- 18.

Агар шумо ба ин боварӣ надошта бошед, бо шубони (роҳбари) худ гап занед ва дарси 1-ро аз китоби „Ҳаёти пурфайз“ аз ёд кунед. Барои он ки ҳар касе, ки аз нав таваллуд шуд, чун кӯдаки рӯхонӣ мешавад. Кадом кӯдак боқувват ва сиҳат калон мешавад?

А сурати

Б сурати

19. Албатта, кӯдаке нест, ки ширро нахоҳад. Ин ғайритабиист, аз ин бармеояд, ки ӯ касал аст ва мурдан метавонад. Ин бисёр ачиб аст, ки чӣ қадар масеҳиёни „аз боло таваллуд ёфта“ зарурати „шири рӯхонӣ“-ро намебинанд.
„Шири рӯхонӣ“ чист?
20. Каломи Худо бо шири тоза баробар аст. Агар мо тифлони нав таваллудшуда бошем, мо бояд ин ширро **хоҷем**. Мо медонем, ки тифл бо рафтори худ нишон медиҳад, ки шир меҳаҳад. Тифл шаб бедор мешавад, боз ба вай шир додан лозим аст. Барои чӣ?
21. Тавре тифл шири модари худро дӯст медорад, мо ҳамчунин шири тозаи рӯхониро бояд дӯст дорем. Шумо меҳаҳед ин китобро хонед ва ё ин барои шумо дилгиркунанда аст.
Ба Худо ҳудӣ ҳозир бо ҳамин дуо муроҷиат кунед: „*Худоё, ба ман ёрӣ кун, ки ман суҳанҳои Туро хоҳам, мисли кӯдаке, ки шири модари худро меҳаҳад*“.
Вақте ки ба шумо хондани Китоби Муқаддас вазнинӣ мекунад, бо ҳамин дуо дуо кунед.
22. 1 Петрус 2:2 мегӯяд: „*Чун кӯдакони навзод муштоқи шири поки калом бошед, то ки аз он барои наҷот нашъунамо ёбед*“.
Бо кадом сабаби **асосӣ, дар асоси ин оят**, мо бояд Китоби Муқаддасро хонем (ғизои маънавӣ гирем)?
☐ а. Барои шаҳодатро нағз фаҳмидан
☐ б. Барои дар наҷот камол ёфтан
☐ в. Барои бисёртар омӯзиш гирифтан
23. Мисли шир Китоби Муқаддас чӣ кор мекунад?
.....
24. Масалан, дӯсти шумо Иван ба Исои Масеҳ имон овард ва Ӯро чун Начотдихандаи Худ қабул кард. Мо мегӯем, ки вай аз боло

- таваллуд шуд, ва ҳозир аз чиҳати рӯҳонӣ вай навзод аст. Вай бояд чӣ кор кунад, ки рӯҳан калон шавад?
25. Боз як бори дигар расмҳои саҳифаи 3-ро мебинем. Онҳо дар алоқамандӣ бо Китоби Муқаддас чиро ба мо ёдрас мекунад?
- а) Расми А Китоби Муқаддас аз
- б) Расми Б Китоби Муқаддас аз
- в) Расми В Китоби Муқаддас мост, ва аз вай мо
26. 1 Петрус 2:2-ро хонед ва аз ёд кунед, баъд нависед:
-
-
27. Дар ин дарс Китоби Муқаддас бо чӣ муқоиса карда мешавад?
- а)
- б)
- в)
28. Ҳозир ба саволҳои тест ҷавоб диҳед. Дар дарси оянда бо роҳбари худатон тафтиш кунед.

Санҷиши 1А

1. Нависед, ки дар ин дарс Китоби Муқаддас бо чӣ муқоиса шудааст?
- а)
- б)
- в)
2. Китоби Муқаддас бо ин се мисол аз кадом чиҳат вобастагӣ дорад?
- а)
- б)
- в)
3. Ояти 1 Петрус 2:2-ро нависед.
- ”
- “

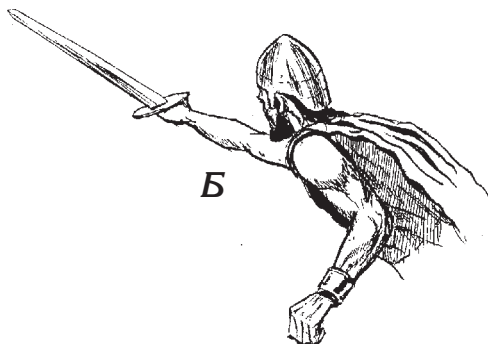
Дарси 1Б

*Китоби Муқаддасро чӣ тавр
истифода бурдан лозим аст*

А

Б

В

1. Дар дарси гузашта мо се мисолро дидем. Дар он Каломи Худо нишон дода шуд ва мо фаҳмидем, ки Китоби Муқаддас чӣ чои муҳимро дар зиндагии мо ишғол мекунад.

Кадам мисолҳо буданд?

- а)
б)
в)

2. Дар ин дарс мо боз се мисолро дида мебароем, ки дар расмҳо тасвир ёфтаанд. Онҳо нишон медиҳанд, ки мо Китоби Муқаддасро чӣ тавр бояд хонем, **то барои тамокули рӯҳии мо нафъе дошта бошад.**

Дар замони қадим сутуни фонусовезӣ ва ҷароғи электрикӣ набуд. Шаби торикро дар саҳро тасаввур кунед.

Ба расми **A** нигоҳ кунед.

Ба одам чӣ даркор аст, то роҳро ёбад?

3. Дар ин ҷаҳони торик, ки гуноҳ дар гирду атрофи одам аст ва ҳатто вичдони ӯ низ торик аст, ба вай равшанӣ даркор аст, то роҳро ёбад. Забур 118:105 он равшаниро нишон медиҳад:
„Қаломӣ Ту ҷароғ аст барои поям; ва нур аст барои роҳам“.
 Чӣ бо рӯшноӣ муқоиса мешавад?

4. Мо Китоби Муқаддасро ҳамчун **ҷароғ** ё фонус барои **равшании зери қадамҳоямон** истифода бурда метавонем. Тавре ки барои гаштан ҷароғ ёрдам мекунад, ҳамчунин Китоби Муқаддас дар ин ҷаҳони торик барои пайрави Худо будан кӯмак мекунад. Ва аз хатарҳо нигоҳ медорад ва моро ба ҳонаи осмонии мо мебарад.
 а) Забур 118:105-ро аз ёд кунед ва нависед: *„Қаломӣ Ту“*

б) Китоби Муқаддасро чӣ тавр истифода бурдан лозим аст?
 Мисли ки мекунад.

5. Дар Фаластин роҳҳо бисёр тангу тор буданд. Агар ба рост тоб меҳурдед, метонистед ба ҷӯй ғалтед, агар ба дасти чап гардед, метавонистед морро зер кунед. Ҷароғ ба одамон ёрдам мекард, ки бо роҳи рост раванд.

Еҳушаъ ибни Нун лашкаркаши бузург буд. Худо ба ӯ маслиҳат дод: *„...бо риояти дурусти тамоми шариате ки Мусо, бандаи Ман, ба ту амр фармудааст, амал намой; аз он ба тарафи рост ё чап дур нашав, то ба ҳар ҷое меравӣ, муваффақият ба даст оварӣ“* (Еҳушаъ ибни Нун 1:7)

Еҳушаъ ибни Нун чӣ кор бояд мекард, то муваффақият ба даст орад?

6. Ояти дигар нишон медиҳад, ки чӣ хел Китоби Муқаддасро мисли ҷароғ истифода бурдан мумкин аст.

„Бигзор ин китоби шариат аз даҳони ту дур нашавад, ва онро ту рӯзу шаб биомӯз, то бо риояти ҳар он чӣ дар он навишта шудааст, амал намой...“ (Еҳушаъ 1:8)

Чӣ бояд кард, ки Китоби Муқаддас ба мо равшанӣ диҳад?

а) „..... рӯз ва шаб“.

б) „...то бо риояи навишта шудааст, ...“.

7. Мо бояд чӣ кунем, ки „нури Китоби Муқаддас“-ро ба даст орем?

а)

б)

8. Шумо дар бораи Каломи Худо мулоҳиза кардед? Вайро бисёр хондан лозим аст, баъд фикр карда, маъноашро дар дили худ нигоҳ доштан лозим аст.

„Бигзор Каломи Масеҳ андаруни шумо ба фаровонӣ сокин шавад“ (Қўлассиён 3:16)

Ман Китоби Муқаддасро бисёр намеронам, аммо дар вақтҳои душвор таваккалӣ китобро мекушоям ва яқин ояте ки ман мебинам, роҳнамои Худо мебошад.

Чамила

Ман Китоби Муқаддасро ҳама вақт меконам, ва мулоҳиза мекунам. Ин ҳар рӯз дар зиндагии ман роҳи Худоро нишон медиҳад. Вақте ки душвориҳо вохӯранд, ман медонам чӣ кор кунам.

Малика

Кадоме аз ин масеҳиён (Чамила ё Малика) бисёртар насихат мегиранд, ё дигар хел гӯем, кадоме аз онҳо **нури Китоби Муқаддасро** бисёртар аз худ мекунанд?

9. Мо бояд на танҳо дар бораи Каломи Худо фикр кунем, балки аз рӯи Калом бояд **амал кунем**.
Бори дигар исроилиеро, ки дар шаби тор раҳсипор аст, тасаввур кунед. Гирду атроф торик. Барои расидан то деҳаи худ хеле масофаро тай намудан лозим аст. Чароғ дар даст хира аст ва танҳо ду-се қадам пешро دیدан мумкин аст. Чӣ хел сиҳат ва саломат то хонааш расад?
10. Чароғ на ҳама роҳро рӯшноӣ мекунад. Одам бояд ба ҷои рӯшноӣ будагӣ қадам мегузошт. Аммо баъд, бо мурури роҳ гаштанаш, чароғ роҳро равшан мекард. Чароғ бо чӣ монанд карда мешавад?
11. Мисли ҳамин чароғ Худо дарҳол ба мо тамоми роҳи зиндагии моро нишон наметоҳад. Худо дар аввал якчанд қадамро нишон медиҳад. Вай меҳаҳад, ки мо дар асоси он чӣ фаҳмидем, амал намоем ва ҳамон қадаре ки дида метавонем, роҳ равем. Баъд Худо боз якчанд роҳи рӯҳии моро равшан мекунад.

Баҳодур

*Худоё! Ба ман нишон деҳ,
баъди гаҳ сол ман дар
кучо қор мекунам ва дар кучо
зиндагӣ мекунам ва қиро
бояд ба занӣ гурам.*

*Худоё! Ман наметонам, Ту аз
ман дар оянда чӣ меҳаҳӣ, вале
ҳозир ман медонам, ки Ту хоҳиши
онро дорӣ, ки ман ба оилаи худ
хуб хизмат кунам.*

Иzzат

Қадоме аз ин масеҳиён (Баҳодур ё Иzzат) рӯҳан қамол меёбанд?

12. Мо бояд мувофиқи ҳар як қадами хурде, ки Худо дар Каломи Худ нишон медиҳад, амал намоем. Фақат ҳамин тавр мо метавонем камол ёбем.
- а) Мо чӣ тавр Китоби Муқаддасро истифода бурда метавонем? Мисли, ки мекунад.
- б) Бо кадом ду усул мо метавонем Нури Китоби Муқаддасро ба даст орем? Дар бораи хондагиямон кардан ва ба навиштаҳои он кардан.
13. Аз мисоли якум мо медонем, ки Каломи Худо мисли чароғ аст. Мисоли дуввум дар китоби Эфсусиён 6:17 навишта шудааст. Ин ҷо дар бораи яроқҳои гуногуни рӯҳонӣ навишта шудааст, ки ба мо аз тарафи Худо дода мешавад, то бар шайтон ғолиб оем. Дар ин оят навишта шудааст: „*Ва шамшери Рӯҳро, ки Каломи Худост*“.
- Дар ин оят Каломи Худо бо чӣ монанд карда мешавад?
14. Мо Китоби Муқаддасро мисли **шамшер** истифода бурда метавонем. Шамшерро барои чӣ ихтироъ кардаанд?
- ☐ а. Пиёз реза кардан
- ☐ б. Ҳезум майда кардан
- ☐ в. Бар душманҳо ғолиб омадан
15. Яроқ дар замони озоиштагӣ даркор нест. Вале Китоби Муқаддас меғӯяд, ки ҳар як масеҳӣ дар ҷанги рӯҳонӣ иштирок мекунад. Шайтон — душмани мост. Мо яроқи оддии материалро ба ӯ муқобил гузошта наметавонем. Барои ҳамин Худо ба мо яроқи рӯҳониро дод — шамшери Худро. Бо кадом мақсад мо бояд инро истифода барем?
16. Одамон Каломи Худоро ҳар хел истифода мебаранд. Барои худро аз шайтон ҳимоя кардан баъзеҳо Китоби Муқаддасро шаб дар таги болишт мемонанд. Дигарҳо оятеро аз Китоби Муқаддас мегиранд ва тӯмор карда, дар даст ё дар гардан мебаранд. Одамоне ҳастанд, ки таронаи 90-уми Забурро 90 бор мехонанд.
- Фикри шумо чист, Китоби Муқаддасро ҳамин гуна ҳамчун шамшер истифода бурдан хуб аст? Дар ин ҷо фикри худро нависед ва ба сӯҳбати гурӯҳӣ тайёр шавед.
-
-

17. Мо набояд ба ин хурофотҳо бовар кунем, зеро ки на калимаҳои навишташуда, на коғаз, на ранги навишташуда худ аз худ ягон арзише надоранд. Мо ба Худо бовар мекунем, ки ӯ ин суҳанонро гуфтааст. Танҳо ӯ метавонад ҳимоятгари мо бошад.
Бо кадом яроқ бо шайтон ҷанг кардан лозим аст. Яроқи материалӣ ё руҳонӣ?
18. Исои Масеҳ мисоли аҷоибӣ ҳамчун шамшер истифода бурдани Каломи Худоро нишон додааст. Боре, баъди 40 рӯз, дар биёбони гарм ташна ва гушна, Исо маҷбур шуд бо иблис ҷанг кунад. Шайтон Исоро ба озмоиш дучор кард, то ки санғхоро ба нон табдил диҳад. Исо аз суҳанҳои Китоби Муқаддас ҷавоб дод: *„Навишта шудааст: одамизод на танҳо бо нон зиндагӣ мекунад...“* Чӣ тавр Исо бар шайтон ғолиб омад? (ҷавоби дурустро қайд кунед)
☐ а. Исо мисли ҳукмрон гап зад
☐ б. Исо аз Каломи Худо хонд
☐ в. Исо бо шамшер тарсондани шуд
19. Баъд шайтон Исоро боз озмоиш кардани буд, то ки аз гунбази ибодатхона бипарад. Вале Исо дар ҷавоб гуфт: *„инчунин навишта шудааст: Худованд Худои худро насанҷ“*.
Аз кучо Исо донист, ки ҳамин тариқ Худоро озмудан нодуруст аст?
☐ а. Барои он ки дар Каломи Худо чунин навишта шудааст
☐ б. Барои он ки ӯро муаллимаш чунин таълим дода буд
☐ в. Барои он ки ӯ бе ин ҳам ҳама чизро медонист
20. Боз як бори дигар шайтон Исоро санҷида, ба ӯ шаъну шараф таклиф кард. Исо ба вай ҷавоб дод: *„Аз Ман дур шав, эй шайтон, зеро ки навишта шудааст: Ба Худованд Худои худ саҷда кун ва танҳо ӯро ибодат кун“*.
Ва боз Исо шайтонро бо ҳамон калима зад. Ин кадом суҳан аст?
21. Се суҳанро нависед, ки Исо бар зидди шайтон истифода бурд:
 а) „.....“ : *На танҳо бо нон одамизод зиндагӣ мекунад“*
 б) „.....“ : *Худованд Худои худро насанҷ“*
 в) „.....“ : *Ба Худованд Худои худ саҷда кун ва танҳо ӯро ибодат кун“*.
 Ин воқеа дар Китоби Муқаддас дар Матто 4:1–11 навишта шудааст.

22. Се бор ҳам бо суҳанони Китоби Муқаддас Исо шайтонро ба мағлубият расонид. Барои чӣ ин суҳанон бисёр таъсирнок буданд?
- ☐ а. Барои он ки Исо ин суҳанонро ҳамчун тӯмор дар гарданаш карда буд
- ☐ б. Барои он ки ин суҳанон дар дари хонаи Исо навиштагӣ буданд
- ☐ в. Барои он ки Исо ин суҳанҳоро аз ёд медонист, онҳо дар андешаҳои ӯ буданд.
23. Васвасаҳои шайтон ба воситаи фикрҳои мо дохил мешаванд, на аз дари хонаи мо ва на аз тани мо. Барои ҳамин, муҳим аст, ки мо Каломи Худоро дар хотир нигоҳ дорем, на дар тан. Он гоҳ, агар шайтон васваса кунад, мо онро чун шамшер истифода бурда метавонем.

Дар поён якчанд васвасае навишта шудааст, ки шайтон метавонад дар фикри мо ҷо кунад	Дар ин ҷо якчанд оят аз Китоби Муқаддас навишта шудааст, ки бар зидди васвасаи шайтон истифода бурда мешавад
а) <i>„Дурӯғе гӯӣ, то чизи дилхоҳеро соҳиб шавӣ“</i>	А) <i>„Ҳар гуна кудурат ва қаҳр бигзор аз шумо ба ҳар навъ дур шаванд“ (Эфсӯсиён 4:31)</i>
б) <i>„Аз каси туро хафакарда бояд қасос гирӣ“</i>	Б) <i>„...мункир нашавед ва ба якдигар дурӯғе нагӯед“ (Ибодат 19:11)</i>
в) <i>„Дар бораи ягон кас гайбат бикун“</i>	В) <i>„...наздиқонатро мисли худ дӯст дор“ (Ибодат 19:18)</i>
г) <i>„Ба кӯдакон дод зан, зеро онҳо туро безор карданд“</i>	Г) <i>„Ба ҳеҷ кас дар ивази бадӣ бадӣ нақун“ (Румиён 12:17)</i>

Кадоме аз оятҳои дар тарафи рост навиштаро шумо истифода мебаред, то ки ҳар як васвасаи шайтонро, ки дар тарафи чап навишта шудааст, рад намоед?

- а) ҳарфи
- б) ҳарфи
- в) ҳарфи
- г) ҳарфи

24. Инак, мо ду усули истифодаи Китоби Муқаддасро дида баромадем:
 а) якумаш, мисли ки мекунад
 б) дуввумаш, мисли ки мекунад
25. **Севвумаш**, мо метавонем Китоби Муқаддасро ҳамчун **нома** аз Худо бихонем, ки дар он **муҳаббати Худро ба мо нишон медиҳад**.
 Мумкин дӯсти шумо ё хеши шумо дар шахри дигар кор мекунад. Шумо мехоҳед ки аз вай ягон нома гиред. Дар саҳифаи 1-уми ин дарс ба расми В нигоҳ кунед.
 Номаи Худо барои мо чӣ номида мешавад?
26. Китоби Муқаддас мисли мактуб аст, ки Худо барои ту ва ман навиштааст. Дар ин мактуб **ӯ** иродаи Худро ба мо нишон медиҳад, ки чиро дӯст медорад ва чиро не. **ӯ** ба мо чӣ хел зиндагӣ карданро мефаҳмонад. Вале бештар аз ҳама, **ӯ** ба воситаи ин „нома“ муҳаббати бузург ва аҷиби Худро нишон медиҳад. Агар модари шумо ба шумо нома нависад, дар охир чӣ менависад?
☐ а. Бо эҳтиром
☐ б. Бо бехтарин орзуҳо
☐ в. Дӯст медорам ва оғӯш мегирам
☐ г. Бо самимият
27. Албатта, модари шумо менависад „Дӯст медорам ва дар оғӯш мегирам“ ва ҳатто вақте ки вай аз шумо дур аст, номаи вайро хонда, шумо ҳис мекунед, ки **ӯ** наздик аст. Дар натиҷаи ин нома шумо ҳис мекунед, ки вай шуморо дӯст медорад.
 а) Номаи Худо ба мо чӣ номида мешавад?
 б) Вай ба мо чиро нишон медиҳад?
28. Тасаввур кунед, ки шумо аз модаратон мактуб интизор ҳастед. Ва ба шумо хаткашон мактуб мебиёрад ва шумо тарзи навишти модаратонро мешиносед. Шумо чӣ кор мекунед?
☐ а. Вайро як тараф мемонед, то ки ҳафтаи дигар хонед.
☐ б. Ҳама корҳоятонро як сӯ гузошта, мактубро мехонед.
☐ в. Ба хаткашон гардонда медихед.
29. Ачабо, баъзан мо барои хондани номаи Худо танбалӣ мекунем! Вай изҳори муҳаббат карда мегӯяд:
„...бо муҳаббати абадӣ туро дӯст доштам“ (Ирмӣё 31:2).

„...агар зан бачаи ширмаки худро фаромӯш кунад ҳам, вале Ман туро фаромӯш намекунам“ (Ишаъё 49:15).

„...Туро тарк нахоҳам кард ва туро нахоҳам партофт“ (Ибриён 13:5).

Акнун ин оятҳоро боз хонед. Дар пеши ин оятҳо номи худро гузоред. Шумо мебинед, ки чӣ тавр Худо шуморо дӯст медорад. Акнун шумо хис кардед, ки Худо шахсан шуморо дӯст медорад? Барои дар ин мавзӯ сӯҳбат кардан тайёр шавед.

Дуо кунед, шукр кунед ва давомашро хонед.

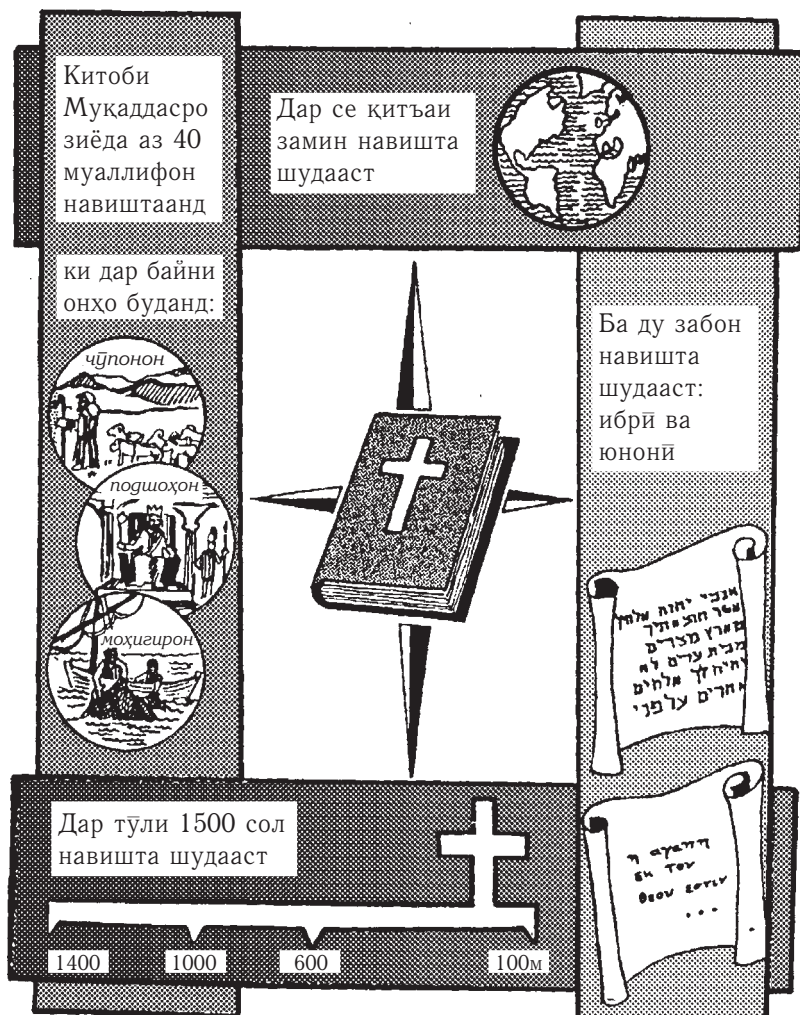
30. Агар шумо фаҳмидан хоҳед, ки Худо чӣ хел шуморо дӯст медорад, бояд шумо чӣ кор кунед?
31. Усули севвуми истифода бурдани Китоби Муқаддасро нависед:
Ин аст, ки дар он ҷо, ки чӣ тавр моро медорад.
32. Се усули истифода бурдани Китоби Муқаддасро нависед:
а) мисли, ки ба мо мекунад.
б) мисли аст, ки мекунад.
в) мисли аст, ки медиҳад.
33. Ба саволҳо ҷавоб диҳед.

Санҷиши 1Б

1. Се усули истифода бурдани Китоби Муқаддасро нависед:
а) мисли, ки бо мо мекунад.
б) мисли аст, ки мекунад.
в) мисли аст, ки медиҳад.
2. Забур 118:105-ро нависед:
.....
.....
.....

Дарси 2А

*Китоби Муқаддас чӣ
тавр навишта шудааст?*

1. Дар 2 Петрус 1:21 навишта шудааст: „Зеро ки ҳаргиз нубувват ба ҳасби иродаи одамизод ба забон ронда нашудааст, балки муқаддасони Худо, бо таҳрики Рӯҳулқудс, онро ба забон рондаанд“.

Қои холиро пур кунед.

„Зеро ки ҳаргиз нубувват ба ҳасби иродаи одамизод ба забон ронда нашудааст, балки , бо таҳрики , онро ба забон рондаанд“ (2 Петрус 1:21).

2. Оятро, ки ҳозир хондед, истифода бурда, ҷавоби „Дуруст“ ё „Нодуруст“-ро нависед.
 - а) Пешгӯихоро пайғамбарон фикр карда бароварданд
 - б) Пешгӯихоро ҳазрати Ҷабраил меовард
 - в) Пешгӯихо аз Худо ба воситаи одамон мебароманд
 - г) Пешгӯихоро Рӯҳулқудс илҳом мебахшид

3. Ҳамаи пайғамбарон исрор мекарданд, ки аз номи Худо сухан меронанд. Мисол:

„Каломи Худованд, ки ба Юил ибни Фатуил нозил шуд“ (Юил 1:1)

„...Каломи Худованд ба воситаи Ҳаҷҷайи набӣ нозил шуд“ (Ҳаҷҷайи 1:1)

Он чӣ дар бораи пайғамбарон ҳақиқат аст, дар бораи тамоми Китоби Муқаддас ҳақиқат аст

- а) Китоби Муқаддас аст.
- б) Китобро одамон навиштаанд, аммо илҳом бахшид.

4. Вақте мегӯем, ки Китоби Муқаддасро илҳом бахшиданд, дар назар дорем, ки Худо бо воситаи Рӯҳулқудс фикри ҳудашро ба шахсоне гуфт, ки бояд онро менавиштанд.
Муаллифҳо оддӣ буданд, лекин онҳо аз пур буданд, барои навиштани
5. 2 Петрус 1:21-ро аз ёд кунед ва нависед:
.....
.....
.....
6. Мо Китоби Муқаддасро Каломи Худо меномем, барои он ки:
☐ а. Дар он ҷо фақат дар бораи Худо сухан меравад.
☐ б. Вай дар осмон навишта шудааст, ва малоика ба замин овардааст.
☐ в. Худо фикри Худашро ба муаллифҳо гуфтааст, ва онҳо навиштаанд.
7. Китоби Муқаддас як китоб не, вай 66 китобро дар бар мегирад. Ин китобҳоро 40 муаллифон навиштаанд. Баъзеи онҳо подшоҳони бузург буданд, мисли Довуд ва Сулаймон, вале бисёриашон одамони оддӣ буданд, масалан Петрус моҳигир буд, Омӯс — чӯпон, Матто — коркуни андоз.
Оё онҳо маълумоти махсус доштанд, то ки китоби диниро нависанд?
8. Аксарияташон соҳибмаълумот набуданд. Вақте ки Худо ба Ирмиё фармон дод, ки аз номи Ӯ гап занад, Ирмиё норизогӣ баён кард. Аммо Худо гуфт: „...*Суханони Худро дар даҳони ту гузоштам*“ (Ирмиё 1:7–9).
9. Худо дар фикри Ирмиё чӣ ниҳод?
а) Дар навиштани Китоби Муқаддас чанд муаллиф иштирок кардааст?
б) Китоби Муқаддас чанд китобро дар бар мегирад?
.....
10. Муаллифҳо хабарро аз ҳуди Худо мегирифтанд. Вале онҳо ин хабарҳоро бояд бо забон ва бо калимаҳое баён мекарданд, ки ба одамон фаҳмо бошад. Муаллифҳо хабарҳои Худоро мерасониданд:
☐ а. Бо забони осмонӣ
☐ б. Бо забони хориҷӣ
☐ в. Бо забони одамони оддӣ

11. Бо ҳамин Китоби Муқаддас аз Қуръон фарқ мекунад. Дӯстони мо — мусулмонон бовар мекунад, ки забони арабӣ забони осмонист ва Қуръон дар осмон ба забони арабӣ навишта шудааст, баъд ба замин омадааст. Масеҳиён бовар мекунад, ки Худо ба забони одамони оддӣ гап мезанад.

Аҳди Қадим ба забони яҳудиён навишта шуда буд, барои он ки ин забони онҳо буд. Кадоми ин ҷумлаҳо дуруст аст?

- ☐ а. Забони яҳудии қадим — забони осмонист
☐ б. Забони яҳудии қадим — забони халқ
☐ в. Забони яҳудии қадим — забони махсус, ки ба он фақат пайгамбарон гап мезаданд.

12. Барои кадом халқ Аҳди Қадим муқаддас буд?

13. Забони яҳудии қадим — забони Шарқ аст. Ҳарфҳои забони яҳудиёни қадим ин хел намуд доранд. Вай аз рост бо чап хонда мешавад.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ: וְהָאָרֶץ
הָיְתָה תֹהוֹ וָבֹהוּ וְחָשֶׁךְ עַל-פְּנֵי תְהוֹם וּרֹחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת
עַל-פְּנֵי הַמָּיִם: ←

Кадам қисми Китоби Муқаддас ба забони яҳудии қадим навишта шудааст?

14. Дарсхое, ки мо дар онҳо Аҳди Қадимро мегузарем, ба шумо маъқул мешаванд. Дар асоси ин муайян кунед, ки барои кадом халқҳои номбаршуда таърих ва маданияти Аҳди Қадим бештар фаҳмост?

- ☐ а. Ба англисҳо
☐ б. Ба суриягҳо
☐ в. Ба америкоиҳо
☐ г. Ба покистониҳо
☐ д. Ба ҳиндуҳо

15. Исо яҳудӣ буд ва забони яҳудии қадимро меомӯхт. Лекин дар он замон забони юнонӣ бештар паҳн шуда буд. Ҳамон тавре ки имрӯзҳо забони муоширати байналхалқӣ англисӣ аст, дар замони Исо забони юнонӣ ҳамин вазифаро адо мекард. Барои ахборотро расондан забони юнониро доништан лозим буд. Хабаре, ки Исо овард, на танҳо барои яҳудиён буд, балки ба ҳама ҷаҳониён.

Бо кадом забон дар вақти Исо номаро менавиштанд?

☐ а. Бо забони яҳудии қадим

☐ б. Бо забони юнонӣ

16. Бо ҳамин сабаб Аҳди Ҷадид, ки паёми Исоро дар бар мегирифт, бо забони юнонӣ навишта шуда буд. Ин паём дар ҳама ҷой зуд паҳн шуд, барои он ки бо забони байналхалқӣ навишта шуда буд. Ҳарфҳои юнонӣ чунин навишта мешаванд.

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος.

Эътибор диҳед, ки ин ҳарфҳо монанди ҳарфҳои русианд. Ба ҳама маълум аст, ки Кирилл ва Мефодий барои офаридани алифбои русӣ ҳарфҳои юнониро истифода бурда буданд. Хиради пешбини Худо аз ин иборат буд, ки Аҳди Қадим ба забони яҳудии қадим, вале Аҳди Ҷадид бо забони юнониён навишта шуда буд. Фикри худатонро нависед ва барои сӯҳбат тайёр шавед.

17. а) Дар Китоби Муқаддас ҳамагӣ чанд китоб ҳаст?

б) Чанд муаллиф?

18. Китоби Муқаддас аз ду қисми асосӣ иборат аст.

а) Қисми якум чӣ ном дорад?

б) Бо кадом забон навишта шудааст?

в) Қисми дуввум чӣ ном дорад?

г) Барои чӣ забони юнонӣ барои Инчил қулай буд?

19. Дар замони навишта шудани Китоби Муқаддас мошинаи чопӣ набуд. Ҳар як китобро дастанвис мекарданд. **Аҳди Қадим** дар филол (пӯсти ҳайвон) навишта шудааст. Вай мисли ин аст.

Одам мебоист ҳамаашро кушояд ва аз ҷои даркорӣ бихонад. Мо хондем, ки Исо ҳам мисли ҳамин мекард, вақте аз Вай хоҳиш карданд, ки ягон шаҳодатро гуяд. „Ба ӯ китоби Ишаъеи набиро доданд, ва ӯ китобро кушода ҷоеро ёфт, ки чунин навишта шуда буд: „Рӯҳи Худованд бар Ман аст“ (Луқо 4:17–18).

Аҳди Қадим дар чӣ навишта шудааст?

20. Китобнависони яҳудӣ бо тамоми эҳтиёт филолро рӯнавис мекарданд. Барои бехато навиштан онҳо миқдори калимаҳо, баъд миқдори ҳарфҳо, баъд калима дар мобайни ҷумла, баъд ҳарфи мобайни калимаро дида мебаромаданд. Ҳамин тариқ садсолаҳо матни Аҳди Қадим бе тағйир нигоҳ дошта шудааст, ки ба вай зиёдтар аз 2000 сол шудааст. Ин боварибахш аст, ки матни яҳудӣни қадим дақиқ аст.

Бо кадом усул хатоҳои филол ислоҳ карда шудааст?

.....

21. Аҳди Ҷадид асосан дар папирус (масолеҳи хеле соддаи хатнависӣ) навишта шудааст. Он мисли коғаз буд. Вай дар Миср месабзид. Бо забони юнониён папирус „библос“ ном дошт. Ҳамин тариқ номи Китоби Муқаддас — „Библия“ пайдо шуд.

Аҳди Ҷадид дар чӣ навишта шудааст?

22. Аксарияти нусхаҳои Аҳди Ҷадид дар папирус навишта шудааст. Қадимтарин нусхаи ёфтшуда Инчили Юханно мебошад. Вай дар регистони Миср ёфт шудааст. Боз 5000 нусхаи Аҳди Ҷадид бо забони юнонӣ вучуд дорад ва ин боварӣ ҳосил мекунонад, ки матни он дақиқ аст.

Аҳди Ҷадид ба кадом забон навишта шудааст?

23. Худо Аҳди Қадим ва Аҳди Ҷадидро бо забони осмонӣ бахшидааст ё бо забони одамони оддӣ?

24. Худо мехоҳад, ки ҳар як одам Каломи Худоро фаҳмад. Барои ҳамин, Худо номаи Худро бо забони оддӣ монд, то ки одамон фаҳманд. Муҳимаш он аст, ки бояд Китоби Муқаддас ба ҳама забонҳо тарҷума шавад. Дар тӯли садсолаҳо Китоби Муқаддас ба 2000 забон тарҷума шудааст. Акнун бисёр халқҳои ҷаҳон китоби Муқаддасро ба забони модарии худашон меҳонанд.

Барои чӣ Китоби Муқаддас бояд ба ҳама забонҳои ҷаҳон тарҷума шавад?

.....

25. Дар ин дарс мо фаҳмидем, ки Китоби Муқаддас чӣ тавр навишта шудааст. Ҳозир дар дасти мо китоби қиматбаҳо ҳаст. Худо ба мо боварӣ карда онро дод. Вай барои мо фаҳмост. Худо ба мо қобилияти хондан ва диданро ато намуд. Пеш аз ин дарсро тамои кардан, ба Худо шукр кунед. Аз ӯ хоҳиш кунед, ки барои аз ёд кардани Каломи Худо ёрдам кунад.

Санҷиши 2А

1. 2 Петрус 1:21-ро нависед
 „ “.
2. Муаллифони Китоби Муқаддас хабари Худоро мерасонданд:
☐ а. Бо забони осмонӣ, ки Ҷабраил гуфтааст
☐ б. Бо забони хориҷӣ
☐ в. Бо забони ҳамватанони худ
3. Барои чӣ тарҷумаи Китоби Муқаддас зарур аст.

4. а) Китоби Муқаддас аз чанд китоб иборат аст?

 б) Чанд муаллиф дар навиштани Китоби Муқаддас иштирок кардааст?
 в) Аҳди Қадим бо кадом забон навишта шудааст?
 г) Ин забон аз он кадом халқ буд?
 д) Аҳди Ҷадид бо кадом забон навишта шудааст?
 е) Барои чӣ ин забон барои паҳнкунии Инҷил қулай буд?

Дарси 2Б

Ҳақиқати Китоби Муқаддас

Мазмуни Китоби Муқаддасро
тағйир додаанд. Вай
ихтилофот дорад. Ба вай
бовар кардан мумкин нест.

Ин гуна эродро борҳо шундаед?

Мо дар ин дарс якчанд далелҳоро дида мебароем, ки ба Китоби
Муқаддас бовар карданро исбот мекунамд.

Баъдтар дар курси „Ҳаёти Исо“ (китоби 2) мо боз ба ин мавзӯ
бармегардем.

Ҳозир барои мустаҳкам кардани имонамон мо 5 исботи дилпуриро
дида мебароем:

Исботи 1: Дақиқ будани матн

1. Мо ҳозир 5000 дастнависи қадимии қисмҳои гуногуни Аҳди
Ҷадидро дорем. Аз ҳамин мо бо боварӣ ҳулоса мебарорем, ки
матни аслии ҷи гуна буд.

Барои дақиқ будани матн ҷи шохиди медахад?
..... қадим.

2. Агар ба шумо гӯянд, ки матни Китоби Муқаддас дигар шудааст,
мо метавонем гӯем: „Шумо далели тағйир ёфтани матни Китоби
Муқаддасро доред? Кӣ тағйир додаст? Кай?“

Далели аввали дақиқии Китоби Муқаддас дар ҷист?

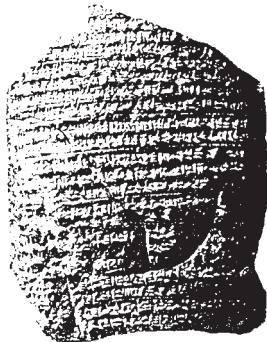
Вай матни дорад.

3. Ачиб, баъзе мусулмонон мегӯянд, ки дар матни аслии Китоби Муқаддас дар бораи Муҳаммад навишта шудааст, аммо баъд вайро тағйир додаанд. Ва аз ояти Юҳанно 14:16 мисол меоранд, ки дар он Исои Масеҳ мегӯяд: *„Ва Ман аз Падар илтимос хоҳам кард, ва Ё ба шумо пуштибони дигаре ато хоҳад кард, то ки ҳамеша бо шумо бимонад“* (Юҳанно 14:16)
Чиро Исо аз Падар мепурсад, ки ба мо диҳад?
4. Калимаи „пуштибон“ бо забони юнонӣ „Параклетос“ мешавад. Лекин мусулмонон фикр мекунанд, ки дар матни аслии дар мобайн дигар ҳарфе буд ва „параклитос“ навишта буд, ва ин калимаро „Ҳамдшаванда“ тарҷума кардан лозим аст. Онҳо мегӯянд, ки ин калима пешгӯӣ дар барои Муҳаммадро дар бар мегирад, лекин масеҳиён ин калимаро тағйир додаанд.
а) Кадом калимаи юнонӣ маънои „пуштибон“-ро дорад?
.....
б) Кадом калимаи юнонӣ маънои „ҳамдшуда“-ро дорад?
.....
5. Мо бисёр дастнависҳое дорем, ки то пайдошавии ислом навишта шудаанд. Ин дастнависҳо дар музеи Британия ҳифз карда мешаванд. Ин ҳақ аст, ки ҳеҷ кас ин дастнависҳоро тағйир надиҳад ва аз он ҷо ишора ба Муҳаммад гирифта нашудааст, чунки Муҳаммад дар он замон зода нашуда буд.
Дар ин ояти Юҳанно 14:16 „параклетос“ гуфта шудааст.
а) Маънои ин калима чист, „пуштибон“ ё „ҳамдшуда“ аст?
.....
б) Дар ин оят калимаро тағйир додаанд ё не?
.....
6. Якум исботи дилпурии Китоби Муқаддас:
..... будани

Исботи 2: Бозёфтҳои архелогӣ

7. Шумо ягон бор дар ҷойҳои кофтукови архелогӣ будед? Ҷойҳое, ки садсолаҳо дар тағи замин буданд. Кори архелогӣ бисёр касби завқовар аст. Тасаввур кунед, ки архелогҳо заминро мекобанд ва аз он ҷо асари зиндагии одамони қадимро меёбанд. Архелогҳо чиро меёбанд?
..... зиндагии

8. Мисли ҳамин, археологҳо асари зиндагии одамонро меёбанд, ки дар замони Китоби Муқаддас зиндагӣ мекарданд. Баъзе бозёфтҳои навиштаҷоти Китоби Муқаддасро тасдиқ мекунанд. Дар ин ҷадвали лойин навишта шудааст, ки подшоҳ Навуходоносор Ерусалимро дар моҳи март соли 597 пеш аз милод забт кард ва бисёр яҳудиёро ба асири бурд. Дар бораи ин мо дар китоби 4 Подшоҳон 24 меҳонем.

Бозёфтҳои археологӣ чиро тасдиқ мекунанд?

- ☐ а. Мо ба Китоби Муқаддас бовар карда метавонем.
☐ б. Мо ба Китоби Муқаддас бовар карда наметавонем.
☐ в. Ин ҳеч чизро таъйир намедихад.

9. Дигар мисоле, ки навиштаҳои Китоби Муқаддасро археологҳо тасдиқ мекунанд: Дар Юҳанно 5:2 гуфта мешавад, ки: „Дар Ерусалим, дар назди дарвозаи Меш ҳавзе ҳаст, ки ба ибронӣ Байт-Ҳасдо мегӯянд ва он ҷо панҷ равоқ дорад“. Вақте ки археологҳо он ҷоро кофтанд, дар ҳақиқат дар Ерусалими кӯҳна ҳавзеро ва панҷ равоқро ёфтанд.

Ду тасдиқоти дилпурии Китоби Муқаддасро нависед:

М а
 Б а

10. На ҳама воқеаҳои Китоби Муқаддасро археологҳо тасдиқ мекунанд. Лекин археологҳо бисёр номҳо ва ҷойҳои Китоби Муқаддасро кушоданд, то ки мо ба аниқ будани он боварӣ ҳосил кунем.

Ду тасдиқоти дилпурии Китоби Муқаддасро нависед:

.....

Исботи 3: Дурустии қисса

11. Масеҳиёне ҳастанд, ки ба одамони муқаддаси ҳудашон бовар мекунанд, масалан ба Николаи мӯъҷизакор, Ксенияи раҳматӣ. Шумо мумкин дигар номҳоро низ фаҳмидаед. Аз гуфтаҳои зерин кадомашон одатан дар зиндагиномаҳои одамони муқаддас зикр намешаванд?

- ☐ а. Одамони муқаддас қобилияти мӯъҷизот карданро доштанд.
- ☐ б. Гуфтаҳои хирадмандона.
- ☐ в. Рафтори хушахлоқона.
- ☐ г. Гуноҳ ва сустии одами муқаддас.
12. Албатта, дар ин ҳел қиссаҳои гуноҳ ва сустии одамони муқаддас пӯшида мешавад. Лекин Китоби Муқаддас ин ҳел нест. Китоби Муқаддас аз рӯи вичдон одамони муқаддас ва подшоҳонро менависад.
- Масалан:
- Мусо ба Худо итоат накард (Адаҳо 20).
 - Подшоҳ Довуд зино кард (2 Подшоҳон 11).
 - Петрус се бор аз Исо рӯй гардонд (Марқус 14:66–72).
 - Шоул масеҳиёро таъкиб мекард (Аъмол 9:1–2).
- Ин чиро исбот мекунад?
- ☐ а. Муқаддасони динӣ беҳтар аз роҳбарони Китоби Муқаддас мебошанд
- ☐ б. Китоби Муқаддас аз рӯи вичдон навишта шудааст
- ☐ в. Ин қиссаҳои бадро душманон ба Китоби Муқаддас илова кардаанд.
13. Боз як далели бозътимодии китоби Муқаддас ин аст, ки одамон ва рӯйдодҳо бе ягон муболиға навишта шудаанд.
- Кадам се далелро мо дида баромадем?
1. Дақиқ будани матн.
 2. Бозёфтҳои археологӣ.
 3. Аз рӯи в н шудааст.

Исботи 4: Ягонагии фикр

14. Мо дар дарси 2А пункти 7 гуфта будем, ки Китоби Муқаддас якҷанд китобро дар бар мегирад:
- а) Чанд китобро дар бар мегирад?
- б) Чандто муаллиф буд?
15. Шумо чӣ ҳел фикр мекунад, агар 40 муаллиф 66 китобро дар тӯли 1500 сол навишта бошанд, оё хабарҳои онҳо фарқ мекард? Лекин дар Китоби Муқаддас мо мебинем, ки ҳама фикрҳо як аст. Кадам китобро нахонем, дар он ҷо дар бораи Худо, одамизод, гуноҳ ва наҷот навишта шудааст.
- Чорум исботи дилпурии Китоби Муқаддас чист?
- Я ф

16. Ягонагии фикрронӣ дар пешгӯиҳо оиди Исо хеле хуб зоҳир шудааст. Садсолаҳо пеш аз пайдоиши Исо пайғамбарон дар Аҳди Қадим дар бораи таваллуд, зиндагӣ, вафот ва зиндашавии Ў батафсил навиштаанд. Якчанд пешгӯиро хонед.

Пешгӯӣ

А „Ва ҳол он ки Ў аз ҷиноятҳои мо маҷрӯҳ, ва аз гуноҳҳои мо афсурдахотир шудааст...“ (Ишаё 53:5).

Б „Ва ту, эй Байт-Лаҳми Эфрот, ...Аз ту барои Ман Ҳокиме дар Исроил хоҳад баромад...“ (Мико 5:2).

В „Ва қабри ӯро бо шарирон таъин карданд, вале баъд аз мурданаши — бо сарватдоре гӯрониданд“ (Ишаё 53:9).

Г „Зеро ки Ту ҷони маро дар дӯзах нахоҳӣ андохт; нахоҳӣ гузошт, ки қуддуси Ту фаноро бубинад“ (Забур 15:10).

Д „Ерусалим...! Инак, Подшоҳи ту назди ту меояд, ...ва ба харе, бар курраи бачаи модахар савор аст“ (Закарё 9:9).

Дар кадом давраи зиндагии Исо пешгӯиҳо иҷро шуданд?

Ҳарфҳои дурустро дар ҷои ҳолӣ гузоред.

Иҷро шудан	
А) Исо дар Байт-Лаҳм таваллуд шудааст	Иҷро шудан ҳарфи
Б) Исо барои мо дар салиб азоб кашидааст	Иҷро шудан ҳарфи
В) Исо бо дуздон дар салиб кушта шудааст ва дар қабри сарватдор гӯронида шудааст	Иҷро шудан ҳарфи
Г) Исо ба Ерусалим ҳарсавор даромад	Иҷро шудан ҳарфи
Д) Исо аз мурдагон эҳё шуд	Иҷро шудан ҳарфи

17. Чӣ хел пешгӯиҳои хуб ва хайратомез! Чӣ тавр Ишаё 700 сол пеш аз таваллуди Исо оиди азоби Ў батафсил гуфта тавонист? Вай аз куҷо медонист, ки Исо дар қабри сарватдор гӯронида мешавад? Ягон одам ин гуна қобилияти ҳуби пешгӯии ояндаи дурро надорад.

Ягонагии фикрро дар тамоми Китоби Муқаддас мо чӣ тавр маънидод карда метавонем?

- ☐ а. Ҳама муаллифон аз Худо илҳом гирифта буданд.
- ☐ б. Муаллифон бо якдигар маслиҳат карданд.
- ☐ в. Ин тасодуфан ба амал омад.
18. Боз як мисолро дида мебароем. 1000 сол пеш аз милод подшоҳ Довуд навиштааст:
- „...тӯдаи бадкешон гирди маро ҳамчун шере гирифта, дастҳо ва пойҳоямро маҷрӯҳ карданд. Ҳамаи устухонамро мешуморам, лекин онҳо тамошокунон аз ман ниқор мегиранд. Сару либоси маро дар миёни худ тақсим мекунанд, ва бар пероҳани ман қуръа мепартоянд“* (Забур 21:17–19).
- Довуд намедонист, ки дар салиб кушта шудани Исоро тасвир мекунад. Лекин Рӯҳулқудс роҳбарӣ мекард, ки вай 1000 сол пеш аз милод инро пешгӯӣ кунад. Ин ҳама ба мо дилпурии медиҳад, ки Китоби Муқаддас бо илҳом навишта шудааст. Кӣ илҳомбахшанда аст?
19. Иббот чорум ин аст, ки паёмҳои Китоби Муқаддас ягонагии фикррониро доранд. Чор ибботро, ки мо гузаштем, нависед:
1. Вай матни дорад.
 2. Бозёфтҳои
 3. Аз рӯи шудааст.
 4. Фикри дорад.

Исботи 5: Таълимоти Исо

20. Исои Масеҳ Фарзанди Худо аст. Кӣ метавонад ин таълимотро рад кунад? Кӣ метавонад ба ин шаҳодат шубҳа кунад? Пас, мо бояд инчунин ба ҳамаи он чизе, ки Ӯ дар бораи Китоби Муқаддас ба мо омӯхта буд, бовар кунем. Мисол, Ӯ гуфтааст: *„Зеро ки Худо ҳукм кардааст: „Падару модари худро иззат намо...“ Ба ҳамин тариқ, шумо **ҳукми Худоро** ба ривояти худ бартараф намудаед“* (Матто 15:4–6).
- Исо Китоби Муқаддасро дар ин оят чӣ номидааст?
-
21. Исо гуфтааст: *„...ва Навишта наметавонад ботил шавад“* (Юҳанно 10:35).
- Исо дар ин ҷо дар бораи Китоби Муқаддас чӣ гуфтааст?
-

22. Исо гуфтааст: „Лекин Навишта бояд ба амал ояд...“.
Дар ин ҷо Исо дар бораи Китоби Муқаддас чиро меомӯзад?
.....
23. Таълимоти Исо эътимоднокии Китоби Муқаддасро исбот мекунад. Исо таълим меод, ки Китоби Муқаддас Каломи Худо буда, онро тағйир додан мумкин нест ва ин гуфтаҳо иҷро мешаванд.
а) Мо метавонем ба таълимоти Исо бовар кунем?
.....
.....
- б) Ақидаи мо оиди Китоби Муқаддас чӣ хел бояд бошад?
☐ а. Китоби Муқаддас Каломи Худост.
☐ б. Китоби Муқаддас хатоҳои зиёд дорад.
☐ в. Пешгӯиҳои Китоби Муқаддас бояд иҷро шаванд.
☐ г. Ба Китоби Муқаддас эътимод кардан мумкин аст.
☐ д. Китоби Муқаддасро тағйир додаанд.
☐ е. Китоби Муқаддас танҳо таълимоти одамизод аст.
24. Панҷумин далели эътимоднокии Китоби Муқаддас чист?
..... Исо.
25. Исботи 4-ум ва 5-уми эътимоднокии Китоби Муқаддасро нависед:
 1. Вай матни дақиқ дорад.
 2. Бозёфтҳои археологӣ.
 3. Аз рӯи вичдон навишта шудааст.
 4.
 5.
26. Акнун худро тафтиш кунед.

Санҷиши 2Б

1. Панҷ исботи эътимоднокии Китоби Муқаддасро нависед:
 1.
 2.
 3.
 4.
 5.
2. Археологҳо чиро ёфтанд?

3. Мо чӣ тавр фаҳмонда метавонем, ки пешгӯиҳои дар Аҳди Қадим навишташуда баъди садҳо сол иҷро шуданд?
4. Оё дар ҳақиқат Исо дар бораи ин таълим меод, вақте ки дар бораи Китоби Муқаддас мегуфт? („дуруст“ ё „нодуруст“ нависед).
- А) Китоби Муқаддас Каломи
Худо аст.
- Б) Дар Китоби Муқаддас
бисёр хатоҳо ҳаст.
- В) Пешгӯиҳои Китоби Муқаддас
бояд иҷро шаванд.
- Г) Ба Китоби Муқаддас эътимод
кардан мумкин аст.
- Д) Китоби Муқаддасро
тағйир додаанд.
- Е) Китоби Муқаддас таълимоти
одамизод аст.

Дарси 3А

Таърих ва таълифи Китоби Муқаддас

Дар анҷоми дарс шумо чӣ
будани замони пеш аз милод ва
замони мо, инчунин мақоми Китоби
Муқаддасро дар заминаи таърихи
чаҳонӣ хоҳед фаҳмид.

Таърихи Китоби Муқаддас

1. Диаграммаи якум чадвали замон ном дорад. Дар он ҷо таърихи
чаҳон нишон дода шудааст. Аввали таърих дар тарафи чапи
диаграмма ва охири таърих дар тарафи рост ҷойгир шудааст.

Диаграммаи 1

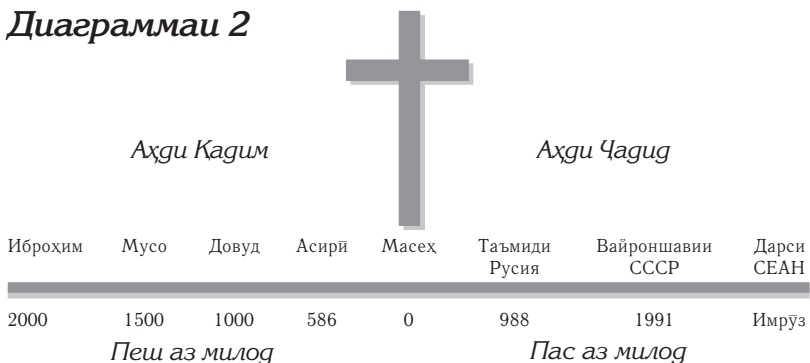

Офариниш	Одам	Иброҳим	Мусо	Довуд	Таъмиди Русия	Вайроншавии СССР	Ҳозира
----------	------	---------	------	-------	------------------	---------------------	--------

Тасаввур кунед, ки шумо дар замон саёҳат мекунед. Шумо аз
„офариниш“, ки дар тарафи чапи диаграммаи 1 ҷойгир аст, сар
кунед. Акнун оҳиста-оҳиста аз чап ба тарафи рост равед.
Номи киро дар аввал хондед?

2. Ҳаракатро ба тарафи рост давом диҳед. Се шахси муҳими навбатӣ Иброҳим, Мусо ва подшоҳ Довуд мебошанд.
- а) Кадоме аз онҳо дар чадвал яқин аст?
- б) Кадоме аз онҳо дар охир аст?
3. Номи онҳоро бо тартиби хронологӣ нависед:
Мусо, Довуд, Иброҳим, Одам
1.
2.
3.
4.
4. Дигар шахси муҳим дар чадвали замон Исои Масеҳ аст.
- а) Довуд дар чадвал аз тарафи чап ё аз тарафи рост Исо аст?
- б) Довуд то Исо ё баъд аз Исо зиндагӣ кардааст?
5. Дар ёд доред: ҳама воқеаҳои тарафи чапи чадвал то таваллуди Исо ва тарафи рост баъд аз таваллуди Исои Масеҳ шуда гузаштаанд. Дар диаграммаи 1 аз Исои Масеҳ то имрӯзро дида бароед. Ҳама воқеаҳо бо тартиб нависед.
Вайроншавии СССР, таъмиди Русия, замони ҳозира
1.
2.
3.
6. Боз дар пешӣ шумо чадвали замон. Лекин дар ин чадвал мо солҳои тақрибии воқеаҳо навиштем. Солҳо новобаста ба рӯзи мавлуди Исо оварда шудаанд. Солҳои пеш аз мавлуди Ҷ пеш аз милод, баъд аз мавлуди Ҷ пас аз милод (яне замони мо ё милодӣ) ҳисоб мешаванд.

Диаграммаи 2

Маълумоти диаграммаи 2-ро истифода бурда, пешӣ ҳар як воқеа пеш аз милод ё пас аз милод нависед.

Воқеа ё номҳо	Таърих (солҳо)
А) Иброҳим	2000
Б) Мусо	1500
В) Довуд	1000
Г) Таъмиди Русия	988
Д) Вайроншавии СССР	1991

7. Дар санаҳое, ки пас аз милод навишта шудааст, ин воқеаҳо баъди таваллуди Исо содир шудаанд.

- Баъди чанд соли таваллуди Исо Юрий Гагарин ба кайҳон парвоз кард?
- Шумо кадом сол таваллуд шудаед?
- Баъди чанд соли таваллуди Исо ин воқеа ба амал омад?

8. Дар ёд доред, ки чадвал аз тарафи чап бо тарафи рост хонда мешавад. Ҷи андозае, ки воқеаҳо барвақт гузашта бошанд, ҳамон андоза чаптар дар чадвал ҷой мегиранд.

Кадам воқеа барвақт шудааст, соли 500 пас аз милод ё соли 1000 пас аз милод?

9. Ба ин воқеаҳо нигоҳ кунед. Онҳо баъди таваллуди Исо шудаанд, аммо ба тартиби хронологӣ навишта нашудаанд.

Таърих (солҳо)	Воқеаҳо
1914	Саршавии ҷанги 1-уми ҷаҳон
1492	Колумб дар Амрико
1961	Яқум одам дар кайҳон

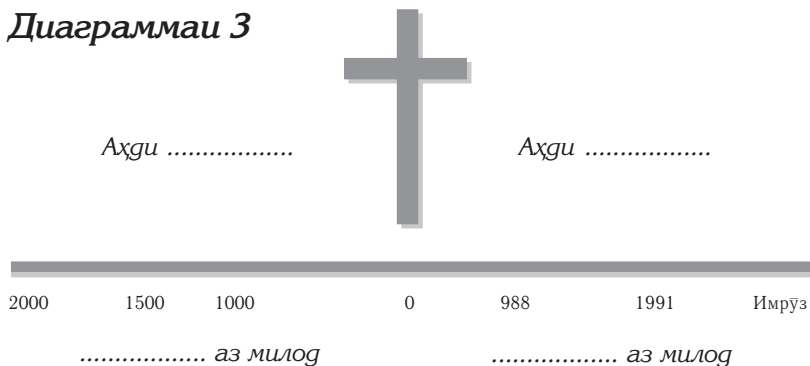
Онҳоро бо тартиби хронологӣ нависед.

Таърих (солҳо)	Воқеаҳо
1.	
2.	
3.	

- а) Маънои „пеш аз милод“ чист?
- Воқеаҳои „пеш аз милод“ нисбат ба кадом воқеаи асосӣ ба ҳисоб гирифта мешаванд?

11. Марҳилаи пеш аз милод замони пеш аз таваллуди Исои Масеҳ аст. Дар он вақт Худо ҳалқи Исроилро барои омадани Исо омода мекард. Назар кунед ба якчанд воқеаҳои муҳим ва номҳои зарур аз таърихи Исроил.
- 2000 сол пеш аз милод. Иброҳим
- 1500 сол пеш аз милод. Мусо.
- 1000 сол пеш аз милод. Довуд.
- 586 сол пеш аз милод. Асорат дар Бобил
- а) Кадоме аз онҳо якум буданд, Мусо ё Иброҳим?
-
- б) Чи пештар буд — соли 1000 пеш аз милод ё соли 600 пеш аз милод?
12. Аҷоибаш ин ки ҳарчанд соли 1000 пеш аз милод гӯё бояд баъд аз соли 600 пеш аз милод бошад, аммо дар асл он барвақттар буд. Ин аз он сабаб аст, ки соли 1000 пеш аз милод дар муқоиса бо вақти таваллуди Исо аз соли 600 пеш аз милод пештар буд.
- а) Иброҳим чанд сол пеш аз Исо зиндагӣ кардааст?
-
- б) Мусо чанд сол пеш аз Исо зиндагӣ кардааст?
-
- в) Аввал кӣ буд, Иброҳим ё Мусо?
-
13. Бинобар ин, вақте ки пеш аз милод навишта мешавад, санаи воқеаҳои аввал бо рақамҳои калонтар ифода меёбанд. Пас аз милод санаи воқеаҳои аввал бо рақамҳои хурдтар ифода меёбад. Аз таърихи аввал сар карда бо тартиби хронологӣ нависед.
- Соли 1000 пеш аз милод, соли 600 пеш аз милод, соли 1961 пас аз милод, соли 1492 пас аз милод.
1.
2.
3.
4.
14. Дар ёд доштан муҳим аст, ки Аҳди Қадим дар Китоби Муқаддас пеш аз милод навишта шудааст, аммо Аҳди Ҷадид баъди таваллуди Исои Масеҳ навишта шудааст (замони нав).
- Дар диаграммаи 3 калимаҳои Аҳди Қадим ва Аҳди Ҷадидро дуруст нависед ва инчунин калимаҳои „пеш аз милод“ ва „пас аз милод“-ро ба ҷояш монед.

Диаграммаи 3

15. Акнун дар чадвал ном ва воқеахоро дар санаҳои мувофиқ нависед:

Иброҳим, Довуд, Мусо, Масеҳ, таъмиди Русия, имрӯз, вайроншавии СССР.

Таълифи Китоби Муқаддас

16. Китоби Муқаддас як китоб нест, он 66 китобро дар бар мегирад. Дар ҳақиқат он силсилаи китобхост.

а) Дар Аҳди Қадим чанд китоб ҳаст?

б) Дар Аҳди Ҷадид чанд китоб ҳаст?

17. Китоби Муқаддас ба ду қисм тақсим мешавад: Аҳди Қадим ва Аҳди Ҷадид аст. Дар ин бахш мо ҳар як қисми Китоби Муқаддасро дида мебароем. Дар дарси 3Б–7Б мо китобҳои Аҳди Қадим ва дар дарси 8А–10Б китобҳои Аҳди Ҷадидро меомӯзем.

Дар зер 5 китобро аз Аҳди Қадим нависед. Ин китобҳо одатан „Қонунҳо“ ё „Панҷкитоб“ номида мешаванд.

1.
2.
3.
4.
5.

18. 5 китоби қонунро бо тартиби дуруст нависед:

Ибодат, Ҳастӣ, Такрори Шариат, Ададхо, Хуруҷ

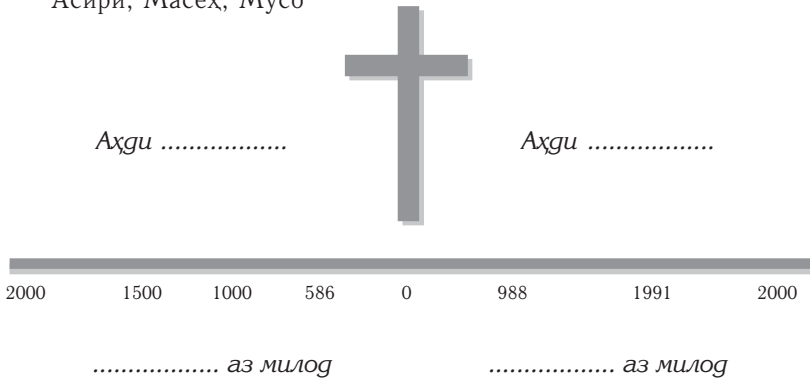
1.
2.

3.
4.
5.

19. Мо дар ҳар дарси ин курс китоберо аз Китоби Муқаддас меомӯзем. Барои ҳамин шумо бояд Китоби Муқаддаси худро дошта бошед ва ҳамроҳи худ ба дарс оред.
20. Ҳозир ба саволҳои дарси 3А ҷавоб диҳед.

Санҷиши 3А

1. Дар ҷадвали замон сана ва номҳои мувофиқро гузоред.
Довуд; Вайроншавии СССР; Имрӯз; Таъмиди Русия; Аҳди Қадим; Иброҳим; Пеш аз милод; Аҳди Ҷадид; Пас аз милод; Асири; Масех; Мусо

2. Мусо 1500 сол пеш аз милод ва Иброҳим 2000 сол аз милод зиндагӣ кардаанд.
 - а) Кадоми онҳо аввал зиндагӣ кард?
.....
 - б) Кадом таърих дар ҷаҳтари ҷадвал навишта шудааст?
.....
 - в) Кадоми онҳо ба замони Масех наздиктар зиндагӣ мекард?
.....
3. Ин солҳоро ба тартиби хронологӣ нависед:
Соли 1947 пас аз милод, соли 586 пеш аз милод, соли 1800 пеш аз милод, соли 1985 пас аз милод, соли 10 пас аз милод, соли 320 пеш аз милод.

.....
.....

4. Панҷ китоби аввали Аҳди Қадимро бо тартиб нависед:

1.
2.
3.
4.
5.

Дарси 3Б

Китобҳои Қонун (1): Ҳастӣ

Дар ин дарс ба қироати
Китоби Муқаддас шурӯъ
мекунем. Аз китоби аввал
— „Ҳастӣ“ овоз мекунем.

1. Дар охири дарси 3А шумо номи панҷ китоби шариатро аз ёд кардед (бо тартиб нависед).

Такрори Шариат, Хуруҷ, Ададҳо, Ҳастӣ, Ибодат.

1.
2.
3.
4.
5.

2. Ҷойҳои холиро пур кунед.

1.
2.
3. Ибодат
4. Ададҳо
5.

„Ҳастӣ“ маънои саршавиро
дорад. Барои он ки оиди
саршавиҳо сухан меронад:
а) овози ҷаҳон
б) пайдоиши оғамизод
в) овози яҳудиён ҳамчун халқ

А. Оғози ҷаҳон

3. Китоби Муқаддаси худро кушода, ояти якумро хонед (Ҳастӣ 1:1). Фикр кунед ва ба саволҳо ҷавоб диҳед:
- Худо якто аст ё бисёр?
 - Вай тамоми ҷаҳонро офарид ё як қисмашро?
4. Ба ин саволҳо ҷавоб додан осон аст. Фоида аз ин саволҳо дар он аст, ки мо матнро бо диққат меҳонем ва навишти онро мушоҳида мекунем. **„Мушоҳида кардан“** қадами якум барои омӯхтани Китоби Муқаддас аст. Саволе, ки мо дар ояти якуми Ҳастӣ гузоштем, ба мо маълумоти муҳимро дар бораи Худо медиҳад. Мо фаҳмидем, ки Худо яктоист ва Ӯ осмону замин, яъне ҷаҳонро офарид.
- Дар ин дарс мо меомӯзем (як ҷавобро қайд кунед):
- ☐ а. Пайдоиши халки яҳудӣ
 - ☐ б. Пайдоиши одамизод
 - ☐ в. Оғози ҷаҳон
5. Динҳои гуногун дар бораи Худо тасаввуроти гуногун доранд. Баъзеҳо ба ҳудуди зиёд боварӣ мекунанд, баъзеи дигар ба қувваҳои табиат эътиқод доранд. Дар замонҳои қадим одамон дар бораи Худо тасаввуроти ҳархела доштанд. Мисол, баъзе қабилҳои бобилиҳои фикр мекарданд, ки дар аввал ҳудуди бисёр буданд ва байни худ ҷанг мекарданд. Яке аз онҳо ба номи Тиамат буд, ки баъди маргаш вайро ду тақсим карданд, як қисмаш замин ва дигараш осмон шуд. Ва аз хуни ҳудуди дигар ба номи Кингу одамизод пайдо шуд. Дар Ҳастӣ 1:1 дар бораи Худо чӣ гуфта шудааст, ки бардурӯғ будани тасаввуроти одамони қадимро нишон медиҳад?
- Худо бисёр нест, ... ягона аст.
 - Худоро наофариданд, балки Ӯ ҷаҳонро

Ҳар қисми дилхоҳи Китоби Муқаддасро мушоҳида карда, ба худ савол диҳед: „дар ин порча дар бораи Худо чӣ омӯхтам?“

Дар Ҳастӣ 1:1 ду ҷиза асосиро дар бораи Худо гуфта шудааст. То охири боби якум нақл карда мешавад, ки чӣ тавре Худо қадам ба қадам замин ва осмонро офаридааст. Ва баъд аз ҳама, дар охир Ӯ Одам ва Ҳавво-одамони нахустинро офарид.

Б. Пайдоиши одамизод

6. Акнун аз Ҳастӣ 1:26 хонед
 - а) Худо одамро ба сурати кӣ офарид?
 - б) Худо ба одам чӣ гуна қудрат дод?
7. Ояти Ҳастӣ 1:27-ро хонед ва гӯед, ки кӣ монанди Худо офарида шудааст? (ҷавоби дурустро қайд кунед):
 - ☐ а. Танҳо мардон
 - ☐ б. Танҳо занон
 - ☐ в. Мардон ва занон
8. Мо ин саволро дар воҳӯрӣ бо гурӯҳамон муфассал дида мебароем. Аммо мо аллакай медонем, ки савол додан ба порчаи хондаамон чӣ қадар муҳим аст.
Ба боби аввали китоби Ҳастӣ савол дода, мо ду далелро доир ба Худо ва 3 далелро доир ба одамизод фаҳмидем.
Акнун шумо дар вақти хондани ҳар як қисмати Китоби Муқаддас метавонед бо 2 савол муроҷиат кунед:
 - а) Аз хондани ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?
 - б) Аз хондани ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?
9. Одам ва Ҳавво аз оромӣ ва мушоракат бо Худо роҳат мекарданд. Лекин ин мушоракат вайрон шуд, вақте ки шайтон ба шакли мор Ҳавворо васваса кард, то меваеро, ки Худо манъ карда буд, хӯрад. Ҳастӣ 3:6–8-ро хонед.
 - а) Баъди хӯрдани мева Одам ва Ҳавво чӣ кор карданд?
.....
 - б) Наздикшавии Худоро ҳис карда, онҳо чӣ кор карданд?
.....
10. Аз беитоатӣ ба Худо Одам ва Ҳавво гуноҳи худро ҳис карданд ва мушоракат бо Худо қанда шуд. Аз ҳамин сабаб Худо онҳоро аз боғ пеш кард. Ҳамон вақт гуноҳ одамизодро аз Худо ҷудо кард. Аз Худо ҷудо будан чӣ ҳолати даҳшатнок аст!
Мо аз ин порча дар бораи одамизод чиро фаҳмидем?
.....
.....
11. Лекин баъди ин воқеаҳо ҳам Худо ба Одам ва Ҳавво меҳрубонӣ мекард, Ў ба онҳо либос дод ва гуфт, ки дере нагузашта як одам меояду иблисро мағлӯб мекунад (Ҳастӣ 3:15). **Ин яқум хабарест,**

ки дар Китоби Муқаддас дар бораи омадани Исо навишта шудааст. Дартар гуноҳҳои одамон бисёр шуд ва Худо онҳоро чазо дод, одамон дар тӯфон мурданд. Лекин дар ин ҷо ҳам Худо меҳри Худашро нишон дод. Ў Нӯхро аз тӯфон дар кишти дар паноҳи Худ нигоҳ дошт. Воқеаҳоро ҷо ба ҷо монед:

Нӯх халос шуд
Офарида шудани осмон ва замин
Беитоатии Одам ва Ҳавво
Офарида шудани одамизод

1.
2.
3.
4.

12. Баъди Нӯх, одами муҳими дигар дар Китоби Муқаддас Иброҳим аст. Дар китоби Ҳастӣ Иброҳим „саршавӣ“-и сеюмро медиҳад. Шумо дар ёд доред, ин чист?
- а) Оғози ҷаҳон
 - б) Пайдоиши одамизод
 - в) Пайдоиши халқи яҳудӣ

В. Пайдоиши халқи яҳудӣ

13. Иброҳим тақрибан 2000 сол пеш аз милод зиндагӣ кардааст. Иброҳим пеш бутпараст буд. Ва Худо ӯро ба пеши Худаш даъват кард (Ҳастӣ 12:13-ро хонед). (Дар ин ҷо номи пештараи Иброҳим Абром буд).
- Дар ояти 1 Худо ба Иброҳим гуфт: „Аз замини худ рав“. Ин чист? (ҷавоби дурустро қайд кунед).
- ☐ а. Савол?
 - ☐ б. Фармон?
 - ☐ в. Хоҳиш?
14. Ин ҷӣ хел фармони саҳт буд! Иброҳим дар он вақт марди миёнасол буд, лекин бо ҳукми Худо хонаи худро монда, ба саёҳати дуру душвор рафтаниш лозим буд. Баъзан Худо ба мо фармонҳои душвореро медиҳад, ки мо иҷро кунем. Лекин пеш аз фармон додан, Ў ба мо қуввате ваъда мекунад, то ки мо онро иҷро кунем. Дар Ҳастӣ 12:2–3 мо меҳонем, ки Худо ба Иброҳим ваъдаи бузург дод. Ана баъзе аз онҳо. Дар назди оятҳо рақами онҳоро монед:
- а) „Ва аз ту халқи бузурге ба вуҷуд оварам“ ояти

- б) „Ва баракат диҳам онҳоро, ки туро муборак хонанд...“
ояти
- в) „...ва дар ту ҳамаи қобилаҳои рӯи замин баракат хоҳанд
хост“ ояти
15. Иброҳим ба Худо бовар кард ва ба ҳукми ӯ итоат кард. Вай
барои мо таҷассумгари имони ҳақиқӣ аст. Мо бояд чӣ кор кунем,
ки имони мисли Иброҳим дошта бошем?
- а) Ба ваъдаҳои Худо
б) Ба ҳукми Худо
16. Мо ҳозир дар бораи фармонҳо ва ваъдаҳои Худо ба Иброҳим
фаҳмидем. Ва вобаста ба ин, саволи сеюме, ки бояд дар вақти
омӯзиши порчаҳо аз Китоби Муқаддас диҳем, чунин аст: „Худо
ба ман дар ин порча кадом ваъда ё ҳукмро медиҳад?“
Мо дар вақти омӯзиши порчаҳо аз Китоби Муқаддас бояд кадом
саволҳоро диҳем?
- а) Аз хондани ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?
б) Аз хондани ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?
в) Ман дар ин порча кадом ё
мебинам?
17. Худо ба Иброҳим писар ваъда дод. Иброҳим инро солҳои зиёд
интизор шуд ва ниҳоят вақте ки ӯ садсола шуд, Худо ба ӯ
писар дод. Ин мисол чиро тасдиқ мекунад? (яке аз ҷавобҳоро
интихоб кунед)
- ☐ а. Баъзан Худо ваъдаи додагашро фаромӯш мекунад
☐ б. Худо ҳамеша ваъдаашро дарҳол иҷро мекунад
☐ в. Вақташ ояд, Худо хатман ваъдаашро иҷро мекунад
18. Писари Иброҳим Исҳоқ ном дошт. Писари Исҳоқ бошад Яъқуб
буд. Ӯ 12 писар дошт, ки онҳо асосгузори сибтҳои яҳудӣ
шуданд. Ҳоло мо ин халқро яҳудиён ё халқи Исроил меномем.
Пас аз чандин сол дар ҳамин авлод Исо таваллуд шуд ва аз
Исо тамоми халқҳои ҷаҳон баракат ёфтанд. Фаромӯш накунед,
ки ин ваъдаи Худо буд, ки ба Иброҳим дода буд. Худо ҳамеша
ваъдаи худро иҷро мекунад.
Қадам миллат ба „қаблаҳои тамоми ҷаҳон“ дохил мешавад?
- ☐ а. Русҳо
☐ б. Украинҳо
☐ в. Америкоӣҳо
☐ г. Яҳудиён

19. Имрӯз пайравони Исо дар тамоми ҷаҳон зиндагӣ мекунанд. Дар охираш кулли халқу миллатҳо ба як Худо ибодат мекунанд. Ин аст он ваъда, ки Худо ба Иброҳим дода буд. Ҳаёти Иброҳим асоси пайдоиши халқи яҳудӣ аст.
Боз кадом ду „саршавӣ“ дар китоби Ҳастӣ хотиррасон шудаанд?
а) Саршавии
б) Саршавии
20. Мо дар вақти омӯзиши порчаҳо аз Китоби Муқаддас кадом се саволро бояд диҳем?
а) Аз хондани ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?
б) Аз хондани ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?
в) Ман дар ин порча кадом ё мебинам?
21. Пеш аз хондан ин дуоро тақрор кунед: *„Падар-Худо, Ту ситораҳо ва заминро осмонро офаридӣ. Барои офаридаҳои олиҷанобат ба Ту ташаккур мегӯям. Корҳои Ту бузург ва аҷибанд. Барои иҷро кардани ваъдаи ба Иброҳим додаат ташаккур мегӯям. Боз ташаккур, ки маро ба қатори имондорон дохил намудӣ. Чӣ тавре ки ба Иброҳим ёрӣ додӣ, ба ман низ ёрӣ бидеҳ, то ба ваъдаҳои Ту бовар бикунам ва ба амри Ту итоат кунам. Омин“.*
22. Шумо ибодат кардед? Акнун матнро хонед.

Санҷиши 3Б

1. Ҳастӣ „саршавӣ“-ро мефаҳмонад. Ин бисёр дуруст аст, чунки ин китоб онди се „саршавӣ“ суҳан меронад. Онҳоро номбар кунед.
а) Саршавии
б) Саршавии
в) Саршавии
2. а) Ҳастиро хонда ҷавоб гӯед, ки чанд Худо вучуд дорад?
.....
б) Ў тамоми ҷаҳонро офарид ё як қисми онро?
.....
3. а) Худо марду занро ба монанди кӣ офарид?
.....
б) Худо ба одамизод чӣ гуна ҳукмрониро дод?
.....

- в) Баъди беитоатӣ ба Худо Одаму Ҳавво наздикшавии Ёро ҳис намуда, чӣ кор карданд?
4. Чи гуна ду мисоли оличанобро Иброҳим ба мо ҳамчун инсони боимон мерос гузошт?
- а) Ё ба ваъдаҳои Худо
- б) Ё ба аҳкомҳои Худо
5. Мо ба порчаи аз Китоби Муқаддас хондаамон кадом 3 саволро дода метавонем?
- а) Аз хондани ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?
- б) Аз хондани ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?
- в) Ман дар ин порча кадом ё мебинам?

Дарси 4А

Китобҳои Қонун (2): халқи Исроил

1. Ҳамаи 5 китоби қонунро бо тартиби муайян нависед:

1.
2.
3.
4.
5.

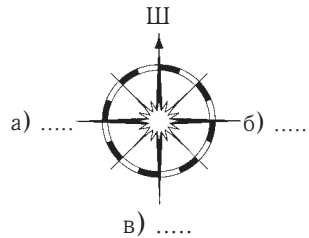
2. Яҳудиён аз кадом шахс оғоз мегиранд?

Мо фаҳмидем, ки яҳудиён ё худ исроилиён аз Иброҳим овози худро ёфтаанд. Гарчанде Худо ба ин халқ замини сукунат ваъда дода буд, вале онҳо ба ин замин танҳо баъд аз 500 сол соким шуда тавонистанд. Дар аввал онҳо бисёр сарсонӣ саргардон шуданд. Ва мо инро аз рӯи харита метавонем бинем.

3. Харита минтақаи аз Миср то Ироқро дар бар мегирад. Дар харита бояд чор тарафи ҷаҳон қайд карда шавад. Барои ин ихтисороти Ш.Ҷ.Ш.Ғ. истифода мешаванд. Одатан шимолро дар боло ишорат мекунанд. Ба ҷойҳои ҳолӣ ҳарфҳои мувофиқро нависед.

4. Дар харита номи шаҳру давлатҳо қайд шудаанд. Шаҳри Урро ёбед. Ин шаҳрест, ки дар он ҷо Иброҳим таваллуд шудааст, ҳоло он дар давлати Ироқ воқеъ аст. Худо ба Иброҳим амр дод, ки шаҳри худро тарк карда, ба роҳ барояд. Роҳи тайнамудаи Иброҳим зиёда аз 1500 километр аст.

Ӯ аввал ба кадом давлат омад?

5. Иброҳим дар Канъон маскан гирифт. Дар он ҷо писарон ва наберагони ӯ ба дунё омаданд. Абраи ваи Юсуф ном дошт. Бародарони Юсуф ба ӯ бадхоҳи намуда, ӯро ба ғуломӣ фурӯхтанд. Юсуфро ба Миср бурданд. Дар харита ба кадом тараф рафтани Юсуфро мушоҳида кунед. Ӯ ба кадом тараф равона шуд?

☐ а. Ба ҷануб, баъд ба шарқ

☐ б. Ба шимол, баъд ба шарқ

☐ в. Ба ҷануб, баъд ба ғарб

6. Юсуф бисёр душворихоро аз сар гузаронид. Худо ба ӯ мадад кард ва дере нагузашта ӯ сарвазири Миср гардид. Пас аз чанде бародарони ӯ низ ба Миср омаданд, чунки дар Канъон гуруснагӣ сар шуд. Баъд чӣ шуд? Ҳастӣ 45:3–8-ро хонед.

а) Юсуф бо бародарони худ, ки нисбати ӯ бераҳмӣ зоҳир намуданд, чӣ гуна муносибат намуд?

б) Ба фикри Юсуф, кӣ ӯро ба Миср фиристонд? (ояти 8)

.....

7. Аксар вақт шиканчаҳо одамонро бераҳм мекунанд. Онҳо солҳои дароз дар дил кина мегиранд ва мехоҳанд қасос гиранд. Дар мисоли Юсуф мо чиро меомӯзем?

8. Китоби Муқаддас моро бо ҳаёти инсонҳои бузург шинос мекунад, дар мисоли онҳо мо бисёр чизҳоро меомӯзем. Ҳаёти Юсуф ба мо бахшоянда буданро ҳатто нисбати онҳое, ки бадхоҳанд, меомӯзад. Юсуф боварӣ дошт, ки Худо ӯро ба Миср

фиристодааст. Мо низ бояд ба Худо имон оварем, чунки Ў ба манфиати мо амал мекунад.

Вақте ки мо Китоби Муқаддасро меҳонем, мо метавонем чунин савол диҳем: „Ман аз ин порча барои худ чӣ **намунаи ибрат** пайдо кардам?“

Ва инак:

1. Ман дар бораи Худо дар ин порча чиро фаҳмидам?
2. Ман дар бораи одамизод дар ин порча чиро фаҳмидам?
3. Кадом ҳукм, ваъда ё ман дар порча вохӯрдам?

9. Юсуф ва 11 бародари ӯ дар Миср маскан гирифтанд. Ворисони онҳо 12 қабилаи Исроилро ташкил намуданд. Сол то сол миқдори онҳо меафзуд. Баъдтар исроилиён дар зери ҳукми мисриён монданд. Онҳо маҷбур буданд бо захмати ниҳоят душвор хишт тайёр кунанд. Онҳо ашкрезон ба Худо муроҷиат менамуданд.

Худо ба онҳо чӣ гуфт? Хуруҷ 3:7-ро хонед ва калимаҳои намерасидагиро гузоред:

*„Ва Худо гуфт: Ман шиканҷаҳои халқамро дар Миср
....., ва фарёди ӯро аз дасти зулмкунандагонаш
.....“*

10. Ин гуна суҳанон моро дар ҳолатҳои душвор тасалли медиҳанд. Шумо аз муаммоҳои рӯзгор дилгир шудаед? Шумо аз дарду бемории дар азобед? Дар коргоҳ сардоратон бо шумо муомилаи бад мекунад?

Ноумед нашавед, Худо рӯҳафтодагии шуморо мебинад, Ў фиғони шуморо мешунавад ва аз ин дар ташвиш аст.

Ҳозир Хуруҷ 3:10–11-ро хонед. Худо барои исроилиёни аз Миср баровардан киро мефиристад?

11. Худо Мусоро ба назди кӣ мефиристад? (Хуруҷ 3:11)

.....

12. Шоҳи Миср „фиръавн“ номида мешуд. Он замонҳо Миср давлати пуриқтидортарин буд. Ачабе нест, ки Мусо аз шох меҳаросид. Лекин Худо аз қувваи пурқудраттарин ҳам пуриқтидортар аст. Бубинед, Ў дар китоби Хуруҷ 6:6–8 ба исроилиён чӣ ваъда медиҳад (ҷумлаҳои пурра кунед)

„Ман Худованд ҳастам, ва

а) шуморо аз зери ситамҳои мисриён

б) шуморо аз бандагии онҳо

- в) шуморо бо бозуи тўлонӣ
 г) барои Ман қавм бошед.
 д) Худо хоҳам буд“.

13. Паёми китоби Ҳуруҷ суҳанҳои дар боло зикршударо дар бар мегирад. Халқи Исроил дар ғуломӣ буд ва илоҷи аз он халосшавӣ надошт. Худо онҳоро озод намуд ва халқи худ намуд. Ин боз як мисолест барои ҳаёти рӯҳонии мо. Нисбати мо ҳам Худо чунин рафтор мекунад.

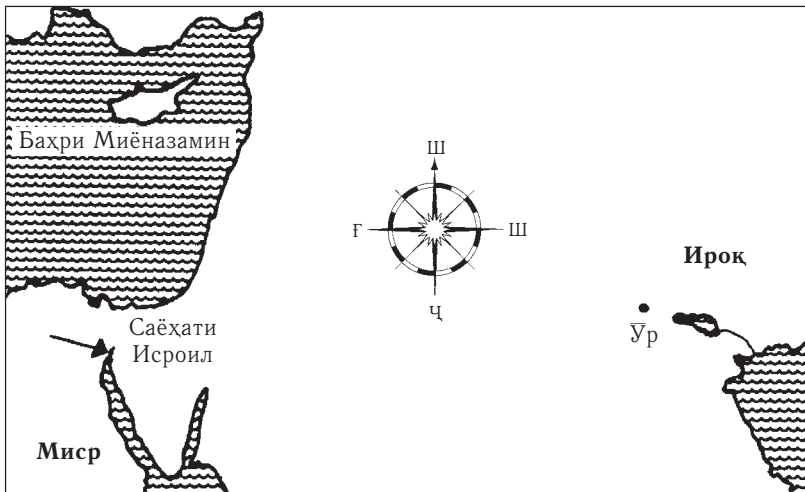
- а) мо дар чӣ гуна асири будем?
 б) чӣ илоҷе доштем барои халосӣ аз он?
 в) кӣ моро бо дастони пурқудраташ озод намуд?

 г) бо кадом мақсад?

14. Мо дар китоби Ҳастӣ аз мисоли Юсуф дар тааҷҷуб будем. Дар китоби Ҳуруҷ озодшавии исроилиён барои ҳаёти рӯҳонии мо намунаест. Бори дигар мо мебинем, ки саволи „Ман аз ин порча барои худ чӣ намунаи ибрат гирифтам?“ дар вақти таҳлили Китоби Муқаддас ёри мерасонад.

Шумо саволҳои пешинаро дар хотир доред?

1. Ман аз ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?
2. Ман аз ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?
3. Кадом ҳ , в ё ф дар ин порча мебинам?

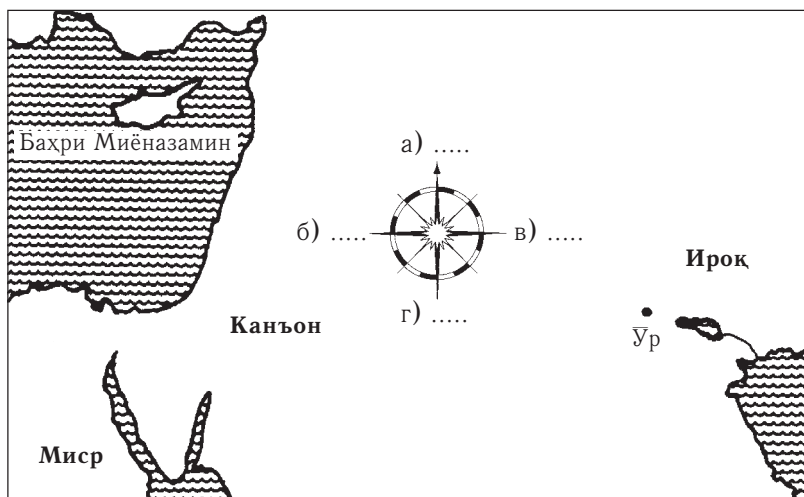
15. Худо ваъдаи худро иҷро кард. Ў дах маротиба ба Миср чазо фиристод, то исроилиён озод шаванд. Ақрабаки харита роҳи тайнамудаи исроилиёнро нишон медиҳад.
Онҳо ба кадом тараф мераванд: ба ғарб, шарқ, шимол ё ҷануб?
.....
16. Онҳо ба тарафи шарқ рафтанд. Пеши роҳи онҳоро Баҳри Сурх гирифт. Ин баҳр чуқур набошад ҳам, лекин ниҳоят калон буд. Дар ин вақт фиръавн ба ҳуш омад ва бо лашкаронаш аз пайи онҳо шуд. Одамон ба дом афтоданд: дар пеш баҳр, аз қафо лашкари фиръавн дунболагирӣ мекард. Онҳо ба даҳшат омада буданд.
Аз ояти Хуруҷ 14:13–14 хонед, ки Мусо ба халқи норизо чӣ ҷавоб дод ва бо суҳанҳои худатон нависед.
.....
.....
17. Хуруҷ 14:21–31-ро хонед ва фаҳмед, ки баъд чӣ шуд. Шумо дар бораи Худо аз ин порча чиро фаҳмидед?
18. Эҳтимол, ин мӯъҷизоти бузург дар таърихи Исроил ҳодисаи муҳим буд. Халқ ин ҳодисаро абадӣ дар ёд дошт. Онҳо инро дар сурудҳои Забур месаронданд. Мисол:
„Ва баҳри Қулзумро хитоб намуд, ва он хушк шуд; ва онҳоро дар вартаҳо, мисли биёбон, гирифта бурд. Ва онҳоро аз дасти бадҳоҳ наҷот дод, ва аз дасти душман раҳо кард“
(Забур 105:9–10)
Дар ҳолатҳои душворӣ онҳо ин ҳодисаро ба ёд меоранд, ки чӣ тавр Худо иқтидори Худро нишон дод. Аз ин мисол мо чиро меомӯзем?
.....
.....
.....
19. Гузаштан аз Баҳри Сурх мисоли ибратангезест барои масеҳиён. Мисли он ки Худо бо мӯъҷизоти бузург халқи Худро аз ғуломӣ наҷот дод, Исо низ бо салиби Худ моро аз ғуломии ғуноҳ озод кард.
Мо ду амали бузурги Худро дида баромадем. Бо амали якуми Худ Ў қабилаҳои Аҳди Қадим — халқи Исроилро офарид. Амали дуюми таърихии Ў ба одамони Аҳди Ҷадид, ба масеҳиён ҳаёт бахшид.

Кадам савол ба мо ёрӣ медиҳад, то ки ин ҳақиқатро бубинем?
„Кадам ми ман дар ин порча мебинам?“

Санҷиши 4А

1. Аз рӯи харита:

- а) қитъаҳои рах-рах кардашуда чиро нишон медиҳанд?
.....
- б) номгуӣ тарафҳои ҷаҳонро нависед — шимол, ҷануб, шарқ, ғарб.
- в) бо ақрабақҳо роҳи тайнамудаи Иброҳимро ба Канъон ва роҳи Юсуфро ба Миср қайд намоед.

2. Кадам се саволро мо метавонем ба порчаи Китоби Муқаддас гузорем, то ғизои рӯҳӣ гирем?

1. Ман аз ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?
2. Ман аз ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?
3. Ман дар ин порча кадом ё мебинам?

3. а) Халқи Исроил дар кадом мамлакат дар ғуломӣ буд?

б) Подшоҳи ин мамлакатро чӣ меномиданд?

в) Худо барои начоти исроилиён киро фиристод?

г) Чи ба исроилиён мадад расонд, то аз Баҳри Сурх гузаранд?

.....

4. Нависед, ки аз дарси имрӯза шумо барои ҳаёти рӯҳонии худ чӣ намунаи ибрат гирифтед.

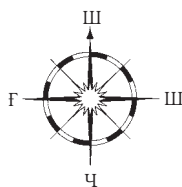
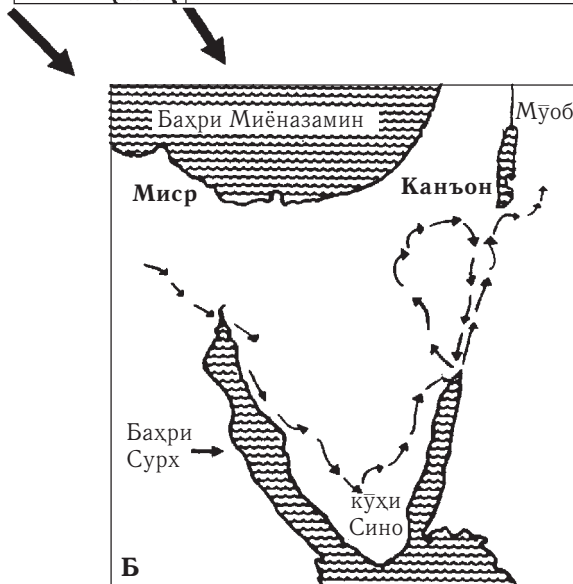
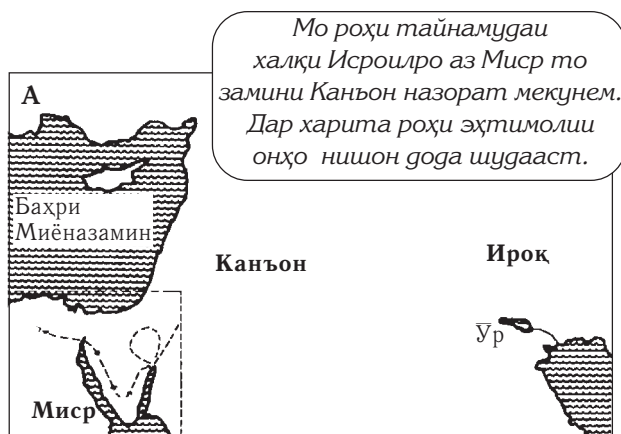
.....

.....

.....

Дарси 4Б

Китобҳои қонун (3): аз Хуруҷ то Такрори Шариат

1. Ин роҳ дар китоби дуюм ва сеюми Қонун тасвир шудааст. Китобҳои боқимонда чӣ ном доранд?

1. Ҳастӣ
2.
3.
4.
5.

2. Ҳар як китоб бо марҳилаи муайяни роҳ вобастагӣ дорад:

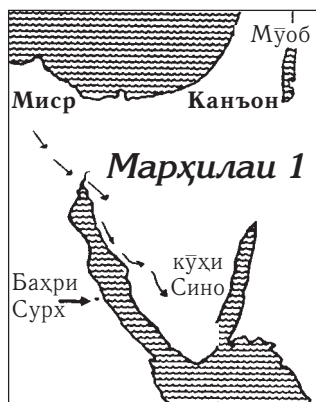
<i>Марҳилаҳои роҳ</i>	<i>Китоб</i>
Марҳилаи 1: Миср — кӯҳи Сино	Хуруҷ (нисфи 1-уми китоб)
Марҳилаи 2: кӯҳи Сино	Хуруҷ (нисфи 2-юми китоб) ва Ибодат
Марҳилаи 3: к. Сино — Мӯоб	Ададҳо
Марҳилаи 4: дашти Мӯоб	Такрори Шариат

Дар саҳифаи якуми дарс, дар харитаи Б Миср, кӯҳи Сино, Мӯоб ва Канъонро ёфта хонед.

Марҳилаи 1: Аз Миср то кӯҳи Сино (қисми аввали китоби Хуруҷ)

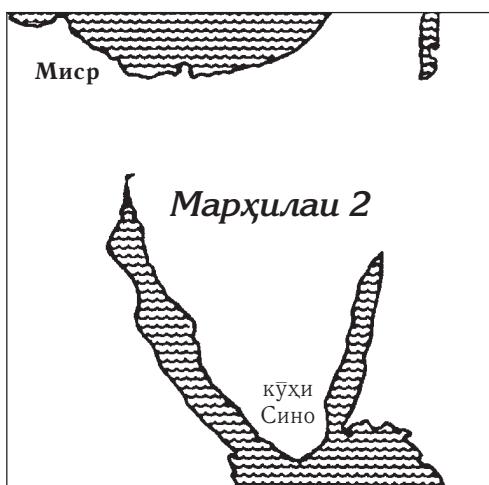
3. Дарси гузашта мо дар бораи чӣ тавр аз Миср рафтан ва аз баҳри Сурх (Қулзум) гузаштани фарзандони Исроил хондем. Сипас онҳо ба тарафи ҷануб рафтанд. Баъд онҳо ба кучо омаданд? (ба харита нигаред)

.....

4. Шумо дидед, чӣ тавр Худо барои халқи Худ корҳои зиёдро ба анҷом расонд. Аввал бо мӯъҷизаи бузурге онҳоро аз мисриён халос кард. Сипас онҳоро бо ёрии сутуни оташ ва абр раҳнамоӣ кард. Ва ҳангоме ки онҳо дар биёбон ба гуруснагӣ дучор шуданд, бо хӯрок ва об таъмин намуд.
Дар кадом ояти Китоби Муқаддас ин рӯйдодҳо тасвир шудаанд? (банди 2-ро нигоҳ кунед)
5. Баъд аз 3 моҳ онҳо ба назди кӯҳи Сино омаданд. Худо бо Мусо гап мезад ва халқ инро мешунид. Ояти 19:2, 16–20-ро аз Хуруҷ хонед.
а) Дар ояти 18 чӣ тавр Худо ба кӯҳ фаромад?
б) Ба кӯҳ чӣ шуд? (қисми дуюми ояти 18)
в) Халқ чиро шунид? (ояти 19)
6. Ин манзараи ниҳоят дилангезе буд! Худованд дар Хуруҷ гаштаву баргашта ҳузури Худро бо оташ ва дуд аён мекард. Аввал ӯ ба Мусо дар буттаи оташирифта зоҳир шуд ва баъдтар дар шакли сутуни оташ ва абр зоҳир гардид. Вақте дар кӯҳи Сино Худо ба халқ зоҳир шуд, кӯҳ ба оташкадаи сердуд монанд буд. Мардуми Исроил дар даҳшат афтада буданд.
Оташ ва дуд дар Хуруҷ ишорати чист?

Марҳилаи 2: кӯҳи Сино (қисми 2-юми Хуруҷ ва Ибодат)

Дар кӯҳи Сино Худо бо халқи Худ вохӯрд. Ӯ бо халқ аҳду паймон баст, ба ӯ шариатро омӯзонд ва чӣ тавр қурбонӣ карданро фаҳмонд. Биёед, ҳозир ин се мавзӯро дида бароем.

7. Аввал Худо бо Исроил **аҳд** баст. Аҳд — шартномаи байни-ҳамдигарии онҳо буд. Ин аҳд як навъ ўҳдадорие буд дар назди халқ, ки чунин раъйро изҳор мекард: „Ман *Худои ту мешавам, ту бошӣ халқи Ман*“. Ба аҳд инчунин шартҳои Худоро ба ҷо овардан ва танҳо ба ӯ итоат намудан дохил шуд. Хуруҷ 24:7-ро хонед.
- а) Мусо ба халқ чиро хонд?
- б) Онҳо чӣ ҷавоб медоданд?
8. Акнун аз Хуруҷ 24:8 ояти дигарро хонед.
- а) Мусо бо хуни қурбонӣ чӣ кор кард?
- б) Кӣ аҳд баст — Худо ё халқ?
9. Худо аҳдро баст. Исроилиён розӣ шуданд, ки ба аҳд итоат кунанд ва он бо хуни қурбонӣ қафолатнок гардид. Исо низ бо хуни Худ қафили Аҳди **Ҷадид** шуд.
- а) Одамони Аҳди **Қадим** киҳо буданд?
- б) Одамони Аҳди **Ҷадид** киҳо мебошанд?
10. Аз рӯи аҳди Худованд ва халқи Исроил онҳо бояд тамоми гуфтаву фармонҳои Худоро, яъне **шариатро** иҷро мекарданд. Магар барои наҷотро соҳиб шудан халқ бояд хизмату эътимоди худро бо шариат исбот кунанд? Не, албатта не!
- Худо дар аввал чӣ кор кард? Халқашро аз мисриён наҷот дод ё шариатро ба онҳо пешкаш кард?
11. Худо нагуфтааст: „Аввал итоатгари шариати ман шав, баъд Ман туро аз Миср наҷот медиҳам“. Не, **аввал** ӯ халқро аз ғуломӣ наҷот дод, сипас ба онҳо нишон дод, ки барои ӯ чӣ гуна зиндагиро пеш баранд.
- Нисбати мо, масеҳиён, низ ӯ ин гуна рафтор мекунад. **Дар навбати аввал** Худо моро аз гуноҳ озода мекунад, **баъд** ӯ меғўяд, чӣ тавр мо барои ӯ бояд зиндагӣ кунем.

Ҳасан

*Агар ман ба Худо итоат
кунам, ӯ аз ман розӣ
мешавад ва гуноҳҳои маро
мебахшад*

Анора

Масеҳ маро бахшид,
акнун чӣ хел хоҳам, зиндагӣ
карда метавонам

Парвина

Масеҳ гуноҳҳои маро
бубахшид, ман аз ӯ
минатдорам ва ба ӯ итоат
мекунам

Кадоме аз ин масеҳиён ҷавоби дурустро медиҳад?

12. Барои чӣ Худо халқро аз ғуломии мисриён озод намуд?
(як ҷавобро интихоб кунед)
☐ а. То ин ки барои худ зиндагӣ кунанд
☐ б. То ин ки онҳо барои Худо зиндагӣ кунанд
13. Худо шариатро ба халқ на барои он дод, ки эътибори динии худро афзоянд, балки барои ӯ зиндагӣ кунанд. Китоби навбатие, ки баъди Ҳуруҷ аст, шариатро муфассалтар мефаҳмонад. Ин китоб чӣ ном дорад?
14. Китоби Ибодат қонуни (шариати) Худоро, ки ба халқи Исроил дода шудааст, муфассал таҳлил мекунад. Дигар қонунҳо дар бораи чӣ тавр ибодат намудан ва чӣ тавр дар ҷамоатҳо зиндагӣ кардан нақл мекунад. Дар қонунҳо оиди қоидаҳои никоҳ, дастгирӣ намудани бечорагон гуфта мешавад. Бо кадом мақсад қонунҳои шариат дода шуда буданд?
☐ а. Барои ба одамон нишон додани он, ки Худо аз онҳо чӣ гуна зиндагиро мехоҳад.
☐ б. Барои эътибори динӣ пайдо кардани онҳо ёрдам кардан.
15. Баъзеи ин қонунҳоро масеҳиён истифода мебаранд, лекин аксарияти онҳо танҳо ба исроилиёни онвақта тааллуқ доштанд. Барои он ки масеҳиён Аҳди Ҷадид — қонуни нав, қонуни муҳаббатро доранд. Лекин ҳамаи мо бояд зиндагиро барем, ки Худо аз мо хоҳон аст ва ҳар рӯз хизмати ӯро ба ҷо орем. Худо дар китоби Ибодат 19:2 чиро аз мо талаб мекунад?

16. Худо медонист, ки халқи ӯ ба ин қонунҳо на ҳама вақт итоат мекунад. Ва касе, ки ба ин қонун итоат намекунад, сазовори марг аст, лекин агар одам ба гуноҳҳои худ иқрор мешуд ва пушаймон мешуд, Худо роҳи бахшишро пешбини мекард. Ояти 4:29–31 (қисми 2-ро) аз Ибодат хонед.

Роҳи бахшиш чӣ хел буд?

- ☐ а. Қурбонӣ овардан
☐ б. Ҷарима супоридан
☐ в. Дар ҳабсхона шиштан

17. Худо ҳар гуна **қурбонихоро** пешбини кардааст. Ин дар китоби Ибодат навишта шудааст. Ҳайвонро ба қурбонӣ овардан воситаи муваққати буд, ки одамонро барои омадани Исои Масеҳ тайёр мекард. Исо барои гуноҳҳои мо қурбонии ҳаққонӣ шуд.

Барои чӣ масеҳиён ҳайвонҳоро дигар ба қурбонӣ намеоранд?

18. Мо дар ин бахш 3 мавзӯи асосиро омӯхтем: **аҳд, қонун ва қурбонӣ**.

- а) Худо дар кӯҳи Сино бо халқи Худ чӣ баст?
 б) Худо ба халқи Худ барои ба тариқи ӯ зиндагонӣ қарданро доништанаш чиро дод?
 в) Худо кадом роҳи бахшоишро ваъда кард?
 г) Бо кӯҳи Сино кадом ду китоб алоқаманданд?
 Акнун мо ба марҳилаи севвуми роҳ омадем.

Марҳилаи 3: аз кӯҳи Сино то Мӯб (Ағадҳо)

19. а) Китоби баъди Ибодат роҳ аз кӯҳи Сино ва давоми онро дар бар мегирад. Номи ин китоб чист?
 б) Дар марҳилаи 3 исроилиён кӯҳи Синоро монда ба омаданд (ба ҳарита нигоҳ кунед).

20. Худо ба воситаи биёбон халқи Худро ҳамоно мебурд. Ў дар хаймаи махсус бо Мусо вомехӯрд. Хаймаи мазкурро исроилиён ҳамеша бо худ дар роҳ мегирифтанд. Хайма доим бо абр пӯшонда шуда буд.

Ин абр чиро ба мо нишон медиҳад? (Такрори Шариат 31:15)

21. Исроилиён дар биёбон ҳангоми оварагардӣ аз Худо бисёр норизо баён карда, аз Ў сар метофтанд. Аз ин рӯ онҳо маҳкум шуда, роҳашон тӯл кашид. Ҳарчанд **халқ** беитоатӣ менамуд, Худо доимо Амин буд. **Худо** аҳди Худро, ки „Ман Худои ту мешавам“ гуфта буд, ҳеҷ гоҳ нашикаст. Ў ба аҳди Худ вафодор монд!

а) Халқ чиро вайрон мекард? Худоро.

б) Худо чиро вайрон накард? Худро.

22. Кадом китоб роҳро аз кӯҳи Сино то ҳамвориҳои Мӯоб тасвир мекунад?

Марҳилаи 4: Ҳамвориҳои Мӯоб (Такрори Шариат)

23. Ин охирин марҳилае буд пас аз оварагардии 40-солаи исроилиён.

Ниҳоят онҳо ба ҳамвориҳои Мӯоб омаданд. Вай дар кучо ҷойгир аст?

☐ а. Назди кӯҳи Сино

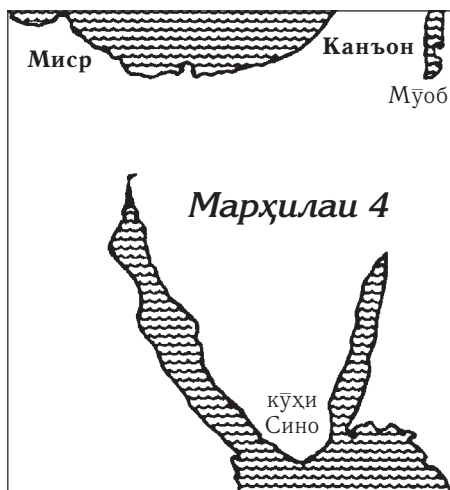
☐ б. Назди Миср

☐ в. Назди Канён

24. Мусо дар Мӯоб истода, дар дигар тарафи дарё замини Канёнро дида метавонист.

Лекин Худо вайро

огоҳонида буд, ки умри вай ба охир расидааст. Мусо халқро чамъ мекунад, то насиҳати охиринашро карда, онҳоро баракат диҳад. Шаҳодати бузурги Мусоро дар кадом китоб хонда метавонем?

- ☐ а. Хуруҷ
- ☐ б. Ибодат
- ☐ в. Ададҳо
- ☐ г. Такрори Шариат

25. Шаҳодати Мусо ба дили одам таъсир бахшида, моро ба Худо наздик мекунад. Ҳозир мо қисматхоеро, ки аз Такрори Шариат дода шудааст, дида мебароем. Баъзе аз ин қисматҳо дар худ **аҳком** ва дигаре **ваъда**, сеюмин **огоҳиро** дарҷ мекунанд. Дар назди ҳар порча мувофиқи маънои он **ҳукм**, **ваъда** ё **огоҳӣ** нависед.

а) *„Вақте... ки шумо фосид шуда, ҳайкале, сурати ҳар чизе бисозед... несту нобуд хоҳед шуд“* (Такрори Шариат 4:25–26)

б) *„...Ва чун аз он ҷо Худованд Худои худро ҷӯё шавӣ, Ёро хоҳӣ ёфт“* (Такрори Шариат 4:29)

в) *„...Дуздӣ накун“* (Такрори Шариат 5:19)

г) *„...Ва ту Худованд Худои худро ба тамоми дили худ, ва бо тамоми ҷони худ ва бо тамоми қуввати худ дӯст бидор“* (Такрори Шариат 6:5)

д) *„...Пас Худованд Худои худро дӯст бидор... ва аҳкоми Ёро тамоми айём риоят намо“* (Такрори Шариат 11:1)

е) *„...Валекин агар ба овози Худованд Худои худ гӯш наандозӣ... — он гоҳ ҳамаи лаънатҳо ба ту хоҳад расид ва барои ту ба амал хоҳад омад“* (Такрори Шариат 28:15)

ж) *„...Худои азалӣ паноҳгоҳ аст, ва дар поён то абад ҷимоятгар аст“* (Такрори Шариат 33:27)

26. Шумо се саволи ба порчаи омӯхтагямон додашавандаро, ки дар дарсҳои гузашта омӯхта будем, дар ёд доред.

а) Аз хондани ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?

б) Аз хондани ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?

в) Ман дар ин порча кадом ё мебинам?

27. Мо ҳоло аз Такрори Шариат на танҳо аҳком, аҳд ва мисолро, балки **огоҳиро** низ дарёфтем. Аз ин лиҳоз мо метавонем саволи 3-юмро васеътар кунем.
Мо дар ин порча кадом ҳукм, ваъда мисол ва меёбем?
28. Ин усули омӯзиши Китоби Муқаддас барои иҷроиши амалии он равона карда шудааст Вақте мо аз порчаҳои омӯхтаамон мисол, ҳукм, ваъда ё огоҳиро пайдо мекунем, зуд бояд кӯшиши амалӣ кардани онро намоем. Ба ҳамин тариқ, омӯхтани Китоби Муқаддас метавонад ҳаёти моро тағйир диҳад.
Ҳоло саволхоеро, ки дар вақти омӯзиши порчаҳо аз Китоби Муқаддас бояд диҳем, аз нав нависед:
а) Аз хондани ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?
б) Аз хондани ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?
в) Ман аз ин порча кадом ё худ чӣ хел ё мебинам?
29. Ҳозир боз як бор аҳком, ваъда ва огоҳиро, ки дар банди 25 навишта шудааст, дида мебароем. Як ҳукмро гиред ва ба дуо табдил диҳед. Мисол „*Худовандо, барои ба аҳкоми ту итоат кардан ба ман қувват деҳ...*“ (Ҷумларо худатон тамом кунед). Баъди дуо кардан хонданро давом диҳед.
30. Акнун як ваъдаро гиред ва ба дуои шукр табдил диҳед: „*Падари осмонӣ! Шукр мекунам ба номи Ту барои ваъдаҳои Ту, ки...*“ (ҷумларо худатон тамом кунед).
Вақте ки дуоро тамом кардед, хонданро давом диҳед.
31. Ниҳоят, аз огоҳии банди 25 якеро интиҳоб кунед ва дуо кунед, „*Худовандо, ба ман барои эҳтиёт шуданам ёрдам кун, барои он ки огоҳии Ту ро дар бораи... дар хотир дошта бошам*“.
32. Биёед, ҳар як марҳилаи роҳро ба хотир орем ва бо китобҳо вобаста намоем:

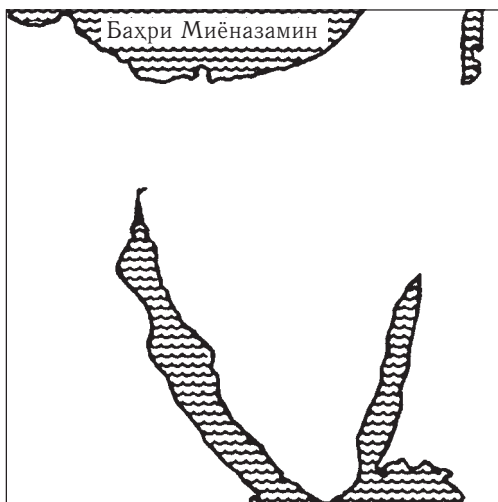
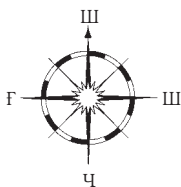
<i>Марҳилаи роҳҳо</i>	<i>Китоб</i>
Марҳилаи 1: Миср — кӯҳи Сино	Х (қисми 1)
Марҳилаи 2: Миср — кӯҳи Сино	Х (қисми 2) ва И

Марҳилаи 3: кӯҳи Сино-Мӯоб	А
Марҳилаи 4: ҳамвориҳои Мӯоб	Қ Д

Акнун ба саволҳо ҷавоб диҳед:

Санҷиши 4Б

- Дар харита ин ҷойхоро кайд кунед: Миср, кӯҳи Сино, ҳамвориҳои Мӯоб ва Канъон, баъд роҳи исроилиёро дар байни ин нуқтаҳо бо тирчаҳо ишорат кунед.

- Китобҳо ва марҳилаҳои роҳи исроилиёро вобаста намоед.

Марҳилаи роҳҳо	Китоб
Марҳилаи 1: Миср — кӯҳи Сино	 (қисми 1)
Марҳилаи 2: Миср — кӯҳи Сино	 (қисми 2) ва
Марҳилаи 3: кӯҳи Сино-Мӯоб	
Марҳилаи 4: ҳамвориҳои Мӯоб	

3. а) Бо халқи Худ дар кӯҳи Сино Худо чӣ кор кард?
.....
- б) Ў ба халқи Худ чиро дод, то ки онҳо чӣ тавр зиндагӣ кардан
ва ба Ў хизмат карданро ёд гиранд?
.....
- в) Кадом роҳи бахшишро Худо ваъда кард?
.....
4. Се саволеро нависед, ки мо баъди омӯхтани порчаҳои Китоби
Муқаддас мегузorem.
 - а) Аз хондани ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?
 - б) Аз хондани ин порча дар бораи чиро фаҳмидам?
 - в) Ман дар ин порча кадом, ... ё
..... ё худ мебинам?

Дарси 5А

Китобҳои таърихӣ (1)

1. Мо 5 китоби қонунро омӯхтем. Акнун китобҳои таърихиро меомӯзем. Ба охири китоби худ нигоҳ кунед ва ба саволҳо ҷавоб диҳед.

Дар Аҳди Қадим ҳамагӣ чанд китоби таърихӣ ҳаст?

.....

2. Имрӯз мо се китоби таърихиро меомӯзем. Якум китоби таърихӣ китоби **Еҳушаъ ибни Нун** аст. Аз рӯйхати китобҳо дар охири Китоби Муққадас боз ду китоби таърихиро нависед.

1. Еҳушаъ ибни Нун

2.

3.

3. Ин китобҳо дар бораи ба халқи Исроил мерос мондани замини Канъон суҳан меронанд. Сад сол пеш аз ин Худо ба Иброҳим ваъда кард... *„Ва замини мусофирати туро, тамоми замини Канъонро ба ту ва баъд аз ту ба насли ту ба тасарруфи абадӣ медиҳам“* (Ҳастӣ 17:8).

Барои чӣ исроилиён замини Канъонро мерос гирифтанд?

☐ а. дар замини Канъон ҳеҷ кас зиндагӣ намекард

☐ б. исроилиён аскарони хуб буданд

☐ в. Худо ваъдаи Худо ба Иброҳим иҷро кард

Китоби Еҳушаъ ибни Нун

4. Китоби Еҳушаъ ибни Нун дар бораи дохилшавии исроилиён ба заминин Канъон мебошад. Мусо вафот карда, Еҳушаъ ибни Нун пешвои исроилиён мешавад. Еҳушаъ ибни Нун 1:5–9-ро хонед. Ин бахш пур аз ваъдаҳо ва аҳкоми Худо аст. Ин бахшро хонда, дар назди ҳар як оят **ваъда**, **аҳком** ё ҳар ду ро нависед.

Ояти 5.

Ояти 6.

Ояти 7.

Ояти 8.

Ояти 9.

5. Ахволи Ехушаъ ибни Нунро тасаввур кунед, дар ҳолате ки Мусои пешво ва дӯсти қаринаш аз дунё гузаштааст. Ехушаъ ибни Нун маҷбур буд, ки тамоми масъулиятро ба гардан гирад. Ехушаъ исроилиёнро дар мухориба зидди душманони пурзӯр роҳбари мекард.

Шумо чӣ фикр мекунед, вай чиро ҳис мекард?

- ☐ а. Ехушаъ дар тарс буд
☐ б. Ехушаъ дар ҳаяҷон буд
☐ в. Ехушаъ ба худ боварӣ дошт
☐ г. Ехушаъ ба ҳашм омад
☐ д. Ехушаъ хушвакт буд
☐ е. Ехушаъ худро дар хатар ҳис мекард

6. Барои ақидаи худро дар сӯҳбати гуруҳӣ гуфтан тайёр шавед. Ба фикри ман барои Ехушаъ тасалли ва мустаҳкамӣ лозим буд. Барои ҳамин Худо вайро бо аҳқому ваъдаҳо дилбардорӣ мекард. Дар кадом се ояти дар ин порча буда **хукмро** мебинем. „Қавӣ ва далер бош?“

Ояти

Ояти

Ояти

7. Дар кадоме аз ду ояти дар ин порча буда Худо бо Ехушаъ буданро ваъда медиҳад?

Ояти

Ояти

8. Вақте ки мо метарсем ё мисли Ехушаъ масъулияти кореро ба зиммаи худ мегирем, мо ҳам метавонем ба ваъдаҳои Худо бовар кунем (ин оятро аз ёд кунед).

„...натарс ва ҳаросон нашав, зеро ба ҳар ҷое, ки биравӣ, Худованд Худои ту бо туст“ (Ехушаъ 1:9).

Боз инро як бори дигар нависед:

„На ва нашав, зеро“
 Худованд Худои ту“
 (..... :)

9. Ехушаъ исроилиёнро бо кӯмаки Худованд ба ғалабаҳои бузург ноил гардонид. Лекин ҳатто баъд аз дохил шудан ба замини Канъон ҳам вақти бисёре лозим шуд, то исроилиён ҳамаи

11. Пеш аз марги худ Ехушаъ ба халқи Исроил мавъиза кард. Ехушаъ 23:6–7-ро хонед. Дар ин оятҳо чиро мебинем: мисолҳо, фармон, ваъда ё огоҳкунӣ?
 а) Ояти 6
 б) Ояти 7
12. Оё шумо аҳамият додед, ки Ехушаъ дар ояти 6 фармонеро ба халқи худ дод, ки аввал ин фармонро Худо ба Ехушаъ дар боби 1:9 дода буд. Барои муваффақият ёфтани ҳаёти руҳонӣ мо бояд ба ин фармон итоат кунем.
 Дар Ехушаъ 23:7 фармон дода шудааст, ки дигар худоро парастӣш накунад. Чойҳои холиро пур кунед:
„...Ва исми худоёни онҳоро карда, ... нахӯред, ва онҳоро накунад ва ба онҳо набаред“.
13. Барои исроилиён ин фармони ниҳоят муҳим буд. Аммо, бадбахтона, онҳо бисёр вақт аз Худо рӯй мегардониданд. Онҳо худорои дигарро он тавре ки мебоист Худованди ягонаро парастӣш кунанд, парастӣш мекарданд.
 Мо аз ин дар бораи одамизод чиро фаҳмидем?

14. Дар Ехушаъ 23:14 дар бораи Худо чиро фаҳмидем?

15. Дар Ехушаъ 23:16 чиро мебинем: амр, ваъда, мисол ё огоҳӣ?

16. Ба ин порча кадом се саволро барои гирифтани манфиат дода метавонем?
☐ а. Ман аз ин порча дар бораи чӣ омӯхтам?
☐ б. Ман аз ин порча дар бораи чӣ омӯхтам?
☐ в. Дар ин порча кадом ё ва меёбам?
17. Оятеро, ки дар банди 8 аз ёд кардед, нависед:
 ”
 “ (.....)

Китоби Доварон

18. Ехушаъ онҳоро пешакӣ огоҳонида буд, ки дигар худоҳоро парастиш нақунанд, лекин онҳо ба ин аҳамият наодо, парастиш мекарданд. Доварон 2:11–13-ро хонед.

Дар ояти 13 номи кадом ду худои канъониён ёдрас мешавад?

.....

19. Баал — худо дар шакли барзагов буд. Астартҳо — олиҳаҳо буданд. Одамон ба ин худоҳо бовар мекарданд. Онҳо мегуфтанд, ки агар онҳо ин худоҳоро парастиш кунанд, хосили фаровон мегиранд. Касоне, ки фарзанд надоранд, фарзанддор мешаванд ва муваффақият дар зиндагӣ мешавад.

Одамони ҷамъияти мо чӣ кор мекунанд, ки сазовори муваффақият шаванд? Фикрҳои худатонро нависед ва барои сӯхбат дар гурӯҳ тайёр шавед.

.....

.....

20. Вақте ки одамон дигар худоҳоро парастиш мекарданд, Худо чӣ кор кард? Доварон 2:14–15-ро нигоҳ кунед.

.....

21. Лекин Худо халқи Худо чазои абадӣ намедод. Ў чӣ тавр ба ёрии онҳо меомад? (Доварон 2:16)

.....

22. Ин дар байни 300 сол якчанд бор рӯй дод. Дар аввал халқ бисёр гуноҳ кард ва Худо онҳоро бо душманонаш мағлуб кард. Баъд як довар пайдо шуд ва ӯ ба халқ ғалабаро овард. Аз ҳама машҳуртарин дар байни доварон Чидъун ва Шимшун буданд. Агар ба шумо мароқовар бошад, аз Доварон бобҳои аз 6 то 8 ва 13–16-ро хонед.

Кадам ду китоби таърихиро мо аллақай дида баромадем?

а)

б)

Китоби Рут

23. Дар китоби Доварон мо хондем, ки чӣ тавр халқи Исроил дигар худоро парастид мекард. Лекин китоби навбатии таърихӣ дар бораи зани хориҷие, ки ба Худои Исроил имон овард, нақл мекунад. Номии китоб аз номии ин зан гирифта шудааст.

Ӯ кист?

24. Китоби Рут бисёр китоби кӯтоҳ аст ва шумо худатон метавонед онро хонед. Ояти охири ин китоб ба мо мегӯяд, ки Рут бибиқалони подшоҳи машҳур шуд (Рут 4:22).

Ин подшоҳ кист?

25. Дар даси оянда мо дар бораи подшоҳ Довуд бисёртар мефаҳмем ва меомӯзем. Ин бисёр аҷиб аст, ки Худованд барои авлоди подшоҳи бузурги Исроил як зани хориҷии нафратангезро интихоб намуд. Тавассути Довуд Рут инчунин аҷлоди Исои Масеҳ мебошад!

Акнун ба саволҳо ҷавоб диҳед.

Санҷиши 5А

1. Се китоби таърихиро, ки омӯхтед, бо тартиби муайян нависед:

а)

б)

в)

2. Се саволро, ки барои аз порчаи меомӯхтаатон нафъе гирифтанд дода метавонед, нависед:

а) ?

б) ?

в) ?

3. Ояти дар ин дарс аз ёд кардагитонро нависед:

”

..... “ (.....)

4. Ба огоҳкуниҳо аҳамият надода, фарзандони Исроил гуноҳ мекарданд.
- а) Ин кадом гуноҳ аст?
 - б) Худо онҳоро чӣ тавр ҷазо дод?
 - в) Баъди ин Худо чӣ тавр ёрдам мекард?

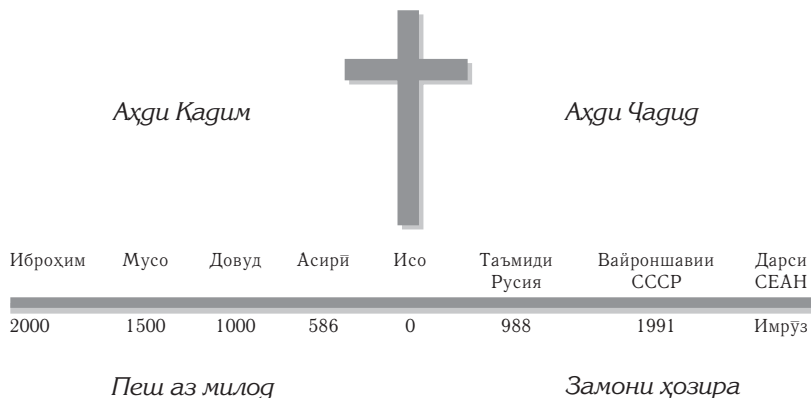
Дарси 5Б

Китобҳои таърихӣ (2)

1. Аҳди Қадим 12 китоби таърихи дар бар мегирад. Мо ҳоло се китоби таърихи дида баромадем. Инҳо кадом китобҳоянд?
а)
б)
в)
2. Ҳозир мо 6 китоби таърихи дида мебароем. Аз замима бо тартиби хронологӣ номи ин китобҳоро нависед. Ин номҳо дар охири китоби дарсӣ навишта шудаанд.

Китобҳои таърихӣ:

1. Еҳушаъ ибни Нун
 2. Доварон
 3. Рут
 4.
 5.
 6.
 7.
 8.
 9.
 10. Эзро
 11. Наҳемё
 12. Эстер
3. Аҳамият диҳед, ки ин 6 китоб аз чор қисмат ва ду қисмат иборатанд:
а) 4 китоб-1, 2, 3, 4 Подшоҳон
б) 2 китоб-1, 2 Вақоеънома
Ҳамаи ин китобҳо болоравӣ ва вожгунии подшоҳони Исроилро дар бар мегирад. Акнун ба чадвали замон менигарем.
а) Китобҳои Аҳди Қадим ба кадом давра дахл доранд: пеш аз милод ё замони ҳозира?
б) Ин дар кадом тарафи чадвал ҷойгир аст: аз тарафи рост ё аз тарафи чап?

4. Ҳа, дар тарафи чап солҳои то милод дарҷ шудааст. Тамоми Аҳди Қадим дар ҳамин давра навишта шудааст. Ҳозир ин қисматро аниқтар дида мебароем.

Китобҳои таърихӣ марҳилаи 1000 солро аз соли 1400 то соли 400 пеш аз милод дар бар мегирад.

а) Кадомаш чаптар чойгир аст: 1400 то милод ё 400 то милод?

б) Яъне чӣ барвақтар буд: 1400 то милод ё 400 то милод?

5. Дар чадвали замон ба банди 4 нигаред. Дар он замони аз соли 1400 то милод то 400 то милод ба се марҳила тақсим шудааст: давраи доварон, давраи подшоҳон, давраи асирӣ.

а) Дар нақша муайян кунед, ки дар байни солҳои 1400 то милод то 1050 то милод кадом давра аст?

б) Кадом се китоб ба ин давра тааллуқ доранд?

1.

2.

3.

6. а) Дар байни солҳои 1050 то милод то 600 то милод кадом давра аст?

б) Кадоме аз „чаҳор китоб“ ё „ду китоб“ ба ин давра тааллуқ доранд?

• 1, 2, 3, 4

• 1 ва 2

7. а) Кадом солҳо давраи асирий мебошанд?

Аз то милод то то милод.

б) Кадом се китоб ба ин давра тааллуқ доранд?

1.

2.

3.

8. Солҳои ҳар се давраро бо тартиби дуруст нависед:

1. Давраи аз то милод то то милод.

2. Давраи аз то милод то то милод.

3. Давраи аз то милод то то милод.

9. Нӯҳ китоби аввалро аз **китобҳои таърихӣ** мувофиқи тартиб нависед.

Давраи доварон:

1.

2.

3.

Давраи подшоҳон:

4.

5.

6.

7.

8.

9.

Давраи асирий:

10. Эзро

11. Наҳеми

12. Эстер

Давраи доварон

10. Мо ин давраро дар дарси 5А гузаштем. Чидъун ва Шимшун ба давраи доварон дохил мешаванд. Довари охирин Самуил ба ҳисоб меравад. Вай пешвои бузург ва баробари он фурутан низ

буд. Дар мисоли вай мо бисёр чизҳоро метавонем аз бар кунем.
Мо дар мисоли вай чиро меомӯзем?

А. Самуил ба Худо гуфт: „*Бигӯй, зеро ки бандаат мешунавад*“
(1 Подшоҳон 3:10).

Б. Самуил ба исроилиён гуфт: „*...Ҳошо, ки ман ба ҳузури
Худованд чунин гуноҳро ба худ раво бинам, ки барои шумо
дуо гуфтанро тарк намоям*“ (1 Подшоҳон 12:23).

В. Самуил гуфтаҳои худро иҷро мекард. (1 Подшоҳон 16:4).

Аз кадом мисолҳо мо ин дарсҳоро меомӯзем?

а) Дуо барои дигарон ҷавобгари калони мо аст.

Ҳарфи

б) Ба суҳанҳои Худо мо бояд бе каму кост итоат кунем.

Ҳарфи

в) Вақте ки Худо ба мо гап мезанад, мо бояд гӯш кунем.

Ҳарфи

Давраи подшоҳон

11. Якчанд вақт гузашт. Халқи Исроил аз роҳбарии доварон норизо шуданд. Онҳо чун халқҳои дар атрофашон буда подшоҳ талаб карданд. Ба Самуил ин маъқул набуд, зеро барои халқ кифоя набуд, ки Худо Подшоҳи онҳо буд. Ниҳоят Худо иҷозат дод ва ба Самуил фармон дод, ки Шоулро ба подшоҳӣ тадҳин намояд ва Шоул подшоҳи Исроил шуд.

а) Охири довари Исроил кӣ буд?

б) Якум подшоҳи Исроил кӣ буд?

12. Ба ин нигоҳ накарда Исроил мамлакати Худо буд ва Худо Подшоҳи Шоул буд. Шоул озод набуд, то ҳар навъе, ки хоҳад, ҳукмронӣ кунад. Вақте ки Шоул мағрур шуд ва ба суҳанони Худо итоат накард, Худо ба вай гуфт: (Китоби 1 Подшоҳон 15:26-ро хонед ва ҷойҳои холиро пур кунед)

„...*ту Каломи Худовандро*, *Худованд
низ туро*....., *то ки бар Исроил*“

Шоҳ Довуд

13. Ба ҷои Шоул, Худо ба подшоҳӣ ҷўпонбачаеро интихоб кард, ки номаш Довуд буд. Ҳама дар таъҷҷуб монданд. Барои он ки Довуд писари хурдии оила буд.

Довуд кӣ буд?

14. Баъди тадҳин Довуд 15 сол интизор шуд, ки подшоҳ шавад. Ин солҳои душвор буд. Баъзе вақтҳо вай боз ҷӯпонӣ мекард, то он даме ки бародаронаш аз ҷанг баргаштанд. Вай ин корро аз тахти дил иҷро мекард. Дар ҳамин вақт ӯ сурудҳои Забурро навишт. Ояти 22-ро аз Забур хонед.
Дар ин оят Худо бо кӣ баробар карда мешавад?
.....
15. Баъдтар шоҳ Шоул ба Довуд ҳасадбар шуд. Довуд мачбур шуд аз вай фирор кунад. Дар замони фирорӣ буданаш вай якчанд таронаҳои Забурро навишт. Вақте вай таронаи 55-ро навишт, ба кадом вазъият рӯ ба рӯ шуд? (ояти аввали ин таронаро хонед).
Филиштиён Довудро карданд.
16. Аз Забур 55, оятҳои 2–3-ро хонда ҷойҳои холиро пур кунед:
а) *Ба ман марҳамат намо, эй Худо, зеро ки одамизод меҳаҷад*
.....
б) *Ҳар рӯз ҷангҷӯ маро*
в) *Мухолифонам меҳаҷанд*, ...
д) *Зеро ки бисёр касон* *эй Ҳақ Таоло!*
17. Шумо худро ягон маротиба мисли Довуд ҳис кардаед, вақте ки шуморо душманон ҳар рӯз ба танг меоранд? Вақте ки шумо метарсед, чӣ бояд кард? (Забур 55:4–5-ро нигоҳ кунед.)
.....
18. Дар Забур 55:2–5 мо кадом намунаро барои худ мебинем?
.....
19. Яке аз хислатҳои Довуд он буд, ки вай ҳама вақт ба Худо бовар мекард. Ояти 4-ро аз таронаи 55 нависед: „.....“
..... “ (.....)
20. Довуд аз подшоҳ Шоул гурехта, якчанд сол дар биёбон зиндагӣ кард, лекин ин мушкилиҳо имони Довудро мустаҳкам мекард, вай боз зиёдтар ба Худо бовар карданро ёд гирифт. Ниҳоят вақт омад, Худо Довудро подшоҳ кард.
Хислати хуби Довудро гӯед
21. Ниҳоят Довуд подшоҳи тамоми Исроил шуд. Худо ба вай гуфт: „*Ва ҳонаи ту ва салтанати ту ба ҳузурам то абад қоим хоҳад буд; тахти ту то абад пойдор хоҳад буд*“ (2 Подшоҳон 7:16).
Мо чиро мебинем: ҳукм, ваъда, мисол ё огоҳӣ?

22. Салтанати Довуд бо умеди калон барқарор шуд. Довуд салтанати пурқувват дошт ва бисёр душманонро мағлуб кард. Лекин душмани дарунии худ: нафси шахвониرو мағлуб карда натавонист. Дар охир ўро шахват ба зино ва дуругӯиву куштор оварда расонд. Аз бисёр занҳо фарзандон дошт. Ин фарзандон барои салтанат шуда мобайни худ ҷанг карданд ва дар охир онҳо бар зидди падари худашон хестанд. Ҳаёти Довуд бо дилхунукӣ тамом шуд.

а) Довуд кадом одати бадро дошт?

б) Мо чиро мебинем: ҳукм, ваъда мисол ё огоҳӣ?

23. Дар дарси оянда хоҳем дид, ки бо давлати Исроил баъди ғавти Довуд чӣ мешавад. Ҳозир мо мебинем, ки аз ҳаёти Довуд ба чӣ хулоса омадан мумкин аст.

а) Як хислати хуби Довудро нависед

б) Аз банди 19 ояти аз ёд кардагиатонро нависед

Акнун ба санҷиш гузаред.

Санҷиш 5Б

1. 9 китоби таърихро ва се давраи таърихи ба онҳо вобаста бударо нависед:

Китобҳои таърихӣ

Давраи : 1.

2.

3.

Давраи : 4.

5.

6.

7.

8.

9.

Давраи : 10. Эзро

11. Наҳеми

12. Эстер

2. 3 давраеро, ки дар китобҳои таърихӣ мебинем, дар нақша қайд кунед.

Давраи	Давраи	Давраи	Исо
Соли 1400 пеш аз милод	1050	600	400
Ехушаъ ибни Нун	1 ва 2 Подшоҳон	Эзро	
Доварон	3 ва 4 Подшоҳон	Наҳеми	
Рут	1 ва 2 Вақоенома	Эстер	

3. а) Як хислати хуби Довудро нависед.

.....

б) Як одати бадӣ Довудро нависед.

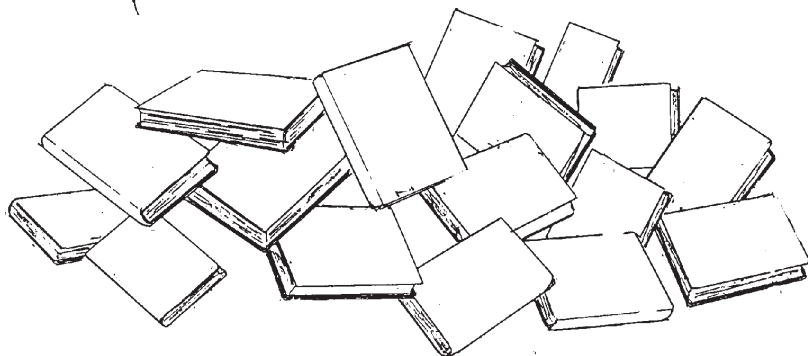
.....

Дарси 6А

Китобҳои таърихӣ

Ин китобҳои шариат ва
таърихӣ бетартиб хобидаанд.

1. Ин китобҳоро чӣ тавре дар Китоби Муқаддас омадаанд, бо тартиб нависед.

а) Аввал номи панҷ китоби шариатро нависед.

1.
2.
3.
4.
5.

б) Акнун 12 китоби таърихиро бо тартиби хронологӣ нависед:

Давраи доварон: Е
 Д
 Р

- Давраи подшоҳон:** 1 П
 2 П
 3 П
 4 П
 1 В
 2 В
Давраи асирӣ: Э
 Н
 Э

*Мо дар дарси 5Б гига баромадем,
 ки китобҳои таърихӣ 3 давраро
 дар тӯли 1000 сол дар
 бар мегиранд. Мо омӯхтани ин
 давраро даров мегирем.*

2. Китобҳои таърихӣ кадом се давраро дар бар мегиранд?
 а) Давраи
 б) Давраи
 в) Давраи

Давраи подшоҳон

3. Мо медонем, ки аввалин подшоҳони Исроил киҳо буданд. Номи онҳоро қайд кунед:
☐ а. Самуил
☐ б. Шоул
☐ в. Довуд
4. Подшоҳи сеюм писари Довуд — Сулаймон шуд. Худо ба Сулаймон боигарӣ ва ақлу хирад дод. Сулаймон бо бисёр мамлакатҳо савдо мекард. Сулаймон китоби Масалҳоро навишт ва як ибодатхонаи аҷоиб дар Ерусалим сохт. Номҳои се подшоҳони аввалини Исроилро нависед.
 а)
 б)
 в)
5. Дар замони подшоҳии Сулаймон халқи Исроил пуриктидор ва шӯҳратманд буд. Лекин дар ҳамон замон ду хислати бади он пайдо шуд. Ин хислат ва гуноҳаш баъд чун сӯрохии девор афзуну бузург шудан гирифтанд, то даме ки тамоми халқи Исроил бо

он фаро гирифта шуд. Ин гу-ноҳо: **азоб додани камбағалон ва парастии худоҳои бегона буданд.**

Дар давраҳои қадим Худо дар бораи ин гуноҳ огоҳонида буд. Мо инро дар дарсҳои гузашта хонда будем. Дар кадом давраи таърихии Исроил ин гуноҳҳо барои халқ хатарнок шуданд?

- ☐ а. Давраи доварон
- ☐ б. Давраи подшоҳон
- ☐ в. Давраи асири

6. Дар давраи бузургии шӯҳрати худ подшоҳ Сулаймон ба ин гуноҳ даст зад. Ў мачбур мекард, ки одамон андозҳои зиёд супоранд ва дар сохтмони ибодатхонаи бузург бепул кор кунанд. Номии ин гуноҳ чист: камбағалонро азоб додан ё дигар худоро парастии кардан?

7. Барои бо дигар мамлакатҳо алоқаро мустақкам кардан Сулаймон маликаҳои дигар мамлакатҳоро ба занӣ гирифт. Китоби 3-юми Подшоҳон 11:5-ро хонед.

а) Сулаймон чанд зан дошт?

б) Занони ҳориҷӣ Сулаймонро ба кадом гуноҳ тела мекарданд?

- ☐ а. Куштор
- ☐ б. Дуздӣ
- ☐ в. Дигар худоро парастии кардан

8. Бо кадом ду гуноҳ Сулаймон айбдор аст?

а)

б)

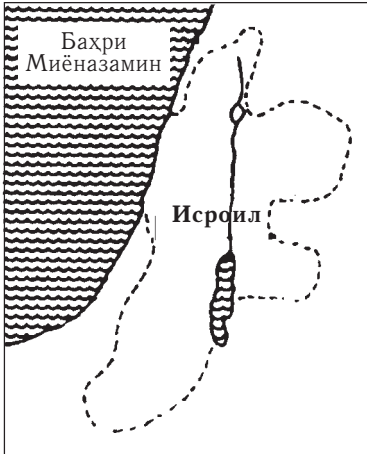
9. Ҷазои Худо роҷеъ ба ин гуноҳ ба сари халқ афтид. Баъди вафоти Сулаймон мамлакат ба ду қисм тақсим шуд. Аз 12 қабилла 10-тоаш мамлакати Исроилро ташкил намуд ва 2 қабиллаи дигар давлати Яҳудоро ташкил намуд. Инро дар харита мебинем.

а) Кадом мамлакат дар шимол буд?

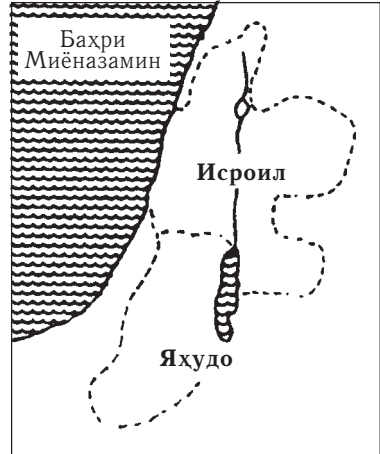
б) Кадом мамлакат дар ҷануб ҷойгир буд?

10. Мо бояд бо эҳтиёт номи онҳоро истифода барем. Номи Исроил то он замоне, ки дар тахт Сулаймон буд, 12 қабиларо дар бар мегирифт. Баъди вафоти Сулаймон Исроил ба ду қисм тақсим шуд. Акнун Исроил тарафи шимоли мамлакат буд. Мо бояд акнун 2 номро истифода барем: Исроил ва Яхудо.

То тақсимшавӣ

Баъди тақсимшавӣ

- а) То тақсимшавӣ номи мамлакат чӣ буд?
 - б) Баъди тақсимшавӣ мамлакате, ки дар тарафи шимол буд, чӣ номида шуд?
 - в) Баъди тақсимшавӣ мамлакате, ки дар тарафи ҷануб буд, чӣ номида шуд?
11. Баъди тақсимшавӣ бисёр подшоҳони Яхудо ва Исроил мисли Сулаймон гуноҳ мекарданд. Номи ин гуноҳхоро нависед.
- а)
 - б)
12. Мисол, як подшоҳи шимолиён номи Аҳъобро дошт. Вай аз як одами камбағал бо номи Нобӯд талаб кард, ки заминашро фӯрушад, лекин Нобӯд нафурӯхт. Ва Аҳъоб ба ӯ тӯҳмат кард ва Нобӯдро сангборон карда куштанд. Баъди ин, Аҳъоб ин заминро аз худ кард. Номи ин гуноҳ чист?

13. Худо ба ғазаб омад ва пайғамбари Худо Илёсро фиристод, то гуноҳи Аҳъобро фош кунад. Илёс чӣ гуна сухан ронд? (3 Подшоҳон 21:19).
- а) „Худованд чунин мегӯяд: “
- б) „...ва боз сухан ронда бигӯй: *Худованд чунин мегӯяд: дар ҳамон ҷое, ки сагон хуни Нобӯдро лесиданд,* “
14. Илёс Аҳъобро на танҳо дар азоб додани камбағалҳо, балки ба парастии қардани дигар худоҳо низ айбдор кард. Аҳъоб ва занаш ба халқ рухсат меоданд, ки худо Баалро парастии кунанд. Бисёриҳо фикр мекарданд, ки онҳо метавонанд ду худоро парастии кунанд: Ба Худованд Худо ва ба Баал. Илёс ба онҳо гуфт: „*То ба кай шумо дар миёни ду ақида мекалавед? Агар Худованд Худо аст, — Ёро пайравӣ намоед, ва агар Баал аст — вайро пайравӣ намоед*“ (3 Подшоҳон 18:21).
Қадам ду гуноҳи исроилиён Худоро ба ғазаб овард?
- а)
- б)
15. Илёс пайғамбарони Баалро маҷбур кард, ки санҷиш гузаронанд, то кӣ будани Худои ҳақиқӣ муайян гардад. Вай ба онҳо гуфт, ки қурбонгоҳе барои Баал созанд ва худаш барои Худо қурбонгоҳ сохт. Баъд вай гуфт: „*Ва шумо номи Худои худо бихонед, ва ман исми Худовандро хоҳам хонд, ва он Худое, ки бо оташ ҷавоб гардонад, Ё Худо бошад*“ (3 Подшоҳон 18:24).
Халқ бовар мекард, ки Баал худои оташ ва рӯшноӣ аст. Лекин ба дуоҳои зиёди онҳо нигоҳ накарда, оташ дар қурбонгоҳ дар нагирифт. Навбати Илёс омад. Баъд чӣ шуд, хонед.
Дар китоби 3 Подшоҳон 18:39 халқ чӣ фарёд мекард?
.....
16. Ҳар дуи ин гуноҳҳо — азоб додани камбағалон ва парастии дигар худоҳо то ҳол дар ҷаҳон паҳн гаштаанд. Мо инро дар сӯҳбати гурӯҳӣ дида мебароем.
Мисли сӯроҳӣ дар девор, ин гуноҳҳо калон шудан мегиранд. Худо халқро огоҳонида буд, ки онҳо ҷазо мегиранд, лекин халқ ба ин аҳамият надод.
Халқи Худо кӣ буд?
- ☐ а. Фақат халқи Яхудо.
- ☐ б. Фақат халқи Исроил.
- ☐ в. Халқи Исроил ва Яхудо.

Давраи асирий

17. Вақте ки шикоф дар девор калон мешавад, деворро вайрон мекунад. Ҳамин тавр давлати Исроил ва Яхудо вайрон шуданд. Ҳар ду давлатро аскарони хориҷӣ сарнагун сохтанд.

Инро чӣ хел фаҳмондан мумкин аст?

- ☐ а. Худо халқи худро дигар дӯст наmedioшт.
- ☐ б. Худои хориҷиро аз Худованд бузургтар буд.
- ☐ в. Худо халқи худро барои гуноҳ чазо дод.

18. Худо барои чазо аскарони хориҷиро истифода бурд. Аввал Худо аскарони осуриҳоро ба тарафи шимол, яъне барои вайрон кардани Исроил равона кард. Баъди 135 сол тарафи ҷанубро, яъне Яхудо, лашкарони Бобил мағлуб карданд. Ин лашкарон шаҳрҳоро вайрон карда, ибодатхонаҳоро сӯзонданд ва бисёр одамонро ба асирий бурданд.

а) Давлати Исроилро кадом халқ мағлуб кард?

.....

б) Давлати Яхудо ро кадом халқ мағлуб кард?

.....

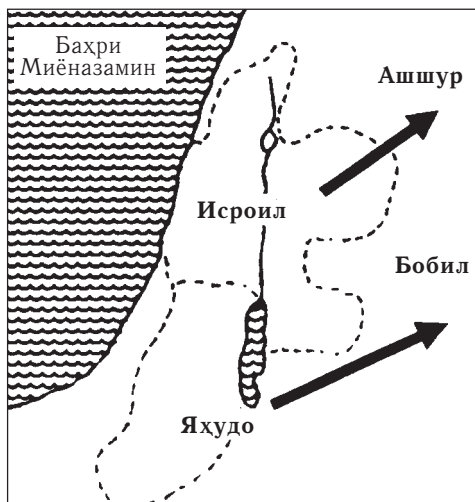
19. Дар харита номҳои Исроил, Яхудо, Ашшур, Бобилро ёбед. Шумо мебинед, ки яҳудиён аз хонаҳояшон чӣ қадар дур бурданд (тақрибан 1000 км).

а) Халқи Исроил ба кадом мамлакат бурда шуд?

.....

б) Халқи Яхудо ба кадом мамлакат бурда шуд?

.....

20. Онҳо дар ғарибӣ бисёр ғам меҳӯрданд. Онҳо мегуфтанд, ки „*Чӣ тавр мо суруди Худовандро дар замини бегона бихонем?*“ (Забури 136:4). Фикр мекарданд, ки Худо онҳоро аз ёд баровардааст.

Лекин Худо халки Худо аз ёд набаровард. Худо замони мусофиристо барои тоза шудани халки худ истифода бурд. Имони онҳо суғуст нашуд, балки мустаҳкам шуд. Мо аз ин мисол чиро меомӯзем? Чавоби дурустро қайд кунед:

- ☐ а. Худо моро чазо медиҳад, вале ҳеҷ вақт моро тарк намекунад.
- ☐ б. Худо ҳеҷ вақт намегузорад, ки мо ғам хӯрем.
- ☐ в. Худо ҳамеша, ҳатто дар вақтҳои душворӣ бо мост.
- ☐ г. Худо азоби моро барои мустаҳкам кардани имони мо истифода мебарад.
- ☐ д. Худо метавонад моро аз ёд барорад.

21. Давраи асирий дар 3 китоби таърихӣ навишта шудааст. Онҳо кадом китобҳоянд?

- а)
- б)
- в)

22. Баъди якчанд вақт империяи Бобил мағлуб шуд. Подшоҳи нав ба яҳудиён иҷозат дод, ки ба хона баргарданд. На ҳама яҳудиён якбора баргашта тавонистанд. Баъзеашон якбора баргашта ба таъмири ибодатхона сар карданд. Баъди 80 сол боз як гурӯҳ яҳудиён ҳамроҳи Эсро ба сарзаминашон баргаштанд. Эсро шариятро аз нав барқарор кард. Дертар Наҳемиё баргашта омад ва девори Ерусалимро сохт. Баъзе яҳудиён, ба монанди малика Эстер, дар муҳоҷират монданд.

Кадам 3 китоби таърихӣ давраи асириро тасвир мекунад?

- а)
- б)
- в)

23. Дар ин дарс мо дидем, ки ақлу хиради бузург ва боигарии Сулаймон ўро ва мамлакати ўро аз ду гуноҳи ҷиддӣ нигоҳ дошта натавонист. Онҳо такрор ба такрор ин гуноҳхоро мекарданд. Худо маҷбур шуд халки худро чазо диҳад. Лекин, ҳатто дар асирий Худо онҳоро дар ёд дошт. Ў имони онҳоро тоза кард ва ба ватанашон баргардонд.

Дар бораи халқи яҳудӣ хонда, меҳомем дар бораи халқи худ дуо гӯем.

Дуо: *Падар ва Худои мо!*

Мо медонем, ки дар ҳуди мо ва дар давлати мо бисёр гуноҳ

дорем. Илтимос, ба халқи мо раҳм кун. Ба ҳокимон ёрдам кун, ки онҳо худпарастӣ накунад. Худоё, агар ба ҷазо ва азоб гирифта шавем ҳам, ба Ту шукр мекунем, ки Ту моро аз хотир намебарорӣ. Барои ба Ту итоат кардан ба мо ёрдам кун. Ба номи Исои Масеҳ. Омин.

Санҷиши 6А

1. Бе ёрии Китоби Муқаддас шумо номи 5 китоби қонун, 12 китоби таърихро бо тартиби хронологӣ нависед. Барои ёрдам ҳарфи аввали номҳо навишта шудааст.

Китобҳои қонун:

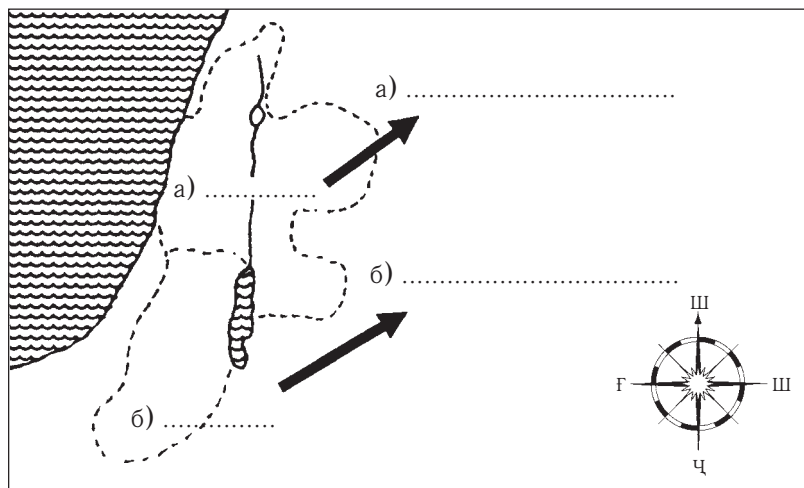
1. Китоби Х
2. Китоби Х
3. Китоби И
4. Китоби А
5. Китоби Т

Китобҳои таърихӣ:

Давраи доварон:	1. китоби Е
	2. китоби Д
	3. китоби Р
Давраи подшоҳон:	4. китоби 1 П
	5. китоби 2 П
	6. китоби 3 П
	7. китоби 4 П
	8. китоби 1 В
	9. китоби 2 В
Давраи асирий:	10. Э
	11. Н
	12. Э

2. 3 подшоҳи якумини Исроил киро буданд?
 а)
 б)
 в)
3. Кадом ду гуноҳ мисли раҳна дар девор паҳн шуданд, то он даме ки Исроил ва Яҳудо вайрон шуданд?
 а)
 б)

4. Дар ҷойҳое, ки ишора шудаанд, номи давлатҳоро нависед.

Дарси 6Б

Китобҳои шоирона

*Бештари мардум шодию ғам
ва умеду дархости хуро бо
назм изҳор мекунанд.
Назм ба одамон таъсири
калон дорад.*

1. Мардуми яҳудӣ халқи соҳибфарҳанг буданд. Якчанд китобҳои назмиро мо медонем, ки дар Аҳди Қадим дарҷ шудаанд.
Чанд китоб дар қисми „назм“ мавҷуд аст?
2. Панҷ китоби назмӣ инҳоянд:
Айюб; Забур; Масалҳо; Воиз; Суруди сурудҳо
Китоби асосии қисми китобҳои шоирона китоби Забур мебошад.
Мо дар ин дарс да бораи Забур бештар хоҳем омӯхт.
Умуман чанд китоби шоирона ҳаст?
3. Пеш аз он ки мо ба омӯзиши Забур оғоз кунем, бояд дар хусуси 4 китоби боқимондаи шоирона низ маълумоти кӯтоҳ гирем.
Китоби **Айюб** дар хусуси шахсе ҳикоят мекунад, ки аз азобу уқубатҳо: гум кардани боигарӣ, маргу мамоти оила, дарди ҷисмонӣ ва ғайраҳо гузаштааст. Айюб дуо мекард, ки: „Худоё, чаро иҷозат медихӣ, ки азоб кашам ва чаро ҷавоб намедихӣ?“
Лекин ба ҳамаи ин нигоҳ накарда ба Худо содиқ мемонад ва Худо ўро баракат медиҳад.
Масалҳо барои ҳар рӯзи мо роҳбарии амалӣ медиҳад. Мо дар муҳити бадахлоқ зиндагӣ дорем ва китоби Масалҳо моро ба он чиз роҳ нишон медиҳад, ки барои мо хуб аст: бохирад шудан, боинсоф кор кардан ва ғайраҳо.
Воиз дар бораи шахсе ҳикоят мекунад, ки дар ҳаёт ҳама чиз, чун: шараф, боигарӣ, маърифат дорад, вале қаноатманд

нест. Чи тавре худи Масеҳ гуфта буд: „Чи хубие дорад, вақте ки одам ҳамаи ҷаҳонро дорад, лекин рӯҳи худро гум кардааст“.

Суруди Сурудҳои Сулаймон — ин китоб чун назми хуби ишқӣ навишта шудааст. Дар баробари ин дар ин китоб рамзан муҳаббати зану шӯй чун муҳаббати Исо ба одамон ифода шудааст. Ин китоб барои ҳаёти оилавӣ низ дастур медиҳад.

Мо ҳамаи ин китобҳоро дар кадом қисмати Аҳди Қадим дида метавонем?

4. Ба навиштаҳои боло така карда, вобаста ба мазмуни ҷумлаҳои номи китобҳоро монед.

а) Боигарӣ ва шӯҳрат дар зиндагӣ моро қаноатмандӣ намебахшад.

б) Худо барои ҷи роҳ медиҳад, ки мо азоб кашем?

в) Ҳар рӯзи моро роҳбарӣ мекунад.

г) Асари хубе дар бораи муҳаббат.

5. Кадоме аз ин китобҳои номбаршуда китобҳои назмианд?

☐ а. Масалҳо

☐ б. Хуруҷ

☐ в. Суруди Сурудҳо

☐ г. Айюб

☐ д. 2 Вақоенома

☐ е. 1 Подшоҳон

☐ ж. Ҳастӣ

☐ з. Такрори Шариат

☐ и. Воиз

☐ к. Забур

6. Ҳозир китоби Забурро муфасссал дида мебароем. Он дуо ва ҳамду саноро ба Худо дар бар мегирад. Мо дар дарси имрӯза на танҳо мазмуни онро мебинем, мо ба воситаи оятҳои Забур ба Худо наздиктар мешавем.

Забур чиро дар бар мегирад?

а)

б)

7. Аввалҳо Забурро яҳудиён дар мавриди ибодат дар маъбад истифода мебарданд. Ва ҳоло масеҳиёни тамоми ҷаҳон Забурро дар вақти ибодат қироат мекунанд.

Забурро бо овози баланд хондан ҷои аст, вақте ки як гурӯҳи имондорон барои ибодат ҷамъ мешаванд. Дар ин дарс мо чор оятро дида мебароем. Хуб мешуд, агар оятеро дар ин ҳафта ҳар рӯз дар мавриди ибодати оилавӣ бихонед.

Оятҳо аз кадом ду қисм иборатанд?

- а)
б)

8. Ҳозир мо Забур 99-ро дида мебароем, ки дар он Худо моро даъват мекунад, ки бо хурсандӣ ибодат кунем. Агар мумкин бошад, дар дуои оилавӣ Забурро бо овози баланд хонед. Дар кадом ояти Забур 99 мо аҳкомро мебинем?

.....

9. Аҳкоми Худоро дар ин оят нависед:

- а) Ояти 1 „Дар шаъни Худованд, эй тамоми аҳли замин“.
б) Ояти 2 „Худовандро бо шодӣ“
в) Ояти 2 „пеши Ё тарона сарой“
г) Ояти 3 „....., ки Худованд Худост“
д) Ояти 4 „Ба дарвозаҳои Ё бо биёед ба саҳнҳои Ё ба ҳамду сано“
е) Ояти 4 „Ёро гӯед, исми Ёро хонед“

10. Чӣ тавр маънои асосии Забур 99-ро кӯтоҳтар ифода карда метавонем.

- ☐ а. Дуо барои раҳму меҳрубонӣ
☐ б. Ҳамду сано гуфтан ба Худо
☐ в. Аз ягон кас шикоят кардан

11. Дар Забур 99 мо на танҳо ҳукмро дар бораи васф кардани Худованд, балки сабаби онро низ мебинем. Ба кадом хотир Худоро мо бояд ҳамд гӯем? Ҷавобашро дар ояти 5 ёбед.

.....

.....

.....

12. Дар ҳақиқат Забур 47:2 ба мо хотиррасон мекунад: „Худованд бузург аст ва бениҳоят мамдӯҳ дар шаҳри Худои мо...“

Дар ин оят маънои шаҳр Ерусалим аст. Вайро боз шаҳри Сион мегуфтанд. Номи ин шаҳр дар Забур бисёр истифода мешавад, барои он ки дар ин шаҳр ибодатхонаи Худо ҷойгир буд. Яҳудиён барои бо Худо вохӯрдан ба ибодатхона меомаданд. Яҳудиён

дар ибодатхона чӣ кор мекарданд? Чавобро дар асоси Забур 47:10 тартиб диҳед.

.....

.....

13. Дар Забур 47:13 гуфта шудааст: *„Дар гирди Сион гардед... бурҷҳои онро бишморед“*. Дар замони мо Худо на танҳо дар Ерусалим, балки дар он ҷое, ки халқ ҷамъ мешавад ва Ӯро парастииш мекунад, ҳузур дорад (Июханно 4:21, 23). Вақте ки Забур 47-ро меҳонем, чиро бояд дар хотир дорем?

- ☐ а. Ерусалим шаҳри зебост.
- ☐ б. Худо дар он ҷое бо мост, ки ба Ӯ ибодат мекунем.
- ☐ в. Ибодатхонаи Ерусалим дигар вучуд надорад.

14. Забур 47:15-ро нависед ва аз ёд кунед.
-
-

15. Дигар таронаи машҳур дар Забур таронаи 71 аст. Ин таронаи дуо аст. Агар шумо дар дуои оилавӣ Забур 71-ро хонед, он гоҳ ин хел хондан лозим аст: як аъзои оила, масалан шумо, ояти якумро хонед, дигарон — ояти дуюм, шумо — ояти сеюмро, дигарон — ояти чорум ва ғ. Забур 71 дар бораи кист? (Аввали ояти якумро хонед.)

16. Ин тарона дар аввал дар бораи подшоҳи Исроил навишта шуда буд. Аммо он дар худ инчунин пешгӯиро доир ба Исои Масех, ки Ӯро подшоҳи Яҳудиён меғуфтанд, ифода менамояд. Аксаран дар Забур ду ақида: масеҳӣ ва яҳудӣ акс мешавад

а) Ба ақидаи яҳудиён Забур 71 дар бораи кӣ навишта шудааст?

.....

б) Ба ақидаи масеҳиён Забур 71 дар бораи кӣ навишта шудааст?

.....

17. Ба фикри масеҳиён Забур 71 дар бораи малакути абадии Исо меғӯяд. *„Аз Ту хоҳанд тарсид, то даме ки офтоб нурафишон аст, ва то даме ки моҳ тобон аст то абадуддаҳр“*. Забур дар кадом қисми Аҳди Қадим чойгир шудааст?

- ☐ а. Китобҳои қонун (шариат)
- ☐ б. Китобҳои таърихӣ
- ☐ в. Китобҳои шеърӣ

18. Ҳозир Забур 129-ро хонед. Биёед саволҳоеро, ки пеш аз худ карда будем, такрор кунем.
- а) Ояти 4 — дар бораи Худо чиро фаҳмидем?
 - б) Ояти 3 — дар бораи одам чиро фаҳмидем?
 - в) Ояти 7 — кадом фармонро шумо ёфед?
19. Ин дарсро тамои карда, Забури 129-ро ҳамчун дуои худ ба Худованд хонед. Дар бораи ҳар як оят фикр карда, оғиаста оғиаста хонед.
20. Акнун ба санҷиши 6Б гузаред.

Санҷиш 6Б

1. Аз рӯи тариқои дар китоби мазкур қабулшуда, дар қисми Аҳди Қадим ҳамагӣ чанд китоби назмӣ вуҷуд дорад?
2. Номгӯи китобҳои назмӣ (шоирона):
Айюб; Забур; Масалҳо; Воиз; Суруди сурудҳо.
Аз рӯи маълумоти дар поён овардашуда кадом китоб ба тасвири кӯтоҳи мазму наш мутобиқ меояд?
 - а) Худованд барои ҷӣ азобро ҷоиз мебинад?
 - б) Дуо ва ҳамду сано.
 - в) Роҳбарии амалӣ дар зиндагии ҳаррӯза.
 - г) Боигарӣ ва шараф қаноатмандиро намеоранд.
 - д) Достони хубе дар бораи муҳаббат.
3. Ояти азёдкардаатонро нависед.

 (.....)

Дарси 7А

Ваъзи пайғамбарон (1): Ҷазо

1. Мо дар дарси имрӯзаи худ ба омӯзиши қисмати охирини бахши Аҳди Қадим, китобҳои пайғамбарон шурӯъ мекунем. Мундариҷаи китобро кушода, номгӯи ин китобҳоро бинед. Дар бахши Аҳди Қадим чанд китобҳои пайғамбарона вучуд дорад?
2. 17 китоби пайғамбарона одатан ба 4 китоби пайғамбарони **калон** (бо иловаи китоби Навҳаҳои Ирмиё, ки шояд ҳуди вай навишта бошад) ва 12 китоби пайғамбарони **хурд** тақсим мешаванд. Аз мундариҷаи Китоби Муқаддаси худ истифода бурда, рӯйхати китобҳоро пурра кунед:

Пайғамбарони калон	Пайғамбарони хурд
Ишаъё	Ҳушаъ
а) И	б) Ю
(Навҳаҳои Ирмиё)	Омӯс
Ҳизқиёл	Убадё
Дониёл	в) Ю
	г) М
	Наҳум
	д) Ҳ
	Сафанё
	е) Ҳ
	Закарё
	Малокӣ

3. Ҷи тавре, ки шумо хондед, китоби **Навҳаҳои Ирмиёро** шояд ҳуди Ирмиё навишта бошад. Китоби мазкур яке аз панҷ китоби пайғамбарони калон ба шумор рафта, дар Китоби Муқаддас пас аз китоби пайғамбар Ирмиё меояд. Мазмунҳои китоб дарду ғами Ирмиёро дар бар мегирад, вақте ӯ ба шаҳри дӯстдоштаи

худ Ерусалим, ки аз тарафи бобилиҳо вайрон шуда буд, менигарист. Ирмиё ба Худо навҳа кашида, ба халқи худ марҳамати Ӯро мепурсад.

Дар бахши китобҳои „пайғамбарони калон“ бо иловаи китоби „Навҳаҳои Ирмиё“ чанд китоб мавҷуд аст?

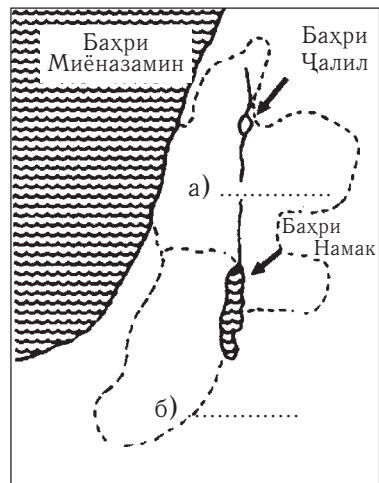
4. Ин бахш барои он китоби „пайғамбарони калон“ ном гирифтааст, ки мундариҷаи он нисбат ба китобҳои „пайғамбарони хурд“ дарозтар аст. Номгуи китобҳои пайғамбарони калонро, ҳамчунин китоби Навҳаҳои Ирмиёро бо тартиб навишта аз ёд кунед.

1.
2.
3. (.....)
4.
5.

5. Мо маҷбур намекунем, ки шумо номҳои пайғамбарони хурдро аз ёд кунед, лекин ба шумо лозим аст, ки ақаллан номҳои онҳоро донед. Дар рӯйхате, ки шумо мебинед, номҳои пайғамбарони **хурдро** қайд кунед:

Малокӣ; Ҳастӣ; Забур; Омӯс; Убадӣ; Масалҳо; Закарё; Хуруҷ; Наҳум; Юнус; Юил; Мико; Ехушаъ ибни Нун; 1 Подшоҳон; Ҳаччай; Ҳабакқук; Ҳушаъ; Матто; Сафанё.

6. Асосан Худо пайғамбаронро ба назди халқи худ, яъне ба назди халқи Исроил ва Яҳудо мефиристонд. Шумо дар хотир доред, ки баъди вафоти Сулаймон, халқ ба ду қисм — Яҳудо ва Исроил ҷудо шуд (дарси 6А-ро бинед). Номҳои Исроил ва Яҳудоро дар харита дар ҷойҳои дуруст қайд кунед.

7. Баъзе пайғамбарон паёми Худоро ба халқи Исроил, баъзеашон ба халқи Яҳудо ва баъзеи дигарашон ба дигар халқҳо мебурданд.

Пайғамбарон барои Исроил:

Хушаи набӣ ва Омӯси набӣ.

Пайғамбарон барои Яҳудо:

Ишаъё, Ирмиё, Юил, Мико, Ҳабакқук, Сафанё.

Пайғамбарон барои дигар халқҳо: Юнус, Наҳум, Убадё.

Баъдтар, вақте ки халқи Яҳудо дар асири буданд, Худо ба назди халқи худ фиристондани пайғамбаронро давом дод. Ў инчунин пайғамбаронро баъд аз он ки халқ ба ватан баргашт, фиристод.

Пайғамбарон дар вақти асирӣ:

Хизқиёл, Дониёл.

Пайғамбарон баъди асирӣ:

Ҳаччай, Закарё, Малоки.

Аҳди Қадим чанд китоби пайғамбаронаро дар бар мегирад?

☐ а) 5

☐ б) 12

☐ в) 17

8. Ба кучое, ки ин пайғамбарон мерафтанд, нотарсона паёми Худовандро эълон мекарданд. Барои ҳамин онҳо бисёр вақт аз тарафи шунавандаҳо муқобилият медиданд. Одамон ба ҳоли онҳо меҳандиданд, коҳинон ба гуфтаҳои онҳо муқобил буданд, подшоҳон бисёр вақт онҳоро ҷазо медоданд. Лекин пайғамбарон мазмуни ваъзҳои худро барои онҳое, ки онҳоро гӯш мекарданд, дигаргун накарданд. Онҳо ба Худованд содиқ буданд.

Мо аз ин мисол чиро меомӯзем?

☐ а. Ба муқобилиятҳо нигоҳ накарда, мо бояд Каломи Худоро дуруст эълон кунем.

☐ б. Одамон Каломи Худоро ба хурсандӣ қабул мекунанд.

☐ в. Одамоне, ки Каломи Худоро мегуянд, дар байни одамон машҳуранд.

Пайғамбарон чиро эълон мекарданд?

Ин ба шунавандагон вобастагӣ дошт. Лекин дар асл пайғамбарон фақат дар бораи ду мавзӯ — ҷазо ва наҷот гап мезаданд.

Мавзӯи ҷазо ва начот

9. Дар бисёр китобҳои пайғамбарон мавзӯҳои ҷазо ва начот навишта шудааст. Мисол, дар китоби Ишаъё аз боби 1 то боби 39 дар бораи ҷазо навишта шудааст ва аз боби 40 то боби 66 дар бораи начот. Қариб ҳамаи китоби Ирмиё дар бораи ҷазо огоҳ мекунад ва аз боби 29 то боби 33 пайғамбар дар бораи начот гап мезанад. Дар 32 боби аввали китоби Ҳизқиёл дар бораи ҷазо гуфта шудааст ва 16 боби охир дар бораи начот гап мезанад. Шумо мебинед, ки дар дигар китобҳо ҳам ҳамин тавр навишта шудааст.

Кадоме аз ин тасдиқот саҳеҳ (дуруст) аст?

- ☐ а. Пайғамбарон фақат дар бораи ҷазо огоҳ мекарданд.
- ☐ б. Пайғамбарон фақат дар бораи начот ваъда меоданд.
- ☐ в. Пайғамбарон дар бораи ҷазо огоҳ мекарданд ва начотро ваъда мекарданд.

10. Китобҳои пайғамбарона кадом ду мавзӯи асосиро дар бар мегирад?

- а)
- б)

11. Дар ин дарс мо мавзӯи **ҷазоро** меомӯзем ва дар дарси 7Б — мавзӯи **начотро**.

Барои чӣ халқи Яҳудо ва Исроил сазовори ҷазо шуданд?

Омӯс 5:11–12-ро хонед ва баъд калимаҳои намерасидагиро нависед. Дар ояти 11 Худо ба халқи Исроил муроҷиат карда, мегӯяд: „Азбаски б поймол кардед ва аз ғаллаи вай х гирифтед“.

Дар ояти 12 Худо мегӯяд: „...Шаҳси одилро ба т меоваред, р мегиред ва нисбат ба к дар маҳкама к мекунед“.

12. Худо нисбати халқи худ ба ғазаб омад, барои он ки онҳо камбағалонро азоб меоданд, пора мегирифтанд ва дар маҳкама шикояти онҳоро дигаргун мекарданд. Дар Омӯс 8:5–6 навишта шудааст, ки чӣ тавр савдогарон халқро бо тарозуи ғалат фиреб мекарданд, нархҳо баланд ва сифати гандуми фурӯхташударо паст мекарданд.

Ин чизҳо дар замони мо ҳам шуда истодаанд, ҳамин тавр не?
Аз зиндагии худ ҳолатҳоеро, ки шуморо фиреб карданд ё азоб
доданд, ба ёд оред. Дар вақти мубоҳиса дар гурӯҳ барои баён
намудани ин мушоҳидаҳо тайёр бошед.

.....

.....

13. Шумо шояд фикр мекунад, ки вақте камбағалро азоб медиҳанд,
Худо намебинад. Вале дар Омӯс 5:12 Худованд мегӯяд: „*Зеро*
медонам, ки қиноятҳои шумо чӣ қадар бисёр аст ва гуноҳҳои
шумо чӣ қадар азим аст“.

Ӯ дар ҳақиқат мебинад, ки дар кучо имрӯз камбағалонро азоб
медиҳанд ва инчунин чӣ хеле ки дар замонҳои қадим буд, Ӯ
моро дар бораи ҷазо огоҳ мекунад.

Бо як калима нависед, ки Худо ба воситаи Омӯс дар бораи чӣ
огоҳ мекунад?

Ҷ.....

14. Дар дарси 6А мо фаҳмидем, ки ду гуноҳи қиддӣ дар Исроил ва
Яҳудо мисли раҳна дар девор паҳн шуда буданд. Яке аз онҳо
азоб додани камбағалон буд.

Гуноҳи дуюм чӣ буд? (Агар шумо фаромӯш карда бошед, он
гоҳ ба дарси 6А нигоҳ кунед).

15. Кадом гуноҳ дар китоби Омӯс махсусан лоиқи мазаммат аст:
азоб додани камбағалон ё парастии бутҳо?

.....

16. Акнун ба китоби Ирмиё 22:9 мегузарем. Кадом гуноҳ дар ин
оят мазаммат карда мешавад: азоб додани камбағалон ё
парастии бутҳо?

17. Халқи Исроил ва Яҳудо бисёр вақт ба гуноҳи бутпарастӣ
меафтиданд.

Онҳо бо дигар халқҳо зиндагӣ мекарданд ва ба парастии
худоҳои бегона сар мекарданд. Ҳамин тавр бевафогии худро ба
Худованд нишон медоданд. Худо ин гуноҳро бад медид. Дар
бораи кадом гуноҳҳо дар Ирмиё 7:6 гуфта шудааст?

☐ а. Фақат дар бораи азоб додани камбағалон.

☐ б. Фақат дар бораи парастии худоҳои дигар.

☐ в. Дар ҳар ду бора.

☐ г. Дар бораи ягон чизи дар боло зикршуда навишта
нашудааст.

18. Мо масеҳиён, фақат ба як Худо ибодат мекунем. Дар ҷаҳон мо бо одамоне зиндагӣ мекунем, ки ба дигар дин тааллуқ доранд. Ба мо парастии худоҳои дигар метавонанд таъсир расонанд. Ба фикри шумо, чӣ чиз ба парастии худоҳои дигар монанд аст?
- ☐ а. Ба дигар динҳо дода шудан
- ☐ б. Бо тӯмор гаштан
- ☐ в. Бо номи Исо шифо ёфтан
- ☐ г. Бо ёрии табиб шифо ёфтан
- ☐ д. Ҷадвали нуҷум (гороскоп)
- ☐ е. Бой шудан
- ☐ ж. Ба ҳаракати Асри Нав ҷалб шудан
19. Азоб додани камбағалон ва дигар худоро парастии кардан ягона гуноҳе нест, ки Худо одамро дар он маҳкум мекунад, лекин ин гуноҳҳо дар китобҳои пайғамбарон бисёр паҳн шудаанд. Худо халқро дар бораи он огоҳ мекунад, ки агар онҳо гуноҳҳои худро бас накунад, чӣ руҳ медиҳад. „Айёми ҷазо наздик меояд, айёми подош фаро мерасад“ меғуяд Ҳушаъ (9:7). Худо халқи худро дар бораи чӣ огоҳ мекунад?
- Айёми ҷ.....
20. Худо якҷанд бор кӯшиш кард халқи худро ба пешаш даъват кунад: „Эй Исроил, сӯи Худованд Худои худ рӯҷӯё намо“ (Ҳушаъ 14:2). Лекин халқ гӯш накард ва дар охир Худо онҳоро ҷазо дод. Лашкари Ашшур Исроилро соли 721-ум пеш аз милод забт карданд ва лашкари Бобил соли 586-ум пеш аз милод Яҳудоро забт карданд. Халқи Исроил ва Яҳудо ба асири гирифта ва бадарға шуданд.
- Барои чӣ Худо иҷозат дод, ки халқи Ҷ бадарға шавад?
21. Ҳабаққуқ пайғамбаре буд, ки дар бораи лашкари Бобил пешгӯӣ карда буд. Ҳабаққуқ 1:6–11 лашкари ҳучумкардaro равшан нишон медиҳад, — чӣ хел манзараи воҳиманок! Ин оятҳоро хонед (диққат диҳед, ки калимаи „калдонӣ“ ба ҷои „бобилиён“ истифода мешавад).
- а) Дар ояти 8 аспони ин лашкар бо чӣ муқоиса мешаванд?
- „Ва аспони онҳо аз п..... ҷобуктар ва аз г..... шаб далертаранд, ..мисли у....., ки сӯи шикори худ мешитобад, парида меоянд“.
- б) Дар ояти 11, барои чӣ бобилиён гунаҳкоранд?
- „...қуввати худро ба худ нисбат медиҳанд“.

22. Ҳамин тавр, барои ҷазо Худо Бобилро истифода бурд. Мувофиқи гуфтаҳои Ҳабаққук, якчанд вақт гузашта, Худо Бобилро ҳам ҷазо медиҳад. Худо ваъда дода буд, ки халқи худро барқарор мекунад ва аз дасти душманон халос мекунад. Ҳама пайғамбарон ҳамеша дар бораи наҷот гуфта буданд. Мавзӯи наҷотро мо дар дарси оянда хоҳем омӯхт.

Санҷиши 7А

1. Аҳди Қадим ба кадом чор қисм тақсим мешавад?
 1. 5 китоби қ
 2. 12 китоби т
 3. 5 китоби ш
 4. 17 китоби п
2. Китобҳои пайғамбарони калонро бо тартиб нависед.
 - а)
 - б)
 - в)
 - г)
 - д)
3. Кадом ду мавзӯъ дар суҳанҳои пайғамбарон буд?
 - а)
 - б)
4. Барои кадом ду гуноҳ халқи Яҳудо ва Исроил ҷазо гирифтанд?
 - а)
 - б)

Дарси 7Б

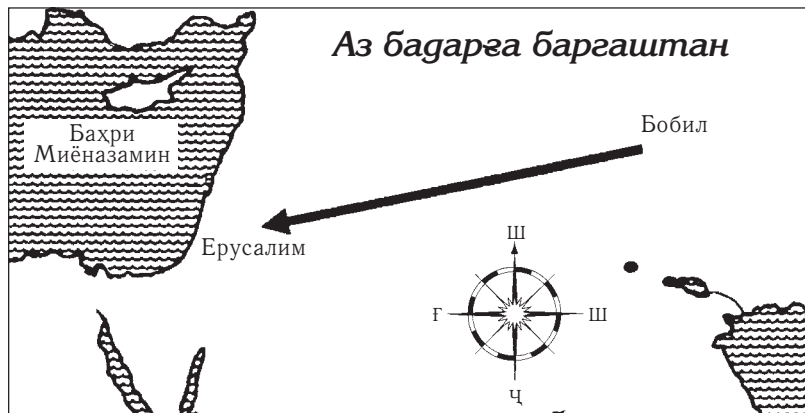
Ваъзи пайғамбарон (2):

Наҷот

1. Кадом ду мавзӯи асосӣ дар суҳанҳои пайғамбарон садо медоданд?
а) Ҷ
б) Н
2. Дар дарси 7А мо фаҳмидем, ки барои ҷӣ мардуми Яҳудо ва Исроил сазовори ҷазо шуданд. Ин ҷазо ҷӣ тавр иҷро шуд?
.....
3. Аммо дар баробари ҷазо, пайғамбарон наҷотро низ ваъда мекарданд. Мавзӯи имрӯзаи дарс наҷот аст.
Дар аввал, ба халқ наҷот аз **асирӣ** лозим буд, то ин ки ба хонашон баргашта тавонанд. Аммо пеш аз ҳама барои онҳо аз **гуноҳ** наҷот ёфтан лозим буд, ки дар оянда аз беитоатӣ ба Худо даст кашанд. Худо бошад ваъда дод, ки аз онҳо **азоб** ва **марг** наҷот меёбанд, то бузургии Худоро дар абадият бинанд. Суҳанҳои пайғамбарон кадом се ҷиҳати наҷотро дар бар мегирифтанд?
а) Наҷот аз
б) Наҷот аз
в) Наҷот аз

А. Наҷот аз асирӣ

4. Худо ҳамаи ваъдахоро дар бораи наҷот иҷро кард. Аввал ӯ халқи Худро аз асирӣ наҷот дод. Ин соли 530 пеш аз милод сар шуда буд, вақте ба яҳудиён иҷозат дода шуд, ки аз Бобил ба ватанашон баргарданд. Онҳо на ҳама якбора баргаштанд, вале дар байни 100 соли дигар онҳо тавонистанд ибодатхона ва девори Ерусалимро барқарор кунанд.
Соли 530 то милод кадом марҳилаи наҷот сар шуд?
☐ а. Наҷот аз азобу марг
☐ б. Наҷот аз асирӣ
☐ в. Наҷот аз гуноҳ

Б. Начот аз гуноҳ

5. Марҳилаи дуҷуми нақшаи Худо начот аз **гуноҳ** буд. Вақте ки яҳудиён ба ватанашон баргаштанд, онҳо шариатро риоя карданд. Онҳо дигар бутпарастӣ намекарданд. Онҳо боз дар ибодатхона ҳайвонхоро ба қурбонӣ меоварданд. Аз ҳама яҳудиёни бовафо фарисиён буданд. Онҳо бисёр ҳаракат мекарданд, то ки аз гуноҳ начот ёбанд.

Лекин хонед, ки Исо дар бораи фарисиён чӣ гуфтааст:
„...риёкорон! ...ки ба қабрҳои сафедкардашуда монанд мебошед! ...эй морон ва афғизодагон!“ (Матто 23:27–33).

Оё фарисиён бо кӯшишҳои худашон аз гуноҳ начот ёфтанд?
 (ҲА ё НЕ)

6. Ягон кӯшиши фарисиён ёрдам намекард, ки аз гуноҳ начот ёбанд. Фақат Исо одамонро аз гуноҳ начот дода метавонад. Ҳар як одаме, ки ба Исо имон оварад, аз гуноҳ начот меёбад. Исо ба мо ҳаёти навро мебахшад, бо ҳамин мо гуноҳро мағлуб мекунем.

Қадами дуҷуми ваъдаи Худованд дар бораи начот кадом аст?

Қадами якум: Начот аз асирӣ.

Қадами дуюм: Начот аз

В. Начот аз азобҳо ва марг

7. Гарчанде мо ва шумо масеҳӣ ҳастем, лекин пурра начот наёфтаем. Мо то ҳол касал мешавем, азоб мекашем ва мемирем.

Мо он вақтро интизор ҳастем, ки Исо меояд ва мо қисми навро мегирием ва заминро осмон дигар мешавад. Он гоҳ мо абадан дар ҳузури шӯҳрати Худованд зиндагӣ хоҳем кард. Чӣ хабари хуш ба мо хоҳад расид!

Қисми сеюми наҷоти мо бояд фаро расад. Ин кадом қисм аст?

☐ а. Наҷот аз асирӣ

☐ б. Наҷот аз гуноҳ

☐ в. Наҷот аз азобҳо ва марг

8. Дар Аҳди Қадим пайғамбарон ҳар се қисми наҷотро ваъда додаанд. Барои ҳар як ояте, ки дар поён навишта шудааст, матнро аз Навиштаҷот интихоб кунед.

Ишора	Матни Навиштаҷот	Қисми наҷот
а) Ҳизқиёл 36:25–26	„... <i>ва шумо пок хоҳед шуд аз ҳамаи палидиҳотон ...ва дили тоза ба шумо хоҳам дод ва рӯҳи тоза андаруни шумо хоҳам ниҳод</i> “	Наҷот аз
б) Ирмиё 33:7	„ <i>Ва асирони Яҳудо ва асирони Исроилро хоҳам баргардонид, ва онҳоро мисли пештар бино хоҳам кард</i> “.	Наҷот аз
в) Ишаъё 25:7–8	„ <i>Ва пардаеро, ки ба ҳамаи халқҳо густурда шудааст, барҳам хоҳам дод; маргро ба сурати абадӣ маҳв хоҳад намуд, ва Худованд Худо ашкҳоро аз ҳамаи чеҳраҳо пок хоҳад кард</i> “.	Наҷот аз ва

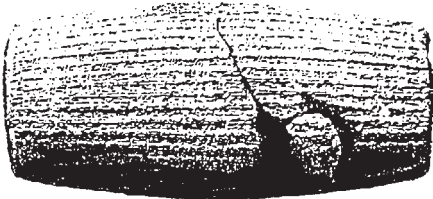
9. Ҳамаи пайғамбарон ба ин ё он андоза дар бораи наҷот сухан рондаанд. Вале калимаи „наҷот“ ва „наҷотдиҳанда“ назар ба китобҳои пайғамбарони дигар бисёртар дар китоби Ишаъё ба назар мерасад. Барои ҳамин мо то охири дарс фақат китоби пайғамбар Ишаъёро истифода мебарем. Дар китоби Ишаъё 12:1–3 калимаи „наҷот“ чанд бор истифода бурда шудааст?

10. Мавзӯи асосии китоби пайғамбар Ишаъё чист?

.....

11. Дар ҳақиқат, китоби пайғамбар Ишаъё хазинаи ваъдаҳои наҷот аст. Ишаъё 12:1–3-ро боз як бори дигар хонед, гӯё ки ин шахсан барои шумо навишта шудааст. Ишаъё 12:2-ро аз ёд кунед „*Инак, Худо наҷоти ман аст; ман ба Ӯ таваккал мекунам, ва наметарсам*“
12. Мо хонда будем, ки пайғамбарон дар бораи ҳар се марҳилаи наҷот гуфта буданд. Дар бораи онҳо инчунин дар китоби пайғамбар Ишаъё навишта шудааст. Марҳилаи якумаш махсусан ба яҳудиёни дар Бобил буда дахл дошт. Ин кадом марҳила аст?

Наҷот аз асирӣ дар Ишаъё

13. Дар Ишаъё 45:1 Худо дар бораи як одаме пешгӯӣ мекунад, ки яҳудиёро наҷот медиҳад, ин **Куруш** аст. Вай подшоҳи Эрон буд, ки подшоҳи Бобилро соли 539 пеш аз милод мағлуб кард. Подшоҳ Куруш ба яҳудиён иҷозат дод, ки ба хонаҳояшон баргарданд. Вай фармони худро дар лавҳачаи лойин навишта буд, ки то имрӯзҳо расидааст.
-
- Он чизе, ки Худо пешгӯӣ карда буд, иҷро шуд. Ишаъё 45:21-22-ро хонед.
- Дар ояти 21 Худо чӣ хел тасвир шудааст? „*Худои одил ва*“

14. Чӣ хеле ки Худо ваъда карда буд, Ӯ яҳудиёро аз асирӣ баровард. Лекин Худо на танҳо дар бораи наҷоти яҳудиён фикр мекард. Ояти 22 ба кӣ тааллуқ дорад?

Наҷот аз гуноҳ дар Ишаъё

15. „*Тамони ақсои замин*“ маънои „ҳамаи халқҳо“-ро дорад. Наҷот аз гуноҳ барои кӣ зарур аст?
- ☐ а. Барои яҳудиён
 - ☐ б. Барои амрикоӣҳо
 - ☐ в. Барои русҳо
 - ☐ г. Барои украинҳо

16. Худо меҳоҳад, ки ҳамаи одамони ҷаҳон аз гуноҳ наҷот ёбанд. Барои амалӣ шудани ин Ё Масеҳро таъин кард, ки Ё бояд Наҷотдиҳандаи яҳудиён ва бутпарастон (яъне ғайрияҳудиён) мешуд. Дар китоби Ишаъё Масеҳ хизматгори Худо номида шудааст. Масалан, дар Ишаъё 42:1 Худо мегӯяд: „*Инак, Бандаи Ман, ки Ёро Ман дастгирӣ мекунам*“. Дар Ишаъё 42:1 гуфта шудааст, ки ин хизматгор (бандааш) „*инсофро барои халқҳо ҷорӣ мекунад*“ ва дар ояти 6 гуфта шудааст, ки Ё „*нуре барои бутпарастон*“ хоҳад гардид.
Исо барои кӣ омад?
17. Дар Ишаъё 49:6 Худо боз ба хизматгораш мегӯяд: „*Туро нури халқҳо хоҳам гардонид, то ки наҷоти Ман то ақсои замин бирасад*“.
а) Кадом халқ аз асири наҷот меёбад?
б) Ба кадом халқҳо аз гуноҳ наҷот ёфтан пешниҳод шуда буд?
18. Дар Ишаъё 42:7 кори хизматгор навишта шудааст. Калимаҳои аз оят партофтагӣ нависед:
„*То ки чашимони кӯронро, бандиёро аз, дар зулмот аз зиндон оварӣ*“.
19. Кӯри ҳар хел мешавад, лекин аз ҳама вазнинтараш кӯри аз тарафи гуноҳ аст. Зиндонҳои ҳархела ҳаст, лекин зиндони аз ҳама бад зиндони гуноҳ аст.
Исо бо кадом наҷот омад?
20. Ба ин хизматгор, яъне ба Масеҳ, лозим меояд бисёр азоб кашад. Дар Ишаъё 49:7 Ё чунин ба қалам дода шудааст „*ба нафратзадаи мардум, ба макраҳои халқ*“. Дар бораи укубатҳои Масеҳ дар Ишаъё 53 навишта шудааст. Ин яке аз аҷибтарин бахшҳои Китоби Муқаддас аст. Мо ин бахшро бо гӯрӯхамон яқоя хоҳем омӯхт. Мо ҳоло танҳо се чизро дар бораи Масеҳ — Хизматгори Худо омӯхтем:
1. Ё наҷотро на танҳо ба яҳудиён, балки ба бутпарастон низ медихад.
2. Ё аз ториқӣ мебарорад, нобиноро бино мекунад ва инсофро барои халқҳо ҷорӣ мекунад.
3. Ёро таҳқир мекунанд ва бад мебинанд.
Масеҳ дар китоби Ишаъё чӣ хел номида шудааст?
.....

То ҳоло мо ду марҳилаи наҷотро аз китоби Ишаёё омӯхтем: наҷот аз асирӣ, ки ба воситаи подшоҳ Қуруш иҷро шуд ва наҷот аз гуноҳ, ки ба воситаи Исо иҷро шуд. Китоби Ишаёё дар бораи марҳилаи сеюми наҷот сухан меронад, ки ин наҷот аз азоб ва марг аст.

Наҷот аз азоб ва марг дар Ишаёё

21. Ишаёё 11:6–9-ро хонед.

Оё шумо ягон бор дар бораи он шундаед, ки шер, гӯсфанд, паланг ва буз дар як ҷой мечаранд? Оё тасаввур карда метавонед, ки кӯдак дар назди лонаи мори заҳрдор бозӣ кунад? Оё дар ягон ҷойи замин ин хел шуданаш мумкин аст?

.....

22. Ин ҳоло номумкин аст. Замин ҳоло дар зери таъсири гуноҳ аст. Бемориҳо, хатарҳо ва марг вучуд доранд. Мо ҳамон вақтро интизорем, ки ин ҷаҳон пурра аз ҳолати гуноҳ озод мешавад ва он вақт ҳақиқатан шер бо барра ошғӣ мешавад. Ин вақт ҳоло наомадааст, лекин он ҳатман меояд, чӣ хеле ки Худо ваъда кардааст.

- Ин марҳилаи начот чӣ ном дорад?
- ☐ а. Начоти яхудиён аз асири
- ☐ б. Начоти масеҳиён аз гуноҳ
- ☐ в. Начоти ин ҷаҳон аз азоб ва марг
23. Дар боби 60-уми китоби пайғамбар Ишаъё муроҷиат ба Ерусалим навишта шудааст. Дар ояти 18 гуфта шудааст, ки се чиз дар шаҳр шунида нахоҳад шуд. Чӣ дар назар дошта шудааст?
-
24. Дар ояти 18 дар давомаш гуфта шудааст „...*ва дарвозаҳои худро ҷалол хоҳӣ номид...*“.
- Ин ба кадом марҳилаи начот тааллуқ дорад?
- Аз ва
25. Ишаъё 60:20-ро хонед. Барои чӣ дар шаҳр дигар офтобу моҳтоб рӯшноӣ нахоҳад дод?
26. Ба фикри баъзе диндорон, ин пешгӯӣ дар Ерусалим иҷро мешавад, ба фикри дигарон ин ба шаҳри осмонӣ тааллуқ дорад. Ба ҳар ҳол, мо интизорем, ки вақте мебиёяд, ки бемориҳо нест мешаванд, ашк, азоб ва марг нобуд мешаванд. Он гоҳ мо пурра начот меёбем.

Санҷиши 7Б

1. Дар бораи кадом се марҳилаи начот дар китобҳои пайғамбарон гуфта шудааст?
- а) Начот аз
- б) Начот аз
- в) Начот аз
2. Дар марҳилаи якуми начот кадом халқ ба воситаи подшоҳ Куруш дар соли 539 пеш аз милод озод шуданд?
3. а) Бо омадани кӣ марҳилаи дуюми начот сар шуд?
-
- б) Ишаъё дар китоби худ ўро кӣ меномад?
-
- в) Ба кӣ ў начот овард?

4. Дар марҳилаи сеюми наҷот мо аз чӣ озод мешавем?
(ҷавоби худро гӯед)

5. Ишаъё 12:2-ро аз ёд карда, нависед.
.....
.....

Дарси 8А

Оғози Аҳди Ҷадид

Аз дарси 3А сар карда, мо таърихи
Аҳди Қадимро аз Одам ва Хавво то
Исо гуда баромадем.

Иброҳим	Мусо	Довуд	Асирий	Исо	Таъмиди Русия	Сарнагуншавии СССР	Дарси СЕАН
2000	500	1000	586	0	988	1991	Имруз

- Ба ҷадвали замонҳо нигоҳ кунед. Ҷавобҳои дурустро қайд кунед.
 - ☐ а. Яҳудиён аз Аҳди Қадим сароғоз мегиранд.
 - ☐ б. Иброҳим 2000 сол пеш аз Исо зиндагӣ кардааст.
 - ☐ в. Довуд 1000 сол пеш аз милод подшоҳӣ кардааст.
 - ☐ г. Аз ҳама воқеаи муҳим дар таърих ҳаёти Исо буд.
 - ☐ д. Давраи Аҳди Ҷадид пеш аз милод буд.
- Дар охири дарс мо фаҳмидем, ки яҳудиён аз асирий 500 сол пеш аз таваллуди Исо баргаштанд. Дар кадом сол ин воқеъ шуд?
 - ☐ а. Тақрибан дар соли 500 милодӣ
 - ☐ б. Тақрибан соли 1500 пеш аз милод
 - ☐ в. Тақрибан соли 500 пеш аз милод
- Дар тӯли ин 500 сол то таваллуди Масеҳ воқеаҳои зиёде рух доданд. Дар Ерусалим яҳудиён бояд хонаҳои худ, ибодатхона

ва девори шаҳрро барқарор мекарданд. Лекин онҳо то ҳол дар зери зулми аҷнабиён буданд. Аввал Эрон, баъд Юнон, баъд Миср ва Сурия. Дар соли 167 (то милод) яҳудиён зидди мустамликадорони худ шӯриш карда то якчанд сол озодӣ доштанд. Лекин пешвоёни яҳудиён халқро азоб меоданд ва баъди якчанд вақт лашкари Рум Ерусалимро фатҳ кард.

Қадам аз забткунандаҳо охири буданд?

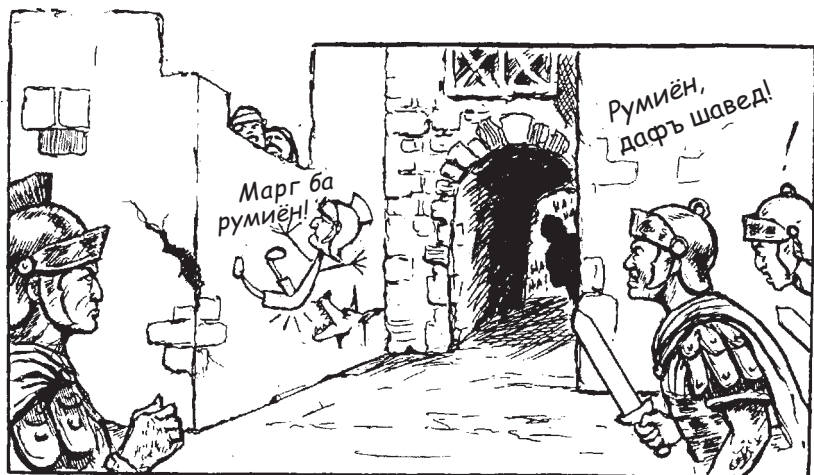
- ☐ а. Эронӣҳо
- ☐ б. Юнониҳо
- ☐ в. Мисриён
- ☐ г. Румиён
- ☐ д. Сурия

4. Халқи яҳудӣ дар оғози Аҳди Қадид дар қадм аҳвол буд?

- ☐ а. Онҳо ханӯз дар асирии Бавил буданд.
- ☐ б. Онҳо озод буданд ва давлати худро доштанд.
- ☐ в. Онҳо дар зери зулми Рум буданд.

5. Империяи Рум дар таърих аз ҳама бештар пойдор мондааст, 700 сол. Муқоиса кунед бо ҳукмронии британияҳо дар Ҳиндустон 90 сол ва ҳукмронии империяи коммунистӣ дар муқддати 70 сол.

Ҳар як халқ ба ҳукмронии аҷнабӣ ҳисси бадбинӣ дорад. Яҳудиён ҳукмронии румиёро бад меиданд, лекин илочи дигаре надоштанд, чунки дар тамоми мулкашон аскарони Рум буданд.

Муносибати яҳудиён ба румиён чӣ тавр буд?

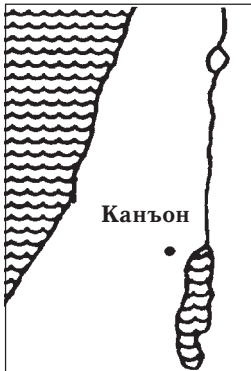
6. Ҳар гурӯҳи яҳудиён ба румиён муносибати гуногун мекарданд. Масалан, **зилотҳо** меҳостанд муқобилият нишон диҳанд. **Саддуқиҳо** ба ивази мансаб ҳамкорӣ мекарданд. **Фарисиён** худро аз сиёсат дар канор мегирифтанд. Онҳо шариатро бо кӯшиш иҷро карда, умед доштанд, ки ин Малакути Худоро наздик меорад.

Қадам гурӯҳи яҳудиён:

- а) ба муқобили румиён муқориза мебард?
 б) бо румиён ҳамкорӣ мекард?
 в) аз сиёсат худро дур мегирифт?
 7. Исо дар Байт-Лаҳм таваллуд шуда, дар Ерусалим бо амри прокуратор Понтий Пилотус кушта шуд.
 а) Исо дар қадам империя таваллуд шуд ва зиндагӣ кард?

 б) Исо аз рӯи таваллуд ба қадам халқ тааллуқ дошт?

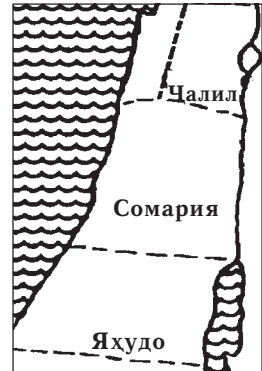
8. Ҳозир бо кишвари Исо наздиктар шинос мешавем. Ба ин харита нигоҳ кунед.

1. Давраи Иброҳим

2. Давраи подшоҳон

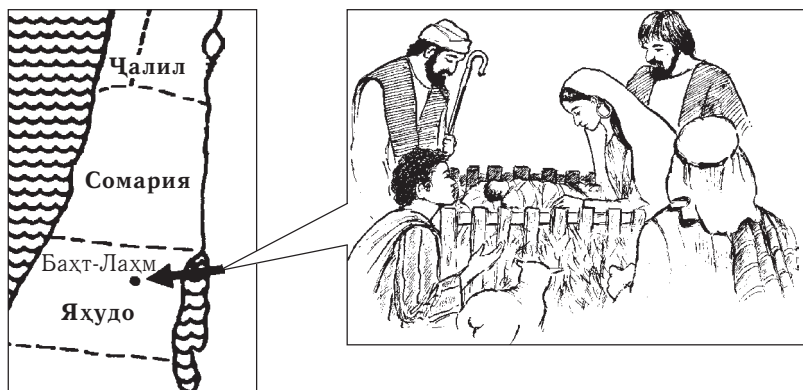
3. Давраи Исо

Аз ёд набароред! Дар давраҳои гуногуни таърихӣ ҳамон як давлат номҳои гуногун дошт.

- а) Дар давраи **Иброҳим** номи ин кишвар К
 б) Дар давраи **Доварон** ин кишвар ба ду қисм — И ва Я
 в) Дар давраи **Исо** вай ба се вилоят тақсим мешуд Ч , С ва Я

Ин ҳамон як кишвар аст, лекин бо номҳои гуногун!

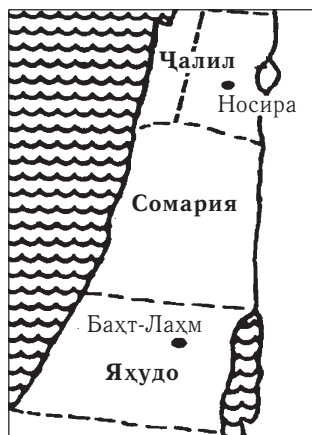
9. Вақте ки ҳодисаҳои муҳими ҳаёти Исоро меомӯзем, мо инро хубтар мефаҳмем.

Исо дар **Байт-Лахм** таваллуд шудааст. Ба харита нигоҳ кунед ва бигӯед, ки ин дар кадом вилоят ба амал омад?

10. Дар он вақт дар он ҷо Ҳиродус подшоҳ буд. Вай бисёр бераҳм буд ва Исоро дар тифлӣ куштан меҳост.
- Исо дар кадом шаҳр таваллуд шуд?
 - Номи вилоят чӣ буд?

11. Юсуф ва Марям аввал ба Миср гурехтанд. Баъд онҳо ба **Носира** омаданд. Ин як деҳаи кӯҳӣ буд. Дар он ҷо Исо калон шуд ва касби дуредгариро омӯхт. Ба харита нигоҳ кунед. Носира дар кадом вилоят ҷойгир аст?

12. Ҷавобҳои дурустро қайд кунед.
- ☐ а. Исо дар Носира таваллуд шуд.
 - ☐ б. Байт-Лахм дар вилояти Яхудо ҷойгир аст.
 - ☐ в. Кӯдакӣ ва ҷавонии Исо дар Яхудо гузашт.
 - ☐ г. Носира дар вилояти Чалил ҷойгир буд.
 - ☐ д. Кӯдакӣ ва ҷавонии Исо дар Носира гузашт.

13. Дар сисолагиаш Исо Ҷаёи таъмиддиҳанда таъмид дод.

Исо дар кадом дарё таъмид гирифт?

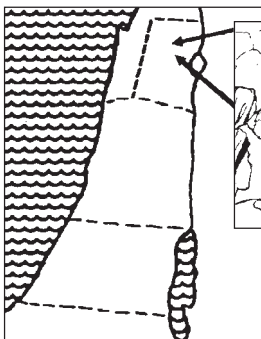
14. Дарёи Урдун аз тарафи шимол ба тарафи ҷануб ҷорӣ аст. Вай аввал то баҳри Ҷалил ва баъд то баҳри Мурда ҷорӣ мешавад.

а) Исо дар кадом шаҳр таваллуд шуд?

б) Кӯдакӣ ва ҷавонии Исо дар кадом шаҳр гузашт?

в) Исо дар кадом дарё таъмид гирифт?

15. Баъди таъмид Исо ба вилояти **Ҷалил** баргашт. Дар ҳамин вилоят У шогирдони худро пайдо кард, халқро меомӯхт ва мӯъҷизаҳо нишон медод.

Исо дар кадом шаҳр бештар хизмати оммаро кардааст?

.....

16. Исо дар байни халқ 3 сол хизмат карда буд. Гарчи аксарияти зиндагиаш дар вилояти Ҷалил гузашта бошад ҳам, вай баъзан сафарҳо низ мекард. Ў ба Ерусалим рӯзҳои ид мерафт. Ў ба Самария низ омад, муждаи наҷотро ба зани самарӣ ва наздикони ӯ расонид.

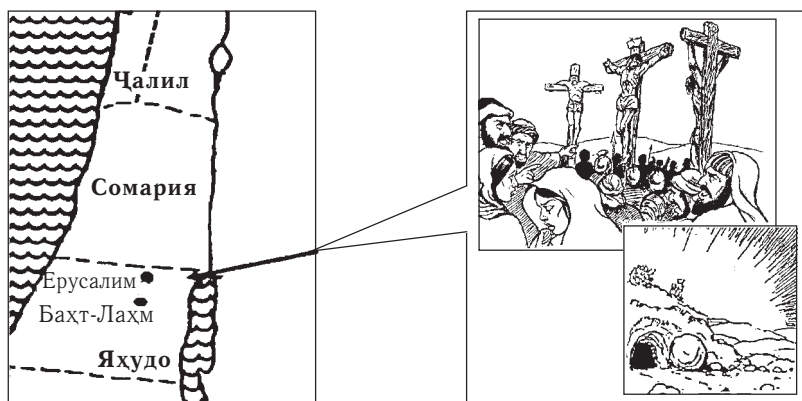
Дар кадом вилоятҳо Исо бисёртар хизмат кард?

- ☐ а. Ҷалил
☐ б. Самария
☐ в. Яҳудо

17. Воқеаҳои дар ҳаёти Исо рухдодаро бо маҳалҳои муайян вобаста намуна, ба воситаи хати рост пайваست кунед.

Воқеа	Ҷой
1. Таваллуд	А. Вилояти Ҷалил
2. Ҷавонӣ	Б. Дарёи Урдун
3. Таъмид	В. Байт-Лаҳм
4. Хизмат	Г. Носира

18. Воқеаҳои охири ҳаёти Исо — марг, эҳёшавӣ ва ба осмон рафтаниаш дар як шаҳр рӯй додааст.

- а) Номи ин шаҳр чист?
- б) Он дар кадом вилоят ҷойгир буд?
- в) Вай аз Байт-Лаҳм дар тарафи шимол буд ё ҷануб?
-

19. Ерусалим шаҳри муҳим буд. Исо якчанд бор ба шогирдонаш гуфт, ки дар Ерусалим мемирад.

А. Дар Ерусалим муддати садҳо сол шоҳон ҳукмронӣ кардаанд, барои ҳамин ба Исо хуб буд, ки дар Ерусалим ҳокимияти худро барқарор кунад.

Б. Дар ин ҷо муддати садҳо сол ҳайвонҳоро ба қурбонӣ меоварданд, бинобар ин маҳз дар ин ҷо Исо метавонист хуни худро рехта, қурбонии комил гардад.

Кадоме аз ин гуфтаҳо дурустанд?

☐ а. Фақат А

☐ б. Фақат Б

☐ в. Ҳар дуяш дуруст

☐ г. Ҳар дуяш нодуруст

20. Бори охир вай ба Ерусалим дар синни 33-солагӣ омада буд. Ў савори ҳар ба шаҳр даромад ва боиси хушнудии халқ гардид. Дар ин ҷо Ў бо шогирдонаш шом охирино гузаронд. Дар ин ҷо Ўро ба қатл маҳкум карданд. Дар ин ҷо паси деворҳои шаҳр Ўро дар салиб меҳкӯб карданд. Баъди 3 рӯз Ў эҳё шуд. Дар ин ҷо Ў ба осмон боло баромад. Ҳамаи ин воқеаҳо дар 4 китоби аввали Аҳди Ҷадид навишта шудаанд. Дар кадом шаҳр ин воқеаҳо рӯй доданд?

21. Ин 5 воқеа дар ҳаёти Исо дар кучо рӯй доданд?

1. Таваллуд

2. Кӯдакӣ ва ҷавонӣ

3. Таъмид

4. Хизмат

5. Марг ва эҳё

22. Кадом ҳарфҳо дар харита ба ин ё он номи географӣ мувофиқат мекунад?

а) Байт-Лаҳм Ҳарфи

б) Носира Ҳарфи

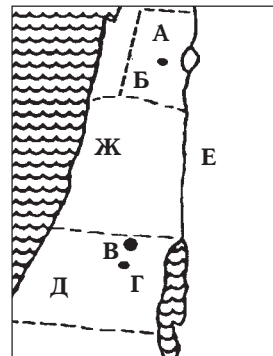
в) Ерусалим Ҳарфи

г) Дарёи Урдун Ҳарфи

д) Вилояти Ҷалил Ҳарфи

е) Вилояти Яҳудо Ҳарфи

ж) Вилояти Самария Ҳарфи

Санҷиши 8А

1. Чанд сол пеш аз таваллуди Исо яҳудиён аз асири баргаштанд?
2. а) Дар замони Исо кӣ бар яҳудиён ҳукмронӣ мекард?
б) Муносибати яҳудиён ба хориҷиҳо чӣ гуна буд?
3. Ин воқеаҳо дар ҳаёти Исо дар қучо рӯй доданд?
а) Таваллуд
б) Қӯдакӣ ва ҷавонӣ
в) Таъмид
г) Хизмат
д) Марг ва эҳё
4. Номҳои шаҳрҳои дар харита нависед.

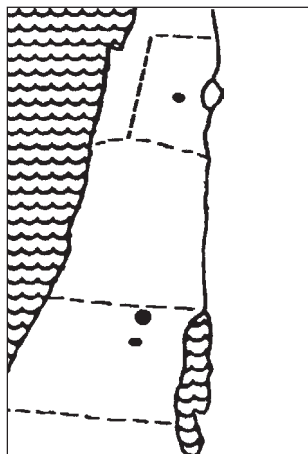
Вилоятҳо:

Ҷалил, Самария, Яҳудо.

Шаҳрҳо:

Носира, Ерусалим, Байт-Лаҳм.

Дарёи Урдун, ки дар он Исо таъмид гирифта буд.

Дарси 8Б

Китоби Инҷил

Маънои „Инҷил“ чӣ аст?

Маънои калимаи „инҷил“ „хабари хуш“ аст. Хабари хуш дар бораи Исои Масеҳ. Хабари хуш дар бораи Исои Масеҳ дар чор китоби аввали Аҳди Ҷадид навишта шудааст, одатан онро 4 китоби Инҷил мегӯянд. Дар ин китобҳо ҳаёти Исои Масеҳ навишта шудааст. Лекин барои чӣ 4 китоби Инҷил ҳаст?

Магар ин китобҳо ба якдигар муҳолиф нестанд?
Ба ин саволҳо мо мекушоем дар ин дарс ҷавоб диҳем.

Мо ҳамаамон сураҳои ҳамагонро ба якдигар муҳолиф дидаем. Ин сураҳо ба якдигар муҳолиф нестанд. Онҳо имконият медиҳанд, ки дар бораи ин одам бисёртар ахборот гирем.

1. Дар Китоби Муқаддас чанд китоби Инҷил аст?
2. Чор китоби Инҷилро 4 кас навиштааст: Матто, Маркус, Луқо, Юҳанно. Инҷил мисли 4 сурати Исо аст, яқоя онҳо тасвири пурраи Исоро ба мо медиҳанд.
Чор китоби Инҷилро бо тартиб нависед.
.....
.....
.....
.....
3. Мисли 4 сурати Исо Инҷил Ӯро ба мо ҳамагарафа нишон медиҳад ва онҳо якдигарро пурра мекунад.
Инҷили **Маркус** — ба мо доир ба аъмоли Исо мегӯяд.
Инҷили **Луқо** — дар бораи одамоне, ки ҷамъият онҳоро рад кардааст, дар бар гирифтааст. Вай нишон медиҳад, ки чӣ тавр

Исо меҳост ба коркунони андоз, ба занҳо ва бутпарастон ёрдам кунад.

Инчили **Юҳанно** — Хитобаҳо ва ваъдаҳои Исоро дар бар мегирад. Баъди хондани ин Инчил дар одам нисбат ба Исо имон пайдо мешавад.

Номи кадом Инчилро нанавистем?

4. Инчили **Матто** ақидаи асосиро дар бар мегирад: **Исо — Подшоҳ**. То охири ин дарс мо ин мавзӯро меомӯзем. Аз аввал то охири Инчили Матто диққати махсус ба подшоҳ Исо ва салтанати Ӯ дода шудааст.
- Маънои Инчил чист?

Таваллуди подшоҳ

5. Дар Китоби Муқаддаси худ Инчили Матто 1:1-ро хонед. Исо фарзанди кадом подшоҳи қадим номида шудааст?

6. Дар Инчили Матто Исо фарзанди Довуд хонда шудааст. Шумо дар ёд доред, ки Довуд подшоҳи Исроил буд ва Худо ваъда дода буд, ки яке аз авлодони Довуд Масеҳ мешавад. Барои ҳамин Матто 1:1 ба мо мегӯяд, ки Исо писари Довуд, Масеҳ ва подшоҳи яҳудиён мебошад.

Номи Инчиле, ки дар бораи подшоҳии Исо меомӯзад, чист?

.....

7. Матто 2 менависад, ки чӣ тавр хирадмандон аз Ерусалим омаданд, ки ба Исо таъзим кунанд.

Кадам номро онҳо барои Ӯ дар Матто истифода бурданд?

.....

8. Матто 2:3–4-ро хонед. Подшоҳ Хиродус кадам номро нисбати Исо истифода мебурд?

Дар ёд доред: „Христос“ калимаи юнонӣ буда, бо забони қадимаи яҳудӣ „Масеҳ“, яъне „соҳибтоҷ“ (бо рағбани табаррук чиллик кашидашуда) аст.

9. Ҳамин тавр, яҳудиён Масеҳро интизор буданд. Онҳо умед доштанд, ки ин подшоҳ аз Довуд ҳам бузургтар мешавад. Онҳо умед доштанд, ки ин подшоҳ лашкари Румро мағлӯб мекунад. Се номро, ки Масеҳ будани Исоро тасдиқ мекунанд, нависед (банди 5,7,8-ро нигоҳ кунед)

.....

Хизматгор — подшоҳ

10. Баъди интизориҳои бисёр, ниҳоят, Исо, подшоҳи онҳо таваллуд шуд.

Вай дар кучо таваллуд шуд: дар қаср ё дар оғил? (Луқа 2:7)

.....

11. Исо дар оғил таваллуд шуд, Ў аз дасти подшоҳ Ҳиродус қариб кушта мешуд. Ў дар Миср мисли гуреза зиндагӣ мекард, дар оилаи камбағал калон шуд, баъд се сол дар роҳҳои биёбон гашт. Ў ба дигарон хизмат мекард ва пой шоғирдонро мешуст. Исо дар замин чӣ хел подшоҳ буд?

☐ а. Подшоҳи сарватманд

☐ б. Подшоҳи сиёсӣ

☐ в. Подшоҳи хизматгор

12. Дар ин замин Исо подшоҳи ягон мамлакат набуд. Ў лашкар надошт. Ў маҳкама, хизматгор ва боигарӣ надошт. Ў хонаи боҳашамати кондиционер дошта ё қаср надошт.

Матто 20:25–28-ро хонед, Исо худро фарзанди одамизод хонда, бо ин аз ҳокимони ҷаҳон фарқ мекунад.

а) Дар кадом оят гуфта мешавад, ки роҳбарони бутпарастон бар яҳудиён ҳукмронӣ мекунанд? Ояти

б) Дар кадом оят гуфта мешавад, ки Исо на барои ҳукмронӣ омадааст, Ў барои хизматкунӣ омадааст? Ояти

в) Дар кадом оят гуфта мешавад, ки мо бояд ба мисоли Ў пайравӣ кунем? Ояти

13. Исои Масеҳ ба мо на танҳо хизмат кардан ба дигаронро таълим дод, балки худ низ намунаи он буд. Мо бояд чӣ дар хона, чӣ дар корхона ва чӣ дар калисо ақида ва намунаи Ўро пайравӣ намоем. Матто 20:28-ро нависед

.....

.....

Хизмати подшоҳ

14. Дар Матто 4:23 навишта шудааст:

„Ва Исо дар тамоми Ҷалил мегашт ва дар қуништҳои онҳо таълим дода, Инҷили малакутро мавҷиза мекард ва ҳар беморӣ ва ҳар дарди мардумро шифо мебахшид“.

Се ҷихати хизмати Исоро дар Ҷалил нависед.

а)

б)

в)

15. Якум. Дар Инчили Матто 4:23 навишта шудааст, ки Исо — **таълим медод**. Асоси таълимоти Ӯ дар бораи Малакути Худованд буд. Малакути Худованд ҳокимияти сиёсии сарҳаддор набуда, ҳукуматдорӣ дар ҳаёти одамон аст, ки Масеҳ дар дили онҳо подшоҳӣ мекунад.

Асосан Исо кадом мавзӯро таълим медод?

16. Исо дар бораи Малакути Худо мисолҳои дигарро низ меовард. Матто 13:31–32-ро хонед Малакути Худо бо чӣ қиёс карда шудааст?

17. Малакути Масеҳ аз як гурӯҳи мисли тухми хардал хурд, ки Ӯро пайравӣ мекарданд, оғоз шуд. Лекин ин гурӯҳ махфиёна ва оҳиста калон мешуд, то он вақте ки тамоми империяи Румро фаро гирифт. Ба мисли ин дар асри мо Малакути Масеҳ дар Хитой бо вучуди таъқиботи калон (вайрон намудани калисоҳо, ба маҳбас кашида шудани кашишҳо) махфиёна паҳн гардидааст. Имрӯз дар Хитой 50 миллион имондорон ҳастанд.

Малакути Худоро дар кучо ёфтан мумкин аст?

☐ а. Танҳо дар давлатҳое, ки масеҳӣ ҳастанд.

☐ б. Дар он ҷое, ки Худо дар ҳаёти одамон ҳукмронӣ мекунад.

18. Ҷихати дигари хизмати Исо, мувофиқи Инчили Матто 4:23 **мавъиза кардан** мебошад. Исо хушхабарро дар бораи Малакути мавъиза мекард. Ӯ одамонро ба қабул кардани тариқаи ҳаёти худааш даъват менамуд. Ин ҳақиқатан ҳам хушхабар буд, чунки ҳукмронии Исо ҳукмронии сулҳ ва озоӣ буд. Даъватҳои Исоро аз Инчили Матто 11:28 нависед ва аз ёд кунед.

.....

.....

19. Ҷихати сеюми хизмати Исо, мувофиқи Инчили Матто 4:23 **шифо додан** мебошад. Исо мӯъҷизаҳоро ба амал меовард, зеро одамонро бениҳоят дӯст медошт. Мӯъҷизоти Исо, ҳоҳ табобат кардан, ё рӯҳи палидро нест кардан, ҳоҳ тӯфонро ором кардан, ҳамагӣ далели равшани қувваи ҳукмроникунанда доштани Ӯ буданд. Ҳамаи ин мӯъҷизот аломатҳои Малакути Исо буданд.

Мувофиқи Инҷили Матто 4:23 се чиҳати хизмати Исо кадомҳоянд?

1.
2.
3.

Азобҳои Подшоҳ

20. Инҷили Матто аз боби 21 то 27 фақат як ҳафтаи ҳаёти Исоро дар бар мегирад. Вақте ки Исо бо хар ба Ерусалим даромад, ин ҳафта сар шуд. Бисёр одамон дар ҳаяҷон буданд, онҳо фикр мекарданд, ки Масеҳ барои гирифтани подшоҳӣ дар Ерусалим омад. Онҳо такрор ба такрор „*Хӯшағно ба писари Довуд!*“ (Матто 21:9) фарёд мекарданд.

Ду номи дигарро нависед, ки Исоро номида буданд (ғайр аз „Писари Довуд“)

- а)
- б)

21. Барои Исо имконияти хуби дар замин подшоҳ шудан пайдо шуд! Исо метавонист подшоҳ шавад. Агар Ӯ меҳост, Ӯ лашкар чамъ мекард ва подшоҳи яҳудиён мешуд. Лекин Исо ин роҳи подшоҳ шуданро намехост. Вақте аскарон омаданд, то ки Ӯро дастгир кунанд, Ӯ муқобилият нишон надод. Матто 26:52–54-ро хонед.

а) Дар кадом оят гуфта шудааст, ки Исо бар зидди румиён ҷангиданро рад кард?

Ояти

б) Дар кадом оят мебинем, ки азоби Исо дар китоби Аҳди Қадим пешгӯӣ карда шудааст?

Ояти

22. Исоро дар салиб меҳкӯб карданд. Дар ҳамон ҳолати азоби ашаддӣ дар болои сари Вай навиштаҷоте воқеъ буд. Дар он чӣ навишта шуда буд? Инҷили Матто 27:37-ро хонед.

.....

23. Ҳатто дар вақти маргаш ҳам унвони Ӯ — Подшоҳи яҳудиён ба ёд мерасад. Чунин менамуд, ки шайтон бар вай ғалаба кардааст, лекин дар ҳақиқати ҳол Ӯ ҷон дода, бар марг ғолиб баромад. Ин дар рӯзи сеюм, вақте ки Исо эҳё шуд, исбот гардид.

- а) Исо бар зидди кӣ меҷангид бар зидди румиён ё шайтон?
.....
- б) Исо чӣ тавр ба ғалаба ноил шуд — ба воситаи шамшер ё ба азоби худ?

Шарафи Подшоҳ

24. Ҳамин тавр, Исо, Подшоҳи яҳудиён, баъд аз марг эҳё шуд ва Салтанати Худро соҳиб гардид. Лекин ӯ на танҳо подшоҳи яҳудиён, ӯ подшоҳи ҳамаи халқҳои ҷаҳон аст. Дар Матто 28:18-19 ӯ изҳороти бузурги Худро кард: „...ба Ман тамоми дар осмон ва бар замин дода шудааст. Пас биравед ва ҳамаи халқҳоро шогирд созед ва онҳоро таълим диҳед“.
25. Ҳозир Исо подшоҳи Замину Осмон аст. То ҳозир ҳокимияти ӯ махфӣ аст. Лекин: „Вақте ки Писари Одам дар ҷалоли Худ ба ҳамаи фариштагони муқаддас меояд, он гоҳ бар тахти ҷалоли Худ ҳоҳад нишаст“ (Матто 25:31)
Дар вақти бори дуюм омадани Исо:
а) Исо дар азоб меояд ё дар шараф?
б) Салтанати ӯ пинҳонӣ мешавад ё ошкоро? (Матто 25:32)
.....
в) Вай подшоҳи яҳудиён мешавад ё подшоҳи халқҳои ҷаҳон?
.....

Мо фаҳмидем, ки Инҷили Матто ба мо подшоҳии Исоро нишон медиҳад. Мо медонем, ки подшоҳ дар қучо таваллуд шудааст, медонем, ки ӯ хизматгор буд. Мо се ҷиҳати таълимоти ӯ, хизмат ва азоби ӯ ва шарафи Подшоҳии ӯро дар ёд дорем.

Санҷиши 8Б

1. 4 китоби Инҷилро бо тартиби дуруст нависед.
1.
2.

3.
4.
2. Кадом китоби Инчил подшоҳии Исоро нишон медиҳад?
.....
3. Ғайр аз Наҷотдиҳанда ва Масеҳ боз ду номи дигарро нависед.
 - а)
 - б)
4. Се ҷиҳати хизмати Исоро дар замин нависед.
 1.
 2.
 3.
5. а) Исо кадом душманро мағлуб кард: румиёро ё шайтонро?
.....
- б) Чӣ тавр Исо мағлуб кард?
6. Оятро, ки аз ӯд кардаед, нависед ва аз кадом Инчил буданахро ишора кунед.
.....
..... (.....)

Дарси 9А

Аъмоли ҳаввориён

1. Дар дарси охирин мо чор китоби Инчилро омӯхтем. Замимаи дар охири китоб бударо кушоед. Шумо мебинед, ки 4 китоби Инчил аввалин китобҳои Аҳди Ҷадиданд.

а) Номҳои онҳоро бо тартиб нависед:

1.
2.
3.
4.

б) Рӯйхати замимаро истифода бурда, китоби панҷуми Аҳди Ҷадидро нависед

2. 27 китоби Аҳди Ҷадид аз 3 қисм иборат аст:

5 китоби таърихӣ Матто, Маркус, Луқа, Юҳанно, Аъмоли ҳаввориён (Аъмол гуфта мешавад)

21 китоби номаҳо Румиён	Ба Титус
(1) ба Қўринтиён	Ба Филемўн
(2) ба Қўринтиён	Ба Ибриёнэ
Ба Ғалотиён	Номаи Яқуб
Ба Эфеўсиён	(1) Петрус
Ба Филиппиён	(2) Петрус
Ба Қўлассиён	(1) Юҳанно
(1) ба Таслўникиён	(2) Юҳанно
(2) ба Таслўникиён	(3) Юҳанно
(1) ба Тимотиюс	Номаи Яҳудо
(2) ба Тимотиюс	

1 китоби пешгӯӣ Ваҳйи Юҳанно

а) Инчилҳо дар кадом қисм ҷойгир мебошанд?

б) Боз кадом китоб дар ин қисм ҳаст?

3. Китоби панҷуми таърихии Аҳди Ҷадид Аъмоли ҳаввориён номида мешавад. Барои он ки ин китоб аъмоли Петрус, Павлус ва дигар ҳаввориёно дар бар мегирад. Ин китобро дигар ҳел номидан мумкин буд — Аъмоли Рӯҳулқудс. Барои он ки дар

ин китоб бисёр навишта шудааст, ки чӣ тавр Рӯҳулқудс ба воситаи ҳаввориён кор карда буд.

Бо ёрдами кӣ ҳаввориён корҳои бузургро иҷро **карда буданд?**

- ☐ а. Бо ёрдами пешвоёни яҳудиён
- ☐ б. Бо ёрдами одамони сарватманд
- ☐ в. Бо ёрдами Рӯҳулқудс

4. Пеш аз ба осмон рафтан Исо ба шогирдонаш ваъдаи муҳимеро дод: „Аммо вақте ки Рӯҳулқудс бар шумо нозил шавад, қувват хоҳед ёфт ва дар Ерусалим ва дар тамоми Яҳудо ва Самария ва то ақсои дунё шоҳидони Ман хоҳед буд“ (Аъмол 1:8).

а) Баъд аз он ки Рӯҳулқудс бар шогирдон нозил мешавад, ба онҳо чӣ ваъдаҳо шуда буд?

б) Баъди ин шогирдони Ў кӣ мешаванд?

5. Қуввати шоҳидӣ ба воситаи кӣ дода мешавад?

6. Ҷойҳои холиро пур кунед.

„Аммо вақте ки бар шумо нозил шавад, ... хоҳед ёфт ва дар Ерусалим ва дар тамоми Яҳудо ва Самария ва то ақсои дунё Ман хоҳед буд“ (.....)

7. Ин ваъдаи Исо дар рӯзи Панतिकост иҷро шуд. Дар Аъмол 2:1-4 хонед, ки ҳамон рӯз чӣ рӯй дод.

Дар кадом оят гуфта шудааст, ки ҳаввориён аз Рӯҳулқудс пур шуданд? Ояи

8. Вақте ки Рӯҳулқудс омад, он гоҳ шамол пайдо шуд ва одамон забонаҳои оташро диданд. Лекин ин маънои онро надорад, ки вай чизест мисли шамол ё оташ. Рӯҳулқудс шахсият аст. Ў рӯҳи Исо мебошад. Ў омадааст, ки дар дили мо зиндагӣ кунад. Ў ёрдамчӣ ва дӯсти мост.

Рӯҳулқудс ёрдамчӣ ва дӯсти ҳаввориён буд. Ў зиндагии ҳаввориёнро пур кард ва онҳо шоҳид шуда тавонистанд.

Дар кадом ояти китоби Аъмол Исо ин ваъдаро дода буд?

Мо дар китоби Аъмол тақрор ба тақрор хондем, ки Рӯҳулқудс барои шоҳиди Масеҳ шудан ба ҳаввориён чӣ тавр ёрдам дод. Ў бо чор роҳ ёрдам мекард: 1. Мӯъҷизаҳо

2. Номаҳо

3. Ҷасурӣ гудан

4. Бо раҳнамои махсус

Мо ҳар яки инҳоро меомӯзем.

1. Мӯъҷизот

9. Аъмол 2:5–13-ро хонед (бигзор номҳои нофаҳмо дар ояти 9 ва 10 шуморо дар ҳайрат нагузоред).
- а) Баъд аз он ки шогирдон бо дигар забонҳо гап заданд, чӣ ходиса рӯй дод?
(ояти 6)
- б) Бо забонҳои ҷарҳела гап задани онҳо ба тӯдаи одамон чӣ таассурот бахшид?
10. Рузи Панतिकост Рӯҳулқудс нишонаи забонҳоро истифода бурд, то ин ки назари одамонро ҷалб кунад. Онҳо ба ҳаяҷон омаданд. Ин нишона имконияти шохидӣ меод, лекин ин шохидӣ пурра набуд. Рӯҳулқудс ба шогирдон кадом воситаи аввали шаҳодатро дод?
1. ва
2. Нома
3. Ҷасурӣ
4. Роҳнамоии махсус
11. Дертар Филиппус дар Самария сухан меронд.
„Мардум ба суханони Филиппус якдилони гӯш меоданд ва мӯъҷизотро, ки ба амал меовард, мешуниданд ва меиданд“
(Дониёл 8:6)
- Ин мӯъҷизаҳо ба одамҳо чӣ гуна таассурот мерасониданд?
- ☐ а. Одамон Исро қабул мекарданд
- ☐ б. Одамон суханони Филиппусро бо завқ гӯш мекарданд
12. Масеҳиён оид ба мӯъҷизаҳо нуқтаи назари ҷарҳела доранд. Лекин ин мӯъҷизаҳо диққати беимононро ба худ ҷалб кард. Лекин танҳо ин мӯъҷизаҳо кифоя набуданд, ки онҳо ба Исо имон оранд — ба онҳо нома аз Исо лозим буд. Рӯҳулқудс бо кадом воситаи аввалинаш барои шаҳодат ёрӣ мерасонд?
- ва

2. Номаҳо

13. Дар рӯзи Панतिकост дар аввал нишонаҳои забонҳо диққати одамонро ба худ ҷалб кард.
Баъд чӣ шуд? (Аъмол 2:14)

14. Ин шаҳодати якуми Петрус дар ҳаёти ӯ буд. Ӯ барои ба он тайёри дидан вақт надошт. Ӯ одами донишманд набуд, ӯ моҳигири оддӣ буд. Шумо худро чӣ тавр ҳис мекардед, агар дар байни кӯчае, ки одамони бисёр ҷамъ мешаванд, шаҳодати Худоро гӯед? Лекин ба Петрус Рӯҳулқудс ёрдам мекард. Чӣ тавр?
- ☐ а. Ба ӯ нома дод
- ☐ б. Ба ӯ қувват дод, ки мӯъҷизот нишон диҳад
- ☐ в. Ба ӯ баландгӯяк дод
15. Бо кӯмаки Рӯҳулқудс Петрус мавъизаи қавие кард. Мавъизаи Петрус марғу эҳёи Исои Масеҳро дар бар мегирифт ва ӯ одамонро ба тавба кардан даъват мекард. Натиҷаи мавъизаи Петрус чӣ хел буд? (Аъмол 2:41)
-
-
16. Натиҷаи бузурги шаҳодати ӯро чӣ тавр маънидод кардан мумкин аст?
- ☐ а. Петрус бисёр тайёри дида буд.
- ☐ б. Рӯҳулқудс ин номаро дод.
- ☐ в. Петрус барои шаҳодат додан таҷрибаи калон дошт.
17. Петрус хатиби махсус набуд. Лекин Рӯҳулқудс номаи махсусро дод. Агар мо худро заиф ҳис кунем ҳам, Рӯҳулқудс ба мо номаи махсус дода метавонад.
- Бо кадом ду воситаи аввалин Рӯҳулқудс ба ҳаввориён барои шохидӣ қувват медод?
1. ва
2.
3. Ҷасурӣ
4. Роҳнамоии махсус

3. Ҷасурӣ

18. Рӯҳулқудс барои шаҳодат додан на танҳо номаҳо медод, балки инчунин барои тасдиқ кардани шаҳодат ҷасурӣ медод. Шумо дар ёд доред, ки баъди марғи Исо ҳаввориён дар хона дархоро маҳкам карда мешиштанд, зеро аз пешвоёни яҳудиён метарсиданд. Аммо дар рӯзи Панतिकост онҳо дар пеши одамони зиёд дар бораи Худо шаҳодат медоданд. Онҳо кушоду равшан китоби Инчилро бо тантана эълон карданд. Барои чӣ?

- ☐ а. Дар наздикиҳо роҳбарони яҳудиён набуданд.
- ☐ б. Ҳаввориён хатарро намедиданд.
- ☐ в. Рӯҳулқудс ба онҳо часуриро ато кард.

19. Роҳбарони яҳудиён мехостанд ҳаввориёро аз шаҳодат боздоранд. Аъмол 4:5–7-ро хонед. Дар ин оятҳо Ҳанош ва Қаёфо, ки Исоро ба қатл маҳкум намуданд, хотиррасон мешаванд. Эҳтимол онҳо ҳукми қатли ҳаввориёро низ бароварда буданд. Аъмол 4:8–13 ба мо ҳодисаҳои баъдтар руҳодаро нақл мекунад. Ин оятҳо хонед ва тасдиқоти дурустро қайд кунед.

- ☐ а. Петрус марди часур буд.
- ☐ б. Петрус ва Юҳанно тарсида буданд.
- ☐ в. Онҳо ваъда доданд, ки дигар шаҳодат намедиханд.
- ☐ г. Петрус аз Рӯҳулқудс пур шуд.

20. Ба ҳаввориён часуриро кӣ дод?

21. Шумо фикр накумед, ки ба ҳаввориён шаҳодат додан осон буд. Дар оянда роҳбарони яҳудиён онҳоро бозпурсӣ карданд ва фармон доданд, ки онҳоро зананд, лекин ҳаввориён рафтанд, „...ба хотири исми Ё сазовори беҳурматӣ гардиданд“ (Аъмол 5:41)

Оё шумо метавонед ягон вазъиятеро ба ёд оваред, ки шумо ё дӯсти шумо нохушиеро дар номи Масеҳ аз сар гузарондед? Дар ин ҷо нависед ва барои арзи дил кардан дар мушоракати гурӯҳона тайёр бошед.

.....

.....

22. Китоби Аъмол такрор ба такрор нишон медиҳад, ки чӣ тавр ҳаввориён часуриро нишон медоданд. Мисол, вақте ки Истефанусро сангсор мекарданд, ӯ дар ҳаққи душманони худ дуо мекард. (Аъмол 7:59–60) Нависед, ки ба кадом се восита Рӯҳулқудс ба ҳаввориён барои шаҳодат ёрдам мекард.

1.
2.
3.
4. Роҳнамоии махсус

4. Роҳнамои махсус

23. Рӯҳулқудс ба ҳаввориён барои шаҳодат додан роҳнамои махсус метод. Мисол, як рӯз Худо Филиппусро барои расонидани хабари хуш ба амалдори африкой, ки бо биёбон ба хона бармегашт, равон кард. Дар бораи ин одам дар Аъмол 8:28–39 хонед.

Дар ояти 29, вақте ки Филиппус бо одами ношинос сӯҳбат мекард, вайро кӣ роҳбарӣ мекард?

24. Барои чӣ ин одам тайёр буд бо Филиппус гап занад?

- ☐ а. Барои он ки вай танҳоиро дар роҳ ҳис мекард.
☐ б. Барои он ки вай Китоби Муқаддасро фаҳмидан мехост.
☐ в. Барои он ки ба Филиппус раҳмаш омад.

25. Бо таври махсус Рӯҳулқудс Филиппусро ба воҳӯрӣ бо ин одам роҳнамоӣ мекард. Ин одам тайёр буд хабари хушро фаҳмад. Худи Филиппус намедонист, ки ин одам дар биёбон рафта истодааст. Лекин ӯ овози Рӯҳулқудсро мефаҳмид ва ба вай итоат мекард.

Рӯҳулқудс шуморо ҳам метавонад раҳнамоӣ кунад. Агар шумо овози Ӯро мефаҳмед ва ба Ӯ итоат мекунад, шумо ҳам мисли Филиппус дар роҳ одамеро мебинед, ки тайёр аст хабари хушро аз шумо фаҳмад. Бо кадом усул Рӯҳулқудс дар ин вақт барои шаҳодат ёрдам мекунад?

Бо махсус.

26. Бо кадом чор восита Рӯҳулқудс ба ҳаввориён барои шохидӣ додан ёрдам мекард?

1.
2.
3.
4.

27. Ҳамин тавр, Инчил бисёр тез паҳн шуд. Лекин дар ёд доред, ки ба ҳаввориён шаҳодат додан осон набуд. Вақте ки шаҳодат медиҳед, шумо бо кадом мушкилиҳо рӯ ба рӯ мешавед?

- ☐ а. Ман намедонам чӣ гӯям.
☐ б. Ман ягон бор имконияти шаҳодат доданро надидам.
☐ в. Он чизе, ки ман мегӯям, ба одамон мароқовар нест.
☐ г. Ман метарсам даҳонамро кушоям.
☐ д. (Фикри шумо)

Ҳа, шаҳодат годан бисёр мушкил аст.
Лекин Рӯҳулқудс, ки ба ҳаввориён ёрдам
кард, ба шумо ҳам ёрдам мекунад.

Акнун дуо кунед:

Худовандо, ту мегонӣ, ки ба ман ҳозир
шаҳодат годан мушкил аст. Раҳмат ба Ту
барои Рӯҳулқудс, ки ба мо ёрдам мекунад.

Маро аз Рӯҳулқудс пур кун, то ки ман
каломи Туро шаҳодат диҳам. Ба номи Исои
Масеҳ. Омин!

Санҷиши 9А

1. Кадом панҷ китоби таърихӣ дар Аҳди Ҷадид ҳаст?
 1.
 2.
 3.
 4.
 5.
2. Чӣ тавре ки Исо дар Аъмол 1:8 ваъда дод:
 - а) Баъди нозил шудани Рӯҳулқудс шогирдон бояд чӣ мегирифтанд?
 - б) Дар натиҷаи ин онҳо бояд кӣ мешуданд?
3. Бо кадом чор восита Рӯҳулқудс ба ҳаввориён ёрдам мекард?
 1.
 2.
 3.
 4.
4. Аз китоби Аъмоли ҳаввориён як мисол оред, ки Рӯҳулқудс барои шохидӣ онҳоро раҳнамоӣ намудааст.

.....

.....

.....

.....

Дарси 9Б

Нома ба калисоҳо ва ба одамони алоҳида

1. Рӯйхати китобҳои Аҳди Ҷадидро дида мебароем.

5 китоби таърихӣ Матто, Маркус, Луко, Юҳанно
Аъмоли ҳаввориён

21 китоби номаҳо Ба Румиён Ба Титус
(1) ба Қўринтиён Ба Филемўн
(2) ба Қўринтиён Ба Ибриён
Ба Ғалотиён Яъқуб
Ба Эфсусиён (1) Петрус
Ба Филиппиён (2) Петрус
Ба Қўлассиён (1) Юҳанно
(1) ба Таслўникиён (2) Юҳанно
(2) ба Таслўникиён (3) Юҳанно
(1) ба Тимотиюс Яҳудо
(2) ба Тимотиюс

1 китоби пешгӯӣ Ваҳйи Юҳанно

Номи қисми дуҷуми Аҳди Ҷадид чист?

2. Аз 27 китоби Аҳди Ҷадид 21-тоаш номаҳо ба калисоҳо ва ба одамони алоҳида мебошад. Имрӯз мо номи онҳоро меомӯзем. Ин душвор нест, агар мо онҳоро ба се қисми хурд тақсим кунем.

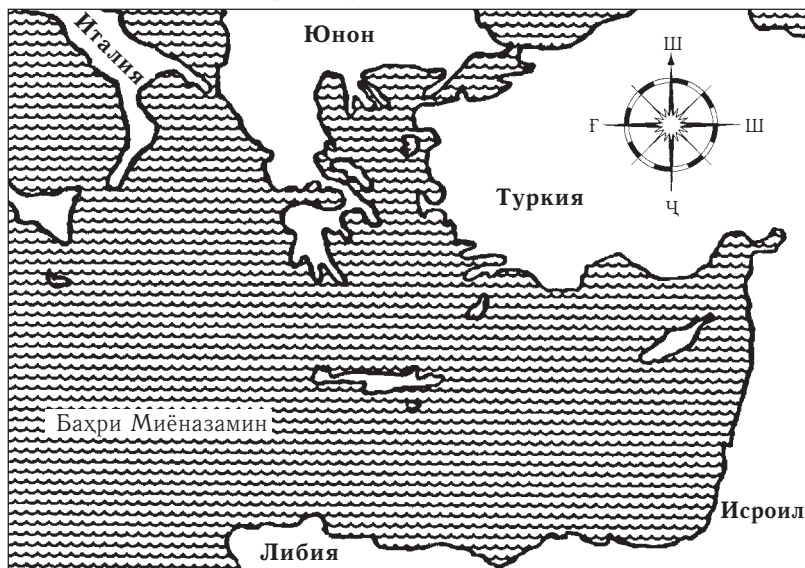
1. Номаҳои Павлус ба калисоҳо	2. Номаи Павлус ба одамони алоҳида	3. Номаҳои ҳаввориёни дигар
Ба Румиён (1) ба Қўринтиён (2) ба Қўринтиён Ба Ғалотиён Ба Эфсусиён Ба Филиппиён Ба Қўлассиён (1) ба Таслўникиён (2) ба Таслўникиён	(1) ба Тимотиюс (2) ба Тимотиюс Ба Титус Ба Филемўн	Номаи Яъқуб (1) Петрус (2) Петрус (1) Юҳанно (2) Юҳанно (3) Юҳанно Номаи Яҳудо Ба Ибриён

Павлус чанд нома ба калисоҳо навиштааст?

- ☐ а. 21 нома
☐ б. 9 нома
☐ в. 5 нома

Номаи Павлус ба калисоҳо

3. Павлус, эҳтимол, таблиғотгари бузургтарин дар рӯи замин буд. Дар тӯли 20 сол ӯ аз мамлакат ба мамлакат саёҳат мекарду Инҷилро шаҳодат меод. Вай бисёр давлатҳоро, ки дар ин харита қайд шудааст, зиёрат кардааст.

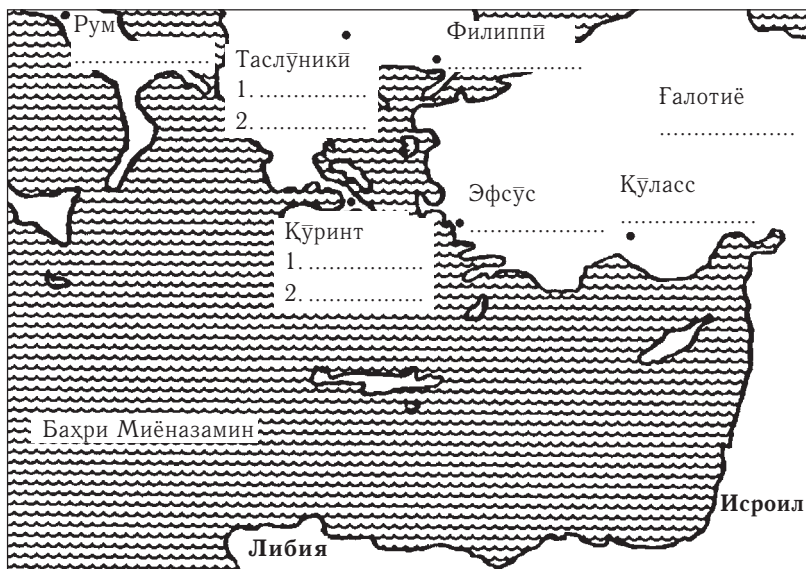
Бо диққат ба харита нигоҳ кунед. Дар харита давлатҳои назди баҳри Миёназамин нишон дода шудаанд. Исроил дар тарафи рост, дар поён ҷойгир аст.

Павлус дар се кишвари шимолӣ калисоҳо бунёд мекард. Ҳоло ин кишварҳо чӣ ном доранд?

1.
2.
3.

4. Павлус ба қучое ки равад, дар он ҷо калисо барпо мекард. Дартар Павлус ба он калисоҳо, инчунин ба калисохое, ки дигар

миссионерон ташкил карданд, нома менавишт. Он ҷое, ки Павлус номаи худро ба он навишта буд, дар харита ифода шудааст. Ин се давлат ҳозир Туркия, Юнон ва Италия номида мешаванд.

Павлус чанд нома ба ин калисоҳо навишт? (Аҳамият диҳед, ки якчанд калисоҳо аз як нома зиёд гирифтаанд)

5. Дар Аҳди Ҷадид ин 9 номаи Павлус дар як ҷой ҷамъ шудааст. Якум нома ба Румиён аст. Рӯйхатро истифода бурда, номҳои дигар номаҳоро бо тартиб нависед.

1. Ба Румиён
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

6. Дар харита дар банди 4 номҳои 9 номаро дар ҷойҳои қайд кардагӣ нависед.

7. Калисоҳое, ки Павлус ба онҳо нома навишта буд, калисоҳои нав буданд. Аъзоёни калисо нав ба Исо имон оварда, устод надохтанд. Дар дасти онҳо фақат китоби Аҳди Кӯҳна буд, китоби Инҷил ҳоло пурра тамои шуда набуд.

Ба фикри шумо, онҳо дар ин вазъият ба чӣ мӯҳтоҷии калон доштанд? (Барои сӯҳбат оид ба ин мавзӯ дар маҷлиси гурӯҳ тайёр шавед).

.....

8. Бе ягон шубҳа, барои ин масеҳиёни ҷавон омӯзиш ва роҳнамоӣ даркор буд. Барои ҳамин Павлус ба онҳо нома менавишт. Номаи ӯ ду усули таълимиро дар бар мегирад. Мо инро „дониш“ ва „амалия“ меномам.

Дониш дар бораи Исо, имон ва наҷот.

Амалия ҳаёти масеҳиёна

Одатан, як қисми номаи Павлус таълими „дониш“-ро дар бар мегирад. Қисми дуюмаш бошад истифодаи амалии онро медиҳад. Мисол:

<i>Нома</i>	<i>Дониш</i>	<i>Таҷриба</i>
Дар Румиён	11 боби аввалин	5 боби охир
Дар Ғалотиён	4 боби аввалин	2 боби охир
Дар Эфсӯсиён	3 боби аввалин	3 боби охир

Ин нишон медиҳад, ки масеҳиёни нав мӯҳтоҷи доштанд:

- ☐ а. Фақат ба омӯзиши дониш
☐ б. Фақат ба омӯзиши амалия
☐ в. Омӯзиши дониш ва амалия
☐ г. Ба ҳеҷ кадомаш

9. Дар ин рӯйхат номаҳои навиштаи Павлусро қайд кунед:
 Аъмол, Ғалотиён, Масалҳо, Ба Румиён, (1) ва (2) Петрус, (1) ва (2) ба Қӯринтиён, Ваҳй, Луқо, ба Эфсӯсиён, ба Қӯлассиён, (1) ва (2) Вақоеънома, (1) ва (2) ба Таслӯникиён, ба Филиппиён.
10. Номаҳои навиштаи Павлусро ба тартиб нависед:
 (2) Ба Қӯринтиён, Ба Эфсӯсиён, (1) Ба Таслӯникиён, Ба Румиён, Ба Ғалотиён, (1) Ба Қӯринтиён, (2) Ба Таслӯникиён, Ба Филиппиён, Ба Қӯлассиён

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

Номаи Павлус ба одамони алоҳида

11. Боз дар назди мо рӯйхати 21 номае мебошад, ки ба се қисм тақсим шудааст:

1. Номаҳои Павлус ба калисоҳо	2. Номаҳои Павлус ба одамони алоҳида	3. Номаҳои Ҳаввориёни дигар
Ба Румиён (1) ба Қўринтиён (2) ба Қўринтиён Ба Ғалотиён Ба Эфсўсиён Ба Филиппиён Ба Қўлассиён (1) ба Таслўникиён (2) ба Таслўникиён	(1) ба Тимотиюс (2) ба Тимотиюс Ба Титус Ба Филемўн	Номаи Яъқуб (1) Петрус (2) Петрус (1) Юҳанно (2) Юҳанно (3) Юҳанно Номаи Яҳудо Ба Ибриён

Номҳои 4 номаи Павлусро, ки ба одамони алоҳида навишта шудааст, нависед.

1.
2.
3.
4.

12. Павлус ин чор номаи кўтоҳро барои дўстони худ навиштааст. Тимотиюс шогирд ва дар саёҳати мубаллиғӣ ҳамроҳи Павлус буд. Титус ҳам ёрдамчии Павлус буд. Дертар Павлус онҳоро дар калисоҳо кашиш таъин карда буд. Филемўн дўсти Павлус буд.
- Номаҳои Павлусро, ки ба одамони алоҳида навишта буд, кайд кунед.

Ба Румиён, Ба Филемун, Номаи Яхудо, (2) Петрус, (1) Ба Тимотиюс, (2) Ба Тимотиюс, Ба Эфсусиён, Ба Титус, Ба Филиппиён.

Номаҳои дигар ҳаввориён

13. На танҳо ҳавворӣ Павлус нома менавишт. Дигар ҳаввориҳо ҳам нома менавиштанд. Номаҳои онҳо дар қисми сеюм ифода шудааст.

Номи 8 номаеро, ки қисми сеюмро ташкил медиҳанд, нависед.

1.
2. (1)
3. (2)
4. (1)
5. (2)
6. (3)
7.
8.

14. Дар баъзе Китобҳои Муқаддас ин номаҳо умумӣ ва умумихалқӣ номида мешаванд. Мисли ҳамин мо гуфта метавонем, ки хизмати умумии Исо хизмати умумихалқӣ буд.

Бинобар ин мо гуфта метавонем, ки ин номаҳои „умумӣ“ навишта шудаанд:

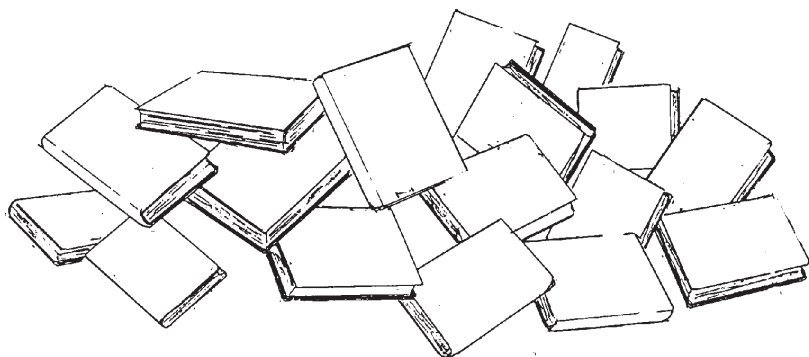
- ☐ а. Ба одамони муайян
- ☐ б. Ба калисоҳои муайян
- ☐ в. Ба ҳамаи масеҳиён, дар ҳар ҷое ки бошанд.

15. Ин номаҳо мисли номаҳои Павлус бо мақсади ба навимонон додани дониш ва амалияи масеҳиёна навишта шудаанд.

Номи онҳоро бо тартиб нависед:

1.
2. (1)
3. (2)
4. (1)
5. (2)
6. (3)
7.
8.

16. Дар пеши шумо номаҳои Аҳди Ҷадид. Онҳоро бо тартиб нависед.

1. Номаҳои Павлус ба калисоҳо

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

2. Номаҳои Павлус ба одамони алоҳида

1.
2.
3.
4.

3. Номаҳои ҳаввориёни дигар

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

17. Дар ёд доред, ки мавзӯи асосии ин номаҳо Исои Масеҳ аст. Тасдиқотро оиди Исои Масеҳ, ки дар номаҳо навишта шудаанд, бихонед.

Дар бораи муҳаббати беохири Ӯ

„Худо муҳаббати Худо нисбат ба мо бо ҳамин исбот мекунад, ки ҷангоме ки ҷанӯз гуноҳкор будем, Масеҳ барои мо мурд“ (Румиён 5:8)

„Мо муҳаббатро аз он донистем, ки Ӯ ҷони Худо барои мо фидо кард“ (1 Юҳанно 3:16)

Дар бораи қурбонии Ӯ

„Ӯ шахсан гуноҳҳои моро дар бадани Худ ба дор бардошт“ (1 Петрус 2:24)

Ваъда дар бораи начот

„Пас, ҳеҷ маҳкумияте нест барои онҳое, ки дар Исои Масеҳ ҳастанд“ (Румиён 8:1)

Дуои Ӯ барои мо

„Масеҳе, ки мурдааст, вале боз эҳё шудааст. Ӯ, ки ба ямини Худо нишастааст. Ӯ, ки дар ҳаққи мо шафоат мекунад“ (Румиён 8:34)

Ӯ шайтонро мағлуб кард

„Барои ҳамин ҳам Писари Худо зоҳир шуд, ки аъмоли иблисро вайрон кунад“ (1 Юҳанно 3:8)

Дар бораи бузургӣ

„Ӯро аз мурдагон эҳё намуд ва ба ямини Худ дар афлок шинонд. Болотар аз ҳар сарварӣ ва ҳукуматдорӣ, ва қудрате ва салтанате, ва ҳар номе, ки на танҳо дар ин олам, балки дар олами оянда низ хонда мешавад“ (Эфсӯсиён 1:20–21)

Дар бораи дуҷумбора омаданаш

„Модоме, ки мунтазири зуҳури Худованди мо Исои Масеҳ мебошед“ (1 Қўринтиён 1:7)

Дар ҳақиқат мо Начотдихандаи бузургеро дорем.

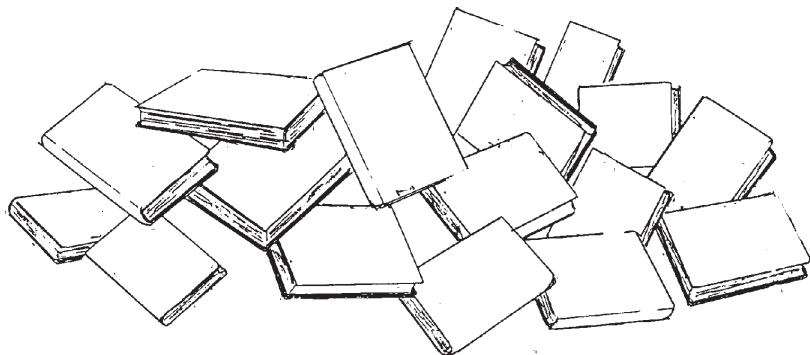
Оятеро, ки ба шумо маъқул шудааст, нависед ва аз ёд кунед.

.....

 (.....)

Санҷиши 9Б

1. Номаҳои Аҳди Ҷадидро бо тартиб нависед.

1. Номаи Павлус ба калисоҳо

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

2. Номаҳои Павлус ба одамони алоҳида

1.
2.
3.
4.

3. Номаҳои ҳаввориёни дигар

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

2. Оятеро, ки аз ёд кардед, нависед.

.....

.....

.....

.....

..... (.....)

Дарси 10А

Нома ба Филиппиён

Дар дарси 9А мо ҳама номаҳоро гига баромадем. Дар ин дарс нома ба Филиппиёнро муфассал меомӯзем. Мо на танҳо пурра қироат мекунем, балки усулҳои гуногунро дар мавриди таҳлили Китоби Муқаддас истифода мебарем. Пеш аз сар кардан, ба Худо муроҷиат кунед, ки Ў шуморо роҳнамоӣ кунад. Ёрдами Рӯҳулқудс муҳимтар аз усулҳои таҳлили Китоби Муқаддас аст. Барои ин дарс қаламҳои зард ва сабزو тайёр кунед.

Нома ба Филиппиён боби 1

1. Бисёр вақт ояти якуми нома дар бораи ҳуди нома маълумот медиҳад. Филиппиён 1:1–2-ро хонед.
 - а) Ду нафаре, ки номаро навиштанд, кӣҳо буданд?
..... ва
 - б) Ин нома ба кӣ навишта шудааст?
2. Калисоро дар Филиппия Павлус барпо кард. Дар бораи ин дар Аъмол боби 16 навишта шудааст. Китоби Аъмол барои фаҳмидани номаҳо ёдам мекунад. Аъмол дар бораи Тимотиус хотиррасон мекунад, ки Ў бо ҳамроҳии Павлус ба Филиппия рафта буд ва дертар онҳо якҷоя нома ба Филиппиёнро навишта буданд.
Имондорони Филиппия дар Нома ба Филиппиён 1:1 чӣ номида мешаванд?
3. Ачиб аст, ки масеҳиёни Филиппия „муқаддасон“ номида шудаанд. Албатта, онҳо мукамал набуданд, лекин онҳо худро ба Худо супориданд. Дар Аҳди Ҷадид ин маънои муқаддас

буданро дорад. Агар шумо ҳам худро ба Худо супоридед, шумо ҳам муқаддас ҳисоб мешавед.

Мо алаққай дар нома ба Филиппиён чиро омӯхтем?

☐ а. Ҳамаи китобро

☐ б. 1 бобро

☐ в. Фақат як оятро

4. Ташвиш нақашед, мо ҳамаи китобро мисли ин оҳиста намегузарем. Лекин шумо мебинед, ки агар шитоб накарда омӯзем, ҳар як оят ба мо ягон чизро меомӯзад. Ин усули омӯзиши Китоби Муқаддас махсусан ба номаҳо дахл дорад. Ин усули омӯхтани Китоби Муқаддас чӣ номида мешавад?

☐ а. Оятро аз ёд кардан

☐ б. Калимаҳои асосиро қайд кардан

☐ в. Нақли хаттии порча

☐ г. Ба як оят диққат додан

☐ д. Ба як порча савол гузоштан

5. Филиппиёно хонда, оят ё ҷумлаҳои махсусро қайд кардан лозим аст. Нағзаш инро бо қалами ранга кунед. Аз қайд кардан дар саҳифаҳои Китоби Муқаддас натарсед, шумо бо ин Худоро ҳафа намекумед, баръакс, шумо ба каломи Ӯ аҳамияти махсус медиҳед.

Акнун боби 1-уми Филиппиёно хонед ва калимаҳои „хурсандӣ“ ва „хурсанд шавед“-ро бо қалами сабз қайд кунед.

Чанд бор ин калимаҳоро дар боби якуми Филиппиён вохӯред?

а) Хурсандӣ бор

б) Хурсанд шавед бор

6. Баръало дида мешавад, ки дар вақти ин номаро навиштан Павлус бисёр хурсанд буд. Лекин ӯ дар кадом вазъият буд? Шумо ба як калима аҳамият додед, ки дар оятҳои 7,13,14 ва 16 такрор мешавад? Ин кадом калима аст?

7. Вақте ки Павлус ин номаро менавишт, ӯ дар зиндон буд. Вай шояд ҳукми қатлро интизор буд. Лекин дар ҳамин ҳолат ҳам Павлус хурсандӣ мекард. Павлус дар ҳар ҳол тарафи мусбати вазъиятро медид. Кадом ҳолатҳои мусбати худро дар зиндон ӯ хотиррасон мекунад:

а) Дар ояти 13

.....
.....

б) Дар ояти 14

.....
.....

в) Дар ояти 18

.....
.....

г) Дар ояти 21

.....
.....

8. Филиппиён 1:21-ро бо қалами зард қайд кунед ва аз ёд кунед. Кадом ду усули таҳлили Китоби Муқаддасро дар ин ҷо истифода бурдем?

- ☐ а. Оятро аз ёд кардан
- ☐ б. Калимаҳои асосиро қайд кардан
- ☐ в. Нақли хаттии порча
- ☐ г. Ба як оят диққат додан
- ☐ д. Ба як порча савол гузоштан

Нома ба Филиппиён боби 2

9. Акнун нома ба Филиппиён **боби 2-ро** хонед. Ҷумлаҳо ва насихатҳои бузургро дар ин боб ёбед. Ҷумлаҳое, ки тавре шумо ҳис мекунед, ба шумо нигаронида шудаанд, бо қалами зард қайд кунед, — ин каломи имрӯзинаи Худо барои шумост. Ва калимаҳои „хурсандӣ“ ва „хурсанд шавед“-ро бо қалами сабз қайд кунед. Оё ба шумо ягон чиз дар ин боб нофаҳмо буд? Агар нофаҳмо бошад, шумо инро нависед ва аз роҳбари худатон дар маҷлис пурсед:

.....
.....

Ҳоло истироҳат кунед ва пагоҳ омӯхтани Филиппиёро давом медиҳем.

Нома ба Филиппиён боби 3

10. Филиппиён боби 3-ро хонед, калимаҳои „хурсандӣ“ ва „хурсанд шавед“-ро бо қалами сабз қайд кунед. Зуз-зуд истеъмол шудани ин калимаҳо фикри моро тасдиқ мекунад, ки дар ин номаҳо мавзӯи асосӣ:

- ☐ а. Ҳақ шумурдан
- ☐ б. Шифо ёфтан
- ☐ в. Хурсандӣ
- ☐ г. Файз

11. То ҳоло кадом усули таҳлили Китоби Муқаддасро истифода бурдем?

- ☐ а. Оятро аз ёд кардан
- ☐ б. Калимаҳои асосиро қайд кардан
- ☐ в. Нақли хаттии порча
- ☐ г. Ба як оят диққат додан
- ☐ д. Ба як порча савол гузоштан

12. Шумо мазмуни нома ба Филиппиён 3:2–6-ро фаҳмидед? Дар ин оят Павлус дар бораи одамоне огоҳонида буд, ки имондорони навро барои иҷро кардани урфу одати яҳудиён маҷбур мекарданд, яъне хатнакуниро. Павлус ин одамонро сағҳо мегуфт. Гарчанде худ Павлус хатна карда шуда буд, хатнакуниро маросими муҳим намешуморид.

Як усули санчиши мавзӯи гузашта нақли хаттии порчаи хондашуда мебошад. Боз як бор нома ба Филиппиён 3:7–12-ро хонед ва фаҳмидаатонро бо суҳанҳои худ нависед.

Ояти 7

.....

Ояти 8

.....

Ояти 9

.....

Ояти 10

.....

.....

Ояти 11

.....

.....

Ояти 12

.....

.....

13. Кадом усули омӯзиши Китоби Муқаддасро дар **банди 12** истифода бурдем?

- ☐ а. Оятро аз ёд кардан
- ☐ б. Калимаҳои асосиро қайд кардан
- ☐ в. Нақли хаттии порча
- ☐ г. Ба як оят диққат додан
- ☐ д. Ба як порча савол гузоштан

Нома ба Филиппиён боби 4

14. Шумо саволҳоеро, ки барои омӯхтани Китоби Муқаддас истифода мебардем, дар хотир доред?

1. Дар ин порча дар бораи Худо чиро фаҳмидам?
2. Дар ин порча дар бораи одамизод чиро фаҳмидам?
3. Кадом ҳ ё в, мисол ё огоҳиро дар ин порча меёбем?

15. Номи ин усули омӯзиши Китоби Муқаддас чист?

- ☐ а. Оятро аз ёд кардан
- ☐ б. Калимаҳои асосиро қайд кардан
- ☐ в. Нақли хаттии порча
- ☐ г. Ба як оят диққат додан
- ☐ д. Ба як порча савол гузоштан

16. Кадом оятҳо дар Филиппиён 4:1–9 аҳком ва кадом оятҳо ваъдаҳоро дар бар мегиранд?

Дар пеши рақамҳои оятҳо калимаҳои „аҳком“ ва „ваъдаҳо“-ро нависед:

- Ояти 4
- Ояти 5а
- Ояти 5б
- Ояти 6
- Ояти 7

Ояти 8

Ояти 9а

Ояти 9б

17. Дар Китоби Муқаддаси худ дар порчаи Филиппиён 4:1–9 **ваъдаҳоро** бо қалами сабз ва **аҳкомро** бо қалами зард қайд кунед.

18. Як оятеро аз Филиппиён 4, ки барои худ қайд кардаед, нависед ва маънашро ишора кунед.

.....
..... (.....)

19. Кадом усули омӯзиши Китоби Муқаддасро шумо дар ин дарс истифода бурдед.

Чумлаҳоро пурра кунед:

☐ а. Оятҳоро а ё к

☐ б. Калимаҳои асосиро қа к

☐ в. Порчаро

☐ г. Ба як оят

☐ д. Ба як порча савол

Санҷиши 10 А

1. Ду нафаре, ки номаро ба Филиппиён навиштаанд, киҳо буданд?
..... ва

2. а) Дар кадом вазъияти ғамангез Павлус нома ба Филиппиёнро навишт?

б) Ба ин нигоҳ накарда, мазмуни асосии нома чӣ буд.

3. Як усули омӯзиши Китобро Муқаддасро, ки дар ин дарс шинос шудем, нависед?

4. Филиппиён 1:21-ро аз ёд карда нависед:

.....
.....

Дарси 10 Б

Китоби Ваҳй

1. Мо бори охир рӯйхатеро, ки дар охири китоби дарсӣ ҷойгир аст, мекушоем. Мо имрӯз китоби охири Китоби Муқаддасро меомӯзем!
а) Номи ин китоб чист?
б) Он дар кадом қисми Китоби Муқаддас ҷойгир аст?
2. Бо диққат рӯйхатеро, ки дар охири китоби дарсӣ ҷойгир аст, омӯzed. Акнун шумо Китоби Муқаддасро ошно шудаед. Саҳифаи Китоби Муқаддаси худро, ки мундариҷаи китобҳо ҷойгир аст, кушоед ва боварӣ ҳосил кунед, ки ин рӯйхатҳо бо ҳамдигар мувофиқанд. Мо маслиҳат медиҳем, ки рӯйхати китобҳоро тез-тез аз назар гузаронида истед, ин дар оянда барои омӯзиши ин ё он китоб ёрӣ мерасонад. Акнун ба китоби охири Китоби Муқаддас назар меафканем. Охирин китоб — китоби Ваҳйи Юҳанно аст.

Ваҳй — китоби пешгӯиҳо

3. Мо Ваҳйро „китоби пешгӯиҳо“ меномем, барои он ки:
 - Дар бораи он навишта шудааст, ки „ба қарибӣ чиҳо бояд ба вуқӯъ ояд“
 - Услуби навиштани он ба услуби пайғамбарони Аҳди Қадим монанд аст.Ваҳй 1:3-ро хонед
а) Китоб худро чӣ хел меномад?
б) Худо ба одамоне, ки онро меҳонанд ва итоат мекунанд, чиро ваъда медиҳад?
4. Худо ба касоне, ки ин навиштаҳоро қабул мекунанд, **баракатро** ваъда мекунад (Ваҳй 1:3). Бисёр вақт одамон метарсанд, ки китоби Ваҳйро хонанд, чунки онро душворфаҳм гумон мекунанд. Дар ҳақиқат Ваҳй китоби душвор аст, лекин онро хондан ба мо баракат медиҳад.

Ваҳй дар кадом қисми Аҳди Ҷадид ҷойгир аст?

- ☐ а. Китобҳои таърихӣ
- ☐ б. Номаҳо
- ☐ в. Китобҳои Пайғамбарон.

5. Китоби Ваҳй ҳамеша барои масеҳиёни азобдида китоби писандида буд. Муаллифи ин китоб Юҳанно барои имони худ азоб мекашид. Аввалин қироаткунандагони ин китоб низ аз тарафи императори Рум таъқиб карда шудаанд, зеро онҳо императорро „худо“ хондан нахостанд. Китоби Ваҳй барои масеҳиёни азобдида тасалли буд.

Худо дар Ваҳй 1:3 ба шахсоне, ки ин китобро қироат мекунанд ва навиштаҳои онро риоя мекунанд, чиро ваъда додааст?

.....

6. Шояд шумо шунидаед, ки дар вақти ҳукмронии коммунистон дар Хитой калисоҳо таъқиб мешуданд, кашишҳо дар зиндон буданд, масеҳиён бошанд пинҳонӣ маҷлис мегузарониданд. Вақте ки як кашиши мусофир омада аз як гурӯҳ пурсид, ки кадом китобро дӯст медоред, онҳо китоби Ваҳйро ном бурданд. Дар давлати мо мумкин боз таъқиб сар шавад. Кадом қисмати Китоби Муқаддас моро дилбардорӣ мекунад?

Забони рамзии Ваҳй

7. Китоби Ваҳйро фаҳмидан душвор аст. Барои он ки он бо забони нисбатан душворфаҳм навишта шудааст ва аз забони дигар китобҳо фарқ мекунад. Дар китоб забони рамзӣ ва образҳо истифода бурда мешавад. Вай монанди филмест, ки дар он ҷо муаллиф чизи дидааш ва шунидаашро ифода мекунад. Саҳнаҳо тез-тез ва пайи ҳам мегузаранд. Амалҳои зиёд, ҷанг, ҳаяҷон, интизорӣ. Қаҳрамонони мусбат аз тарафи одамони осӣ шиканча мекашанд, лекин дар охир ғолиб мешаванд ва осӣён нобуд мешаванд. Китоби Ваҳй бо кадом забони махсус навишта шудааст?

- ☐ а. Бо забони рамзӣ
- ☐ б. Бо забони назм
- ☐ в. Бо забони илмӣ

8. Дар китоби Ваҳй муаллиф чизи дар рӯёҳо **дидааш** ва **шунидаашро** менависад. Мо ба шумо пешниҳод мекунем, ки чизи дар ин саҳнаҳо медидаатон ва мешунидаатонро тасаввур кунед.

Масалан дар Ваҳй 1:12–18 Юҳанно Исои Масехро дар рӯё дидааст. Ин порчаро хонед ва ҳаракат кунед бо чашмони худ инро бинед.

Кадам забон дар ин ҷо истифода бурда мешавад?

9. Шӯҳрати Исо то андозае бузург аст, ки ба забони оддӣ инро гуфтан номумкин аст. Барои ҳамин симои $\bar{U}$ бо рамзҳо ифода ёфтааст.

Кадам рамзҳо истифода бурда шудааст:

- а) Барои тасвири чашмони Исо (ояти 14)
 б) Барои тасвири овози $\bar{U}$ (ояти 15)
 в) Барои тасвири рӯи $\bar{U}$ (ояти 16)

10. Забони рамзӣ — забони ташбеҳҳо ва образҳост. Мо бояд онро мазмунан фаҳмем. Мисол рақами 7 бисёр вақт чун рамзи пуррагӣ истифода мешавад. Китоб хотиррасон мекунад: 7 калисо, 7 мӯҳр, 7 шох, 7 карнай, 7 подшоҳ, 7 аломат, 7 тоҷ, 7 фалокат, 7 коса, 7 теппа!

Маънии рақами 7 дар Ваҳй 1:12–18 чист?

Ояти 12. 7:

Ояти 16. 7:

11. Бисёр рамзҳо дар Ваҳй аз китоби Аҳди Қадим гирифта шудаанд. Ҳамин тавр, Аҳди Қадим барои фаҳмидани китоби Ваҳй ёрдам мерасонад.

Оятҳои аз Аҳди Қадим ишорашударо дида баромада, бо гуфтаҳои мувофиқи китоби Ваҳй пайваست кунед.

<i>Ишораҳо ғар Аҳди Қадим</i>	<i>Гуфтаҳо ғар Ваҳй</i>
а) Забур 2:9	А) „Писари одамизод“ (1:13)
б) Ирмиё 51:49	Б) „Асои оҳанӣ“ (12:5)
в) Дониёл 7:13	В) „Мори қадимӣ“ (12:9)
г) Ҳизкиёл 47:12	Г) „Бобил“ (18)
д) Ҳастӣ 3:1	Д) „Дарёи оби ҳаёт“ (22:1–2)

12. Китоби Ваҳй бо кадам забон навишта шудааст?

Ваъзгӯии Ваҳй

13. Мо аллакай дидем, ки китоби Ваҳй мисли китоби пайғамбаронаи Аҳди Қадим аст, махсусан китоби пағамбар Дониёл, китоби Дониёл ва китоби Ваҳй як мавзӯро дар бар мегиранд:

Худо ҳама чизро назорат мекунад.

Он чиро, ки Худо назорат мекунад, қайд кунед:

<i>Масеҳиён</i>	<i>Беимонон</i>	<i>Фариштаҳо</i>	<i>Иблис</i>
<i>Гузашта</i>	<i>Оянда</i>	<i>Таърихи ҷаҳон</i>	

14. Дар Ваҳй таърих ифода шудааст. Подшоҳони золим, империяҳои бад, ки Худоро рад мекунанд ва халқи Ёро таъқиб мекунанд, пайдо мешаванд. Лекин Худо ҳамаро назорат мекунад. Дар охир Худо ҳама душманонро нест мекунад ва халқи худро ба осмон мебарад. Аз ҳамин сабаб Ваҳй китоби дӯстдоштаи масеҳиёни азобкашида аст.

Мавзӯи асосии китоби Ваҳйро нависед:

.....

15. Ваҳй 4:1–2-ро хонед. Ин забони рамзӣ аст, барои ҳамин рамзҳо дар ин ҷо нақши муҳим доранд.

Дар ояти 2 кадом чиз зикр шудааст?

16. Калимаи **тахти** Худо дар китоби Ваҳй 40 бор ёдрас шудааст. Аз аввал ва то охир Ё дар ин тахт нишастааст. Ё подшоҳи подшоҳон аст ва ҳамаро назорат мекунад.

Мавзӯи асосии китоби Ваҳйро нависед:

.....

17. Дар боби 4 ва 5-и Ваҳй рамзҳо ва муқоисаҳо ҳастанд. Исо ба шери ғолиб (5:5) ва ба барраи қурбонӣ (5:6) монанд карда мешавад, яъне Ё худро қурбонӣ карда, ғолиб шуд. Ин забони рамзӣ ба мо дар бораи ҳақиқати муҳими ҳаёти Исо меғӯяд ва меомӯзад.

Китоби Ваҳй бо кадом забон навишта шудааст?

.....

18. Ваҳй 5:7–8-ро хонед. Ин оятҳоро фаҳмидан душвор аст, барои он ки маънои асосии китобро наметонем. Лекин шумо ташвиш накашед, ва инро тасаввур кунед.

Чор ҳайвон ва чор пир ба пеши кӣ афтоданд?

.....

19. Дар осмон, дар маркази ҳамду сано Барраи Худо қарор дорад, ки Исои Масеҳ аст. Ҳамду сано чун мавҷ пахно мегирад. Мавҷи аввали ҳамдгӯӣ аз чор ҳайвон ва чор пир оғоз мегирад. Китоби Ваҳй 5:8-ро хонед.

Бо кадом хотир онҳо Исоро дар оятҳои 9 ва 10 ҳамд мегӯянд?

- ☐ а. Аз хотире, ки Исо Подшоҳи подшоҳон аст.
- ☐ б. Аз хотире, ки бо хуни қурбоншудаи Худ мардумро наҷот бахшид.
- ☐ в. Аз хотире, ки моро барои Худо шоҳу коҳин эълон дошт.

20. Оятҳои 11–12-ро хонед. Акнун мавҷи ҳамд ба гурӯҳи дигари одамон расид.

Онҳо кистанд? Бисёре

21. Акнун издиҳоми калонтареро мавҷи ҳамд фаро гирифтааст.

Ба ин издиҳом боз кӣ ҳамроҳ мешавад?

22. Ҳамаи махлуқон ба ҳамди Исои Масеҳ ҳамовозанд! Ҳозир аз хондан бозистода, се суруди ҳамдро аз оятҳои 9–10, 12 ва 13 чун шукронаи худ истифода бурда, ба Масеҳ ҳамд гӯед.

Баъд аз тамои кардани дуои шукрона хонданро давом диҳед.

23. Мавзӯи асосии китоби Ваҳйро гӯед:

Худованд ҳама чизро назорат мекунад. Хатто ҷангу ҷидол ва гуруснагиро низ. Ба ин монанд ҳолатҳои фоҷиавӣ дар китоби Ваҳй дар боби аз 6 то 20 ишро мешавад. Иблис дар ин боб мекӯшад ҳама тарафа бар зидди Худо истодагарӣ карда, халқи Ҷро таъқиб кунад. Лекин дар ҳар қадам Худо мақсадҳои Ҳудро амалӣ мекунад ва ҷазоро ба онҳое, ки муқобили Ҷянд, равон месозад.

Воқеаҳои охирин дар таърих чунин бояд шаванд:

- Ҷанги охирин бо шайтон (20:7–10)
- Рӯзи ҷазо (20:11–15)
- Замину осмони нав (боби 21 ва 22)

Чӣ гуна онҳо — осмонҳо?

24. Одамон осмонҳоро ҳар хел тасаввур мекунамд, ки баъзе аз он тасаввуротҳо ба Китоби Муқаддас ростӣ надоранд. Аммо Китоби Муқаддас чӣ мегӯяд. Аз китоби Ваҳй 21:1–4-ро мехонем.

Кадоме аз номҳои дар рӯйхат буда дар Китоби Муқаддас ҷой надоранд?

- ☐ а. Шаҳри Муқаддас
- ☐ б. Арӯси барои домоди худ оро додашуда
- ☐ в. Роҳати дунё
- ☐ г. Фориг будан аз ашқу дард
- ☐ д. Худованди дар байни халқи Худо сокиншуда.

25. Мо инро дар сӯхбат бо гурӯҳ дида мегузарем. Ваҳй 21:3-ро бо диққат хонед ва ҷойҳои холиро пур кунед:

„...инак *Худо бо одамон, ва Ӯ бо хоҳад шуд; онҳо қавми Ӯ хоҳанд буд ва Худи Худо бо онҳо Худои онҳо*“ (Ваҳй 21:3).

26. **Худои маскангирифта (ин ҷо калимаи „хайма“ истифода шудааст)** — ҷи рамзи аҷиб! Шумо дар ёд доред, ҷи тавр Худо дар замони Мусо бо халқи худ дар **хайма** вомехӯрд (дарси 4Б банди 20). Дар китоби Ваҳй ҳамин рамз истифода мешавад. **Хаймаи** Худо дар байни мо воқеъ хоҳад шуд, Ӯ байни мо маскун хоҳад шуд! Мо бо Ӯ ҷовидон зиндагӣ хоҳем кард!

Ҷи аз ҳама хубтар осмонхоро тасвир мекунад?

- ☐ а. Мо аз айшу нӯшҳои заминӣ лаззат хоҳем бурд
- ☐ б. Мо бо дӯстони аз дунё гузаштамон вомехӯрем
- ☐ в. Мо бо Худо абадан зиндагӣ мекунем

27. Мо инчунин умедворем, ки **аз азобу марг наҷот** хоҳем ёфт. Шумо дар ёд доред, ки мувофиқи пешгӯии Ишаъё ин ҷиҳати сеюми наҷот ба ҳисоб меравад. Ниҳоят ин марҳила дар китоби Ваҳй 21:4 фаро мерасад. Ҷи ояти хуб!

„*Ва Худо ҳар ашқро аз ҷашмони онҳо пок хоҳад кард ва мамот дигар нахоҳад буд; ва гиря ва ғизон ва дард дигар нахоҳад буд, зеро он ҷи пештар буд, гузашт*“.

Ҳамду сано бод Худоро!

28. Акнун санчишро иҷро кунед.

Санчиши 10 Б

1. Китоби Ваҳй дар кадом қисми Аҳди Ҷадид ҷойгир аст?

.....

2. Худо ба онҳое, ки ин китобро меҳонанд ва риоя мекунанд, ҷи ваъда додааст?

3. Кадом забон дар Ваҳй истифода бурда шудааст?
.....
4. Китоби Ваҳй кадом мавзӯи асосиро дар бар мегирад?
.....
5. Чизи аз ҳама хуберо, ки моро дар осмонҳо интизор аст, номбар кунед?

Ҷавоб

Ҷавоб ба дарсҳо

Дарси 1А

1. в
2. тилло
3. тиллои бисёр
4. Китоби Муқаддас
5. ҷавоби шахсӣ
6. б, г, д.
7. а) бо тилло
б) қиматбаҳо
8. а) тилло
б) асал
9. Китоби Муқаддас
10. в
11. б
12. а
13. а) бисёр болаззат
б) Б
14. а) тилло
б) аз асал ширинтар
15. в
16. кӯдакони навзод, муштоқи,
нашъунамо
17. ҷавоби шахсӣ
18. Сурати А
19. Китоби Муқаддас
20. Барои он ки онҳо гурусна
ҳастанд ва шир меҳаҳанд
22. б
23. Ў моро калон мекунад
24. Китоби Муқаддасро хондан
25. а) Қиматтар аз тилло
б) Ширинтар аз асал
в) шир, рӯҳан калон
мешавем
27. а) тилло
б) асал
в) шир

Дарси 1Б

1. а) тилло
б) асал
в) шир
2. Чароғ ё равшанӣ
3. Каломи Худо — Китоби
Муқаддас
4. а) Забур 118:105-ро бинед
б) Фонус, равшанӣ
5. Ба Каломи Худо итоат
мекард
6. а) омӯхтан
б) донем (итоат кунем)

7. а) омӯзем
б) донем (итоат кунем)
8. Малика
9. Як қадам дар рӯшноӣ мондан
10. Бо Каломи Худо
11. Иззат
12. а) фонус, равшанӣ
б) фикр қардан, риоя қардан
13. Бо шамшер
14. в
15. Мағлуб қардан шайтонро
16. Бо гурӯҳ сӯхбат кунед
17. Рӯҳонӣ
18. б
19. а
20. Навишта шудааст
21. а) Навишта шудааст
б) Навишта шудааст
в) Навишта шудааст
22. в
23. а) ҳарфи Б
б) ҳарфи Г
в) ҳарфи В
г) ҳарфи А
24. а) фонус, равшанӣ
б) шамшер, шайтонро мағлуб
25. Каломи Худо
26. в
27. а) Каломи Худо
б) муҳаббати Худоро ба мо
28. б
29. Бо гурӯҳ сӯхбат қардан
30. Каломи Худоро хонед
31. Ном, нишон медиҳад, дӯст
32. а) фонус, равшанӣ
б) шамшер, шайтонро мағлуб
в) нома, муҳаббати Худоро нишон

Дарси 2А

1. муқаддасони Худ,
Рӯҳулқудс, 1:21
2. а) нодуруст
б) нодуруст
в) дуруст
г) дуруст
3. а) Каломи Худо
б) Рӯҳулқудс
4. одамон, Рӯҳулқудс, Каломи
Худо
5. Ояти 2 Петрус 1:21
6. в
7. Не
8. Суҳанони Худо
9. а) 40
б) 66
10. в
11. б
12. Яҳудиён
13. Аҳди Қадим
14. б, г, д
15. б
16. барои он ки ҳама ин
номаро фаҳманд
17. а) 66
б) то 40
18. а) Аҳди Қадим
б) яҳудиён

- в) Аҳди Ҷадид
 г) юнонӣ
 д) Ҳама бояд мефаҳмид
19. филол (пӯсти ҳайвон)
 20. Ҳисоб кардани ҳарфо, калимаҳо ва муайян кардани ҷои онҳо
21. Дар папирус
 22. юнонӣ
 23. Одамони оддӣ
 24. Барои ҳама одамон Китоби Муқаддасро хонанд

Дарси 2Б

1. Дастанвисӣ
 2. Дуруст
 3. Пуштибон
 4. а) Параклетос
 б) Параклитос
 5. а) Пуштибон
 б) Не
 6. Дуруст, матн
 7. Одамони қадимро
 8. а
 9. 1. Матни дақиқ
 2. Бозёфтҳои археологӣ
10. 1. Матни дақиқ
 2. Бозёфтҳои археологӣ
11. г
 12. б
 13. вичдон навишта
 14. а) 66
 б) тақрибан 40
 15. ягонагии фикр
16. а) б
 б) а
 в) в
 г) д
 д) г
17. а
 18. Худо
 19. 1. дуруст
 2. археологӣ
 3. вичдон навишта
 4. ягона
20. Каломи Худо
 21. Навишта наметавонад ботил шавад
 22. Худо ваъдаҳоро иҷро мекунад
 23. а) Ҳа
 б) а, в, г
 24. Таълимот
 25. 4. Ягонагии фикр
 5. Таълимоти Исо

Дарси 3А

1. Одам
 2. а) Иброҳим
 б) подшоҳ Довуд
 3. 1. Одам
2. Иброҳим
 3. Мусо
 4. Довуд
 4. а) аз тарафи чап

- б) пеш
5. 1. Таъмиди Русия
2. Вайроншавии СССР
3. Имрӯз
6. а) пеш аз милод
б) пеш аз милод
в) пеш аз милод
г) замони ҳозира
д) замони ҳозира
7. а) 1961
б) ҷавоби шахсӣ
в) ҷавоби шахсӣ
8. соли 500 баъд аз милод
9. 1. 1492 Колумб дар Амрико
2. 1914 саршавии ҷанги
1-уми ҷаҳонӣ
3. 1961 одам дар кайҳон
10. а) Пеш аз милод
б) Таваллудӣ Исо
11. а) Иброҳим
б) соли 1000 пеш аз милод
12. а) 2000 сол
б) 1500 сол
- в) Иброҳим
13. 1) соли 1000 пеш аз милод
2) соли 600 пеш аз милод
3) соли 1492
4) 1961
14. Диаграммаи 2-юми дарси
3А пункти 6-ро нигоҳ
кунед
15. Диаграммаи 2-юми дарси
3А пункти 6-ро нигоҳ кунед
16. а) 39
б) 27
17. 1) Ҳастӣ
2) Хуруҷ
3) Ибодат
4) Ададҳо
5) Такрори Шариат
18. 1) Ҳастӣ
2) Хуруҷ
3) Ибодат
4) Ададҳо
5) Такрори Шариат

Дарси 3Б

1. 1. Ҳастӣ
2. Хуруҷ
3. Ибодат
4. Ададҳо
5. Такрори Шариат
2. 1. Ҳастӣ
2. Хуруҷ
5. Такрори Шариат
3. а) Якто
б) ҳамаи оламро
4. в
5. а) Танҳо
б) офарид
6. а) Мисли Худаш
б) бар ҳайвонҳо
7. в
8. а) Худо
б) Одамизод
9. а) онҳо диданд, ки тани
луч ҳастанд
б) Пинҳон шуданд
10. Ҳама одамон дар сурати

- Худо офарида шудаанд ва баъди гуноҳ аз Худо дур шуданд
11. 1. Офаридани осмон ва замин
2. Офаридани одамизод
3. Гуноҳи Одам ва Ҳаво
4. Начоти Нӯҳ
 12. в. Саршавии халқи яҳудӣ
 13. б
 14. а) Ояти 2
б) Ояти 3
в) Ояти 3
 15. а) Боварӣ кардан
б) Итоат кардан
 16. а) Худо
б) Одамизод
в) Ваъда, аҳком
 17. в
 18. а, б, в, г
 19. а) ҷаҳон
б) одамизод
 20. а) Худо
б) Одамизод
в) Ваъда ва аҳком
 22. Умедворам, ки „Ҳа“ ҷавоб додед

Дарси 4А

1. 1. Ҳастӣ
2. Хуруҷ
3. Ибодат
4. Ададҳо
5. Такрори Шариат
2. Иброҳим
3. а) ғ
б) ш
в) ҷ
4. Қанъон
5. в
6. а) Дӯстона
б) Худо
7. Бахшиширо меомӯзад
8. Мисоли 3
9. Дидам, шундам
10. Мусоро
11. Ба Фиръавн
12. а) берун хоҳам овард
б) раҳо хоҳам кард
в) наҷот хоҳам дод
г) бошад
д) хоҳам буд
13. а) Дар ғуломии гуноҳ
б) Ҳеч тавр
в) Исо
г) Барои он ки қавми Ё бошем
14. а) Худо
б) Одамизод
в) Аҳком, ваъда, мисол
15. Ба шарқ
16. Натарсед, мард бошад ва Худо моро наҷот медиҳад
17. Ё барои халқи Худ мӯъҷизотро нишон медиҳад
18. Мо бояд корҳои бузурги Худовандро дар зиндагии худ ба ёд орем
19. Мисолро

Дарси 4Б

1. 2. Хуруҷ
3. Ибодат
4. Ададҳо
5. Такрори Шариат
3. Кӯхи Сино
4. Нисфи аввали Хуруҷ
5. а) Дар оташ ва дуд
б) Кӯх меларзид
в) Овози карнайро
6. Худо дар он ҷо нозил шуд
7. а) Аҳдро
б) онҳо итоат карданро
ваъда доданд
8. а) Бар қавм пошид
б) Худо
9. а) Исроилиёнро
б) Ҳама имондорони Исо
10. Озод кард
11. Парвина
12. б
13. Ибодат
14. а
15. Муқаддас буданро хоҳиш
мекунад
16. а
17. Шукр ба Исо, ки худро
қурбонӣ кард
18. а) Аҳд
б) Шариат
в) Қурбонӣ
- г) Хуруҷ ва Ибодат
19. а) Ададҳо
б) Мӯоб
20. Худо бо онҳо буд
21. а) Шариатро (қонун)
б) Аҳди Худро
22. Ададҳо
23. в
24. г
25. а) огоҳӣ
б) ваъда
в) ҳукм
г) ҳукм
д) ҳукм
е) огоҳӣ
ж) ваъда
26. а) дар бораи Худо
б) дар бораи одамизод
в) дар бораи аҳд, ҳукм ва
намӯна
27. Огоҳӣ
28. а) Худо
б) Одамизод
в) Аҳд, ҳукм ва огоҳӣ
29. Давраи 1-Хуруҷ
(1-ум қисмаш), Давраи 2
Хуруҷ (2-юм қисмаш) ва
Ибодат, Давраи 3-Ададҳо,
Давраи 4-Такрори Шариат

Дарси 5А

1. 12
2. 2. Доварон
3. Рут
3. в
4. ояти 5 Ваъда
ояти 6 ҳардуяш

- ояти 7 ҳардуяш
 ояти 8 ҳардуяш
 ояти 9 ҳардуяш
 5. а, б, е
 6. ояти 7, 9, 6
 7. ояти 5, 9
 8. битарс, ҳаросон шав, ба
 ҳар чое, ки бирави, бо туст
 (Ехушаъ 1:9)
 9. Барои ғалаба бисёр вақт
 даркор
 10. а) Урдун
 б) Ерусалим
 11. а) ҳукм
 б) ҳукм
 12. Зикр, қасам, ибодат, сачда
 13. Одамизод суст аст, тағйир
 меёбад ва ба хурофот дода
 мешавад
 14. Худо ба аҳди Худ
 мустаҳкам аст
 15. Огоҳӣ
 16. а) Худо
 б) Одамизод
 в) Ҳукм, ваъда, мисол,
 огоҳӣ
 17. Мисли пункти 8 дарси 5А-
 ро нигоҳ кунед
 18. Баал, Астарта
 19. Ҷавоб дар гурӯҳ
 20. Ҷазо дод
 18. Доваронро ба онҳо равон
 кард
 19. а) Ехушаъ ибн Нун
 б) Доварон
 23. Рут
 24. Довуд

Дарси 5Б

1. а) Ехушаъ ибн Нун
 б) Доварон
 в) Рут
 2. 4. — 1 Подшоҳон
 5. — 2 Подшоҳон
 6. — 3 Подшоҳон
 7. — 4 Подшоҳон
 8. — 1 Вақоенома
 9. — 2 Вақоенома
 3. а) пеш аз милод
 б) аз тарафи чап
 4. а) соли 1400 пеш аз милод
 б) соли 1400 пеш аз милод
 5. а) Давраи доварон
 б) 1. Ехушаъ ибн Нун
 2. Доварон
 3. Рут
 6. а) Давраи подшоҳон
 б) 1, 2, 3, 4 Подшоҳон
 1, 2 Вақоенома
 7. а) Аз соли 600 пеш аз
 милод то соли 400 пеш
 аз милод
 б) 1. Эзро
 2. Наҳеми
 3. Эстер
 8. 1. Доварон, 1400, 1050
 2. Подшоҳон, 1050, 600
 3. Асирий, 600, 400
 9. 1. Ехушаъ ибн Нун
 2. Доварон
 3. Рут
 4. 1 Подшоҳон
 5. 2 Подшоҳон

6. 3 Подшоҳон	б) фишор медиҳад
7. 4 Подшоҳон	в) маро поймол кунанд
8. 1 Вақоеънома	г) бо ман меҷанганд
9. 2 Вақоеънома	17. Ба Худо таваккал мекунам
10. а) Б	18. Одаме, ки дар тарс аст,
б) В	лекин ба Худо таваккал
в) А	мекунад
11. а) Самуил	19. Забур 55:4-ро нигоҳ карда
б) Шоул	нависед
12. рад кард, рад кард, подшоҳ	20. Вай ба Худо бовар мекард
набуд	21. Ваъдаро
13. Чупон буд	22. а) шаҳват ба занон
14. Ба чупон	б) Огоҳиро
15. дастгир кард	23. а) Боварӣ ба Худо
16. а) меҳоҳад маро поймол	б) Пункти 19 дарси 5Б-ро
кунад	нигоҳ кунед

Дарси 6А

1. а) 1. Ҳастӣ	2. а) Давраи Доварон
2. Хуруҷ	б) Давраи Подшоҳон
3. Ибодат	в) Давраи Асирий
4. Ададҳо	3. б, в
5. Такрори	4. а) Шоул
шариат	б) Довуд
б) 1. Ехушаъ ибн Нун	в) Сулаймон
2. Доварон	5. б
3. Рут	6. Камбағалонро азоб
4. 1 Подшоҳон	додан
5. 2 Подшоҳон	7. а) 700 зан дошт
6. 3 Подшоҳон	б) в
7. 4 Подшоҳон	8. а) Камбағалонро азоб
8. 1 Вақоеънома	додан
9. 2 Вақоеънома	б) Дигар ҳудоҳоро
10. Эзро	парастиш кардан
11. Наҳемё	9. а) Исроил
12. Эстер	б) Яҳудо

10. а) Исроил	15. Худованд Худост
б) Исроил	16. в
в) Яхудо	17. в
11. а) Камбағалонро азоб додан	18. а) Ашшуриҳо
б) Дигар худоҳоро	б) Бобил
парастиш кардан	19. а) Ашшур
12. Камбағалонро азоб додан	б) Бобил
13. а) Ҳам кушӣ ва ҳам	20. а, в, г
тасарруф мекуни	21. а) Эзро
б) Сагон хуни туро низ	б) Наҳемё
хоҳанд лесид	в) Эстер
14. а) Камбағалонро азоб	22. а) Эзро
додан	б) Наҳемё
б) Дигар худоҳоро	в) Эстер
парастиш кардан	

Дарси 6Б

1. 5	е) Ҳамд, муборак
2. 5	10. б
3. Назм	11. Зеро ки Худованд нақӯст,
4. а) Воиз	эхсони ӯ то абад аст ва
б) Айюб	садоқати ӯ то абадудаҳр
в) Масалҳо	12. Дар бораи эҳсони ӯ фикр
г) Суруди сурудҳои	мекарданд
Сулаймон	13. б
5. а, в, г, и, к	14. Забур 47:15-ро аз ёд карда
6. а) Дуо	нависед
б) Ҳамду сано	15. Дар бораи Сулаймон
7. а) Дуо	16. а) Дар бораи Сулаймон
б) Ҳамду сано	б) Дар бораи Исо
8. 1, 2, 3, 4	17. в
9. а) Бонги шодӣ занед	18. а) ӯ бахшанда аст
б) Ибодат намоед	б) ӯ гуноҳ мекунад
в) Биёед	в) Ба Худованд имон
г) Бидонед	овардан
д) Шукрона	

Дарси 7А

1. 17
2. а) Ирмиё
б) Юил
в) Юнус
г) Мико
д) Ҳабакқук
е) Ҳаччай
3. 5
4. 1. Ишаъё
2. Ирмиё
3. Навҳаҳои Ирмиё
4. Ҳизқиёл
5. Дониёл
5. Малоки, Убадё, Ҳушаъ,
Наҳум, Юнус, Закарё,
Юил, Ҳаччай, Сафанё,
Омӯс, Мико, Ҳабакқук
6. а) Исроил
б) Яҳудо
7. в
8. а
9. в
10. а) Ҷазо
б) Наҷот
11. бенаворо, хироч, ба танг,
ришва, камбағалон,
каҷқорӣ
12. Ҷавоби худатон
13. Ҷазо
14. Дигар худоро парастии
кардан
15. Камбағалонро азоб додан
16. Дигар худоро парастии
кардан
17. в
18. а, б, д, е, ж
19. Ҷазо
20. Ин ҷазо буд
21. а) палангон, гургон, уқоб
б) Худо

Дарси 7Б

1. а) Ҷазо
б) Наҷот
2. Онҳоро ба асири бурданд
3. а) асири
б) гуноҳ
в) азоб ва марг
4. б
5. Не
6. Гуноҳ
7. в
8. а) Гуноҳ
б) Асири
в) Азоб ва марг
9. 3 бор
10. Наҷот
12. Наҷот ёфтан аз асири
13. Наҷотдиҳанда
14. Ҳамаи халқҳо
15. а, б, в, г
16. Барои ҳамаи халқҳо
17. а) Бутпарастон
(ҳамаи халқҳо)
б) Бутпарастон
(ҳамаи халқҳо)
18. бикшой, ҳабс,
нишастагонро берун

19. Наҷот аз гуноҳ
20. Хизматгор
21. Не
22. в

23. Зулм, тороҷу шикаст
24. Азоб ва марг
25. Зеро ки Ҳудованд барои ту
нури ҷовидонӣ хоҳад буд

Дарси 8А

1. а, б, в, г
2. в
3. д
4. в
5. Онҳо бад медиданд
6. а) Зилотҳо
б) Саддукиҳо
в) Фарисиён
7. а) Империяи Рум
б) яҳудиён
8. а) Канъон
б) Исроил ва Яҳудо
в) Ҷалил, Самария,
Яҳудо
9. Яҳудо
10. а) Байт-Лаҳм
б) Яҳудо
11. Дар Ҷалил
12. б, г, д
13. Урдун
14. а) Байт-Лаҳм
б) Носира
в) Урдун

15. Ҷалил
16. а
17. 1. В
2. Г
3. Б
4. А
18. а) Ерусалим
б) Яҳудо
в) шимол
19. в
20. Ерусалим
21. 1. Байт-Лаҳм
2. Носира
3. Урдун
4. Ҷалил
5. Ерусалим
22. а) Г
б) Б
в) В
г) Е
д) А
е) Д
ж) Ж

Дарси 8Б

1. 4
2. Матто, Маркус, Луко,
Юҳанно
3. Матто

4. Хабарӣ нек
5. Писари Довуд
6. Матто
7. Подшоҳи яҳудиён

8. Масеҳ
9. Писари Довуд, подшоҳи яҳудиён, Масеҳ
10. Дар оғил
11. в
12. а) ояти 25
б) ояти 28
в) ояти 26, 27
13. Матто 20:28
14. а) Меомӯхт
б) Сухан меронд
в) Шифо мебахшид
15. Салтанати Худоро
16. Тухми растанӣ
17. б
18. Матто 11:28-ро аз ёд кунед ва нависед
19. а) Меомӯхт
б) Сухан меронд
в) Шифо мебахшид
20. а) Подшоҳи Яҳудо
б) Масеҳ
21. а) ояти 52
б) ояти 54
22. Ин Исо — подшоҳи Яҳудо
23. а) Шайтон
б) Азоб
24. Қудрат, ҳамаи халқро ба номи Падар ва Писар ва Рӯҳулқудс таъмид диҳед
25. а) Дар шараф
б) Ошкорона
в) Подшоҳи халқҳои ҷаҳон

Дарси 9А

1. а) 1. Матто
2. Марқус
3. Луқо
4. Юҳанно
б) Аъмол
2. а) таърих
б) Аъмол
3. в
4. а) қувват
б) шохид
5. Рӯҳулқудс
6. Рӯҳулқудс, қувват, шохид (Аъмол 1:8)
7. ояти 4
8. Аъмол 1:8
9. а) Одамон бисёр ҷамъ шуда дар ҳайрат монданд
б) Ва ҳама моту мабхут ва мутааҷҷиб шуда ба якдигар меғуфтанд
10. Мӯъчизаро
11. б
12. Мӯъчиза
13. Петрус суҳан ронд
14. а
15. 3000 одам Каломи Худоро қабул кард ва таъмид гирифт
16. б
17. 1. Мӯъчизот
2. Нома
18. в
19. а, г
20. Рӯҳулқудс
21. Ҷавоби шахсӣ

22. 1. Муъҷизот	26. 1. Муъҷизот
2. Нома	2. Нома
3. Часури	3. Часури
23. Рухулқудс	4. Роҳнамо
24. 6	27. Ҷавоби шахсӣ
25. Роҳнамоӣ	

Дарси 9Б

1. Нома	10. 1. Румиён
2. 6	2. 1 Қўринтиён
3. 1. Туркия	3. 2 Қўринтиён
2. Юнон	4. Ғалотиён
3. Италия	5. Эфсӯсиён
4. 9	6. Филиппиён
5. 1. Румиён	7. Қўлассиён
2. 1 Қўринтиён	8. 1 Таслўникиён
3. 2 Қўринтиён	9. 2 Таслўникиён
4. Ғалотиён	11. 1. 1 Тимотиюс
5. Эфсӯсиён	2. 2 Тимотиюс
6. Филиппиён	3. Титус
7. Қўлассиён	4. Филемўн
8. 1 Таслўникиён	12. Филемўн
9. 2 Таслўникиён	1 Тимотиюс
6. Рум — Румиён;	2 Тимотиюс
Таслўникӣ —	Титус
1 ва 2 Таслўникиён;	13. 1. Яъқуб
Филиппӣ — Филиппиён;	2. 1 Петрус
Қўринт — 1 ва 2 Қўринтиён;	3. 2 Петрус
Эфсӯс — Эфсӯсиён;	4. 1 Юҳанно
Қўласс — Қўлассиён;	5. 2 Юҳанно
Ғалот — Ғалотиён	6. 3 Юҳанно
7. Ҷавоби шахсӣ	7. Яҳудо
8. в	8. Ибриён
9. Ғалотиён, Румиён, 1 ва 2	14. в
Қўринтиён, Эфсӯсиён,	15. 1. Яъқуб
Қўлассиён, 1 ва 2	2. 1 Петрус
Таслўникиён, Филиппиён	3. 2 Петрус

4. 1 Юҳанно
5. 2 Юҳанно
6. 3 Юҳанно
7. Яҳудо
8. Ибриён
16. 1. 1. Румиён
 2. 1 Қўринтиён
 3. 2 Қўринтиён
 4. Ғалотиён
 5. Эфсусиён
 6. Филиппиён
 7. Қўлассиён
 8. 1 Таслўникиён
 9. 2 Таслўникиён
2. 1. 1 Тимотиюс
 2. 2 Тимотиюс
 3. Титус
 4. Филемўн
3. 1. Яъқуб
 2. 1 Петрус
 3. 2 Петрус
 4. 1 Юҳанно
 5. 2 Юҳанно
 6. 3 Юҳанно
 7. Яҳудо
 8. Ибриён
17. Ҷавоби шахсӣ

Дарси 10А

1. а) Павлус ва Тимотиюс
б) Муқаддасони Филиппия
2. Муқаддасон дар Исои Масеҳ
3. в
4. г
5. а) 3 бор
б) 2 бор
6. Занчирҳо
7. а) Ба тавре ки занчирҳои ман дар Исо ба тамоми сарбозхона
б) Ба андозаи бештар ҳасорат мекунам, ки Қаломӣ Худоро бетарс мавҷиза намоёнд
в) Дар бораи Исо сухан меронад
г) Ҳаёт Масеҳ аст, мамонт ғойда аст
8. а, б
9. Ҷавоби шахсӣ
10. в
11. а, б, г
12. Ҷавоби шахсӣ
13. в
14. Ҳукм ва ваъда
15. д
16. ояти 4 — Ҳукм
ояти 5а — Ҳукм
ояти 5б — Ваъда
ояти 6 — Ҳукм
ояти 7 — Ваъда
ояти 8 — Ҳукм
ояти 9а — Ҳукм
ояти 9б — Ваъда
18. а) Ҷавобҳои шахсӣ
19. а) Аз ёд қардан
б) Ҳат қашидан
в) Ҳаттӣ нақл қардан
г) Дикқат
д) Гузориш

Дарси 10Б

1. а) Ваҳй
б) Пешгӯй
3. а) Пешгӯй
б) Баракат медиҳад
4. в
5. Баракат медиҳад
6. Ваҳй
7. а
8. Забони рамз
9. а) Шӯълаи оташ
б) Шувваси обҳои бисёр
в) Мисли офтобе буд, ки дар қувваташ медурахшид
10. а) чароғдони тилло дидам
б) Дар дасти худ ҳафт ситора дошт
11. а) Б
б) Г
в) А
- г) Д
д) В
12. Забони рамз
13. Ҳамаашро
14. Худо ҳамаро назорат мекунад
15. Тахт дар осмон
16. Ҳамаро назорат мекунад
17. Забони рамз
18. Пеши Барра афтоданд
19. б, в
20. Фариштаҳо
21. Ҳама махлуқи зинда
23. Худо ҳамаро назорат мекунад
24. в
25. хаймаи, сокин, хоҳад буд.
26. в

Замимаи „Китобхонаи Китоби Муқаддас“

Аҳди Қадим	5 Китоби қонун	Ҳастӣ Хуруҷ Ибодат Ададҳо Такрори Шариат	
	12 Китоби таърихи	Еҳушаъ ибни Нун Доварон Рут 1,2,3,4, Подшоҳон	1 ва 2 Вақоеънома Эзро Наҳемё Эстер
	5 Китоби шоирона	Айюб Забур Масалҳо	Воиз Суруди сурудҳо
	17 Китоби пайгамбарона	Ишаъё Ирмиё Навҳаҳои Ирмиё Ҳизқиёл Дониёл Ҳушаъ Юил Омӯс Убадё	Юнус Мико Наҳум Ҳабаққуқ Сафанё Ҳачқай Закарё Малокий
Аҳди Ҷадид	5 Китоби таърих	Матто Марқус Луқо Юҳанно	Аъмол
	21 Ном	Румиён 1 ва 2 Қўринтиён Ғалотиён Эфсусиён Филиппиён Қўлассиён 1 ва 2 Таслўникиён 1 ва 2 Тимотиус	Титус Филемўн Ибриён Яъуб 1 ва 2 Петрус 1,2 ва 3 Юҳанно Яҳудо
	1 Китоби пешгӯӣ	Ваҳй	

Мундариҷа

Мундариҷа

1А	Китоби Муқаддас чӣ гуна аст?	4
1Б	Китоби Муқаддасро чӣ тавр истифода бурдан лозим аст	10
2А	Китоби Муқаддас чӣ тавр навишта шудааст?	19
2Б	Ҳақиқати Китоби Муқаддас	26
3А	Таърих ва таълифи Китоби Муқаддас	34
3Б	Китобҳои қонун (1): Ҳастӣ	41
4А	Китобҳои қонун (2): халқи Исроил	48
4Б	Китобҳои қонун (3): аз Хуруҷ то Такрори Шариат	55
5А	Китобҳои таърихӣ (1)	66
5Б	Китобҳои таърихӣ (2)	73
6А	Китобҳои таърихӣ	80
6Б	Китобҳои шоирона	89
7А	Ваъзи пайғамбарон (1): Ҷазо	94
7Б	Ваъзи пайғамбарон (2): Наҷот	101
8А	Оғози Аҳди Ҷадид	109
8Б	Китоби Инҷил	117
9А	Аъмоли ҳаввориён	124
9Б	Нома ба калисоҳо ва ба одамони алоҳида	131
10А	Нома ба Филиппиён	141
10Б	Китоби Ваҳй	147
	Ҷавоб ба дарсҳо	154
	Замимаи „Китобхонаи Китоби Муқаддас“	169